

वार्षिक प्रगति तथा तथ्याङ्क पुस्तिका

आ.व. २०८०/०८१

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

कृषि विभाग

राष्ट्रिय आलु, तरकारी तथा मसलाबाली विकास केन्द्र

तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र

चाँपा, रूकुम (पश्चिम)

सम्पर्क: ९८५७८२४२७२, ईमेल: rukumfarm@gmail.com

वेबसाइट: www.vspcrukum.gov.np

फेसबुक: तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र चाँपा, रूकुम

मुलाको मूल बीउ उत्पादन फिल्डमा हार्भेष्टिङ्ग कार्य गरिदै

प्याजको फूल (Umbel) मा पुतलीको
लाभार्मा (Head Borer)

हरियो मलको लागि ढैंचा खेती

स्वीसचाई (जात: फोर्डहुक जाइन्ट) को उन्नत बीउ उत्पादन

रेड क्रियोल जातको प्याजको बीउ गानो सेट
(Onion Set) उत्पादन

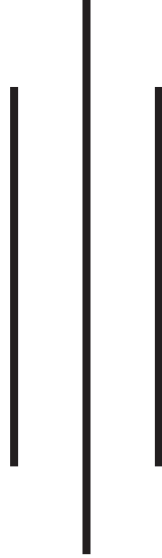
जिल्ला समन्वय समिति, रुकुम (पश्चिम) प्रमुख श्री लुम्बिनी गौतमज्यूबाट
सृजना हाइब्रीड गोलभेडाको बीउ उत्पादन फिल्डको अवलोकन

तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्रमा रहेको बीउ परीक्षण प्रयोगशाला
(सेवाहरू: उमारशक्ति, चिस्यान, शुद्धता र हजार बीउ दाना तौल)

वार्षिक प्रगति तथा तथ्याङ्क पुस्तिका

आ.व. २०८०/०८१

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

कृषि विभाग

राष्ट्रिय आलु, तरकारी तथा मसलाबाली विकास केन्द्र

तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र

चाँपा, रुकुम (पश्चिम)

सम्पर्क: ९८५७८२४२७२, ईमेल: rukumfarm@gmail.com

वेबसाइट: www.vspcrukum.gov.np

फेसबुक: तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र चाँपा, रुकुम

मेरो भनाई

नेपालको कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा करिब २४.०९ प्रतिशत हिस्सा रहेको कृषि क्षेत्रमा कुल जनसंख्याको ५७.३% प्रतिशत जनसंख्या कृषिमा संलग्न रहेको छ । बीउ प्रति एकाइ क्षेत्रफलमा बालीको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने आधारभूत सामाग्री हो । बीउमा आत्मनिर्भर भई गरिवी निवारण तथा कृषक समूह, बीउ कम्पनी र सहकारीलाई बीउ उत्पादनमा प्रोत्साहन गर्न र बीउ उत्पादनमा कृषकलाई टेवा पुऱ्याउँदै लैजाने र उन्नत बीउको बीउ प्रतिस्थापन दरलाई बृद्धि गर्नका लागि ल्याईएको बीउ विजन मार्गदर्शन २०२५ मा उल्लेख भए अनुसार तरकारी बीउ उत्पादनका लागि उपयुक्त सुक्ष्म हावापानीयुक्त स्थानहरूको पहिचान गरी विभिन्न तरकारीका बीउ उत्पादन कार्यलाई निरन्तरता दिदै आईएको छ । बीउहरू उत्पादन गर्दा श्रोत बीउको सुनिश्चततादेखि लिएर बीउ बाली निरीक्षकहरूको प्राविधिक सल्लाह अनुसार उत्पादन हुने बीउहरू नै प्रमाणीकरण र प्रयोगशाला परीक्षणमा मान्यता पाउने भएकाले गुणस्तरीय बीउ उत्पादनमा यस केन्द्रले जोड दिदै आइरहेको छ । तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम पश्चिम नेपालको संघीय प्रशासनिक संरचना भित्र रहेको तरकारी बीउ उत्पादन सम्बन्धी एक मात्र कार्यालय हो । कुल क्षेत्रफल ११७ रोपनी रहेको यस केन्द्रको मुख्य जिम्मेवारीहरूमा खासगरी विभिन्न तरकारी बालीहरूको मुल बीउ तथा बीउ उत्पादन प्रविधि सम्बन्धी श्रोत केन्द्रको रुपमा कार्य गर्नेदेखि लिएर विभिन्न तरकारी बालीहरूको जातीय संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्ने रहेको छ । रूकुम (पश्चिम) मुसिकोट नगरपालिका वडा नं. ४, चाँपामा वि.सं. २०३५ सालमा स्थापना भएको तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र समुन्द्र सतहदेखि १४४० मिटरको उचाईमा २८°३७'०७" उत्तरी अक्षांश र ८२°२७'४३" पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ ।

आ.व. २०८०/०८१ मा यस केन्द्रबाट सञ्चालित कार्यक्रम र प्राप्त उपलब्धिहरूका सम्बन्धमा सम्बन्धित सबैलाई जानकारी गराउने उद्देश्यले यो पुस्तिका प्रकाशित गरिएको छ । यस पुस्तिका प्रकाशनमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा तथ्याङ्क उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण सरकारी तथा गैह्रसरकारी संघ/संस्था, व्यक्तिहरूमा आभार व्यक्त गर्दै प्रकाशनमा सहयोग गर्नुहुने ना.प्रा.स.द्वय श्री टिकाराम ओली, शुसिला शाह, सलेपा श्री रिमा गौतम, खरिदार श्री एकेन्द्रा घर्ती लगायत यस केन्द्रका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

पदम बहादुर सुवेदी
वरिष्ठ बागवानी विकास अधिकृत
रा.प.द्वि.(प्रा.)-उपसचिव
प्रमुख

विषय सूची

सि.नं.	शीर्षक	पृष्ठ नं.
--------	--------	-----------

खण्ड-१ : जिल्ला परिचय

१.१	जिल्लाको संक्षिप्त जानकारी	१
१.२	जिल्लाको एक झलक	२
१.२.१	रूकुम (पश्चिम) को पालिकागत जनसांख्यिक तथ्याङ्क (महिला, पुरुष, जम्मा जनसंख्या र घरधुरी संख्या)	२
१.२.२	रूकुम (पश्चिम) जिल्लाको भू-उपयोगको अवस्था	२
१.२.३	रूकुम (पश्चिम) जिल्लाको राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ अनुसार कृषि सम्बन्धी विवरण तर्फ	३
१.२.४	रूकुम (पश्चिम) सिंचाईको श्रोत अनुसार कृषक परिवार संख्या र क्षेत्रफल	३
१.२.५	रूकुम (पश्चिम) जिल्लाको बाली सघनता	३
१.२.६	रूकुम (पश्चिम) जिल्लाको स्थानीय तहअनुसार साक्षरता दर	४
१.२.७	रूकुम (पश्चिम) जिल्लाको बाली पात्रो	४
१.२.८	रूकुम (पश्चिम) जिल्लामा प्रचलित बालीका जातहरू	५

खण्ड-२ : तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)

२.१	फार्म/केन्द्रको सामान्य परिचय	७
२.२	फार्म/केन्द्र स्थापना हुँदाको उद्देश्य	७
२.३	फार्म/केन्द्रको वर्तमान उद्देश्य एवं मुख्य जिम्मेवारी	८
२.४	भौगोलिक स्थिति	८
२.५	फार्म/केन्द्रको वार्षिक मौसम (तापक्रम, वर्षा, आर्द्रता) विवरण	८
२.६	फार्म/केन्द्रको भू-उपयोग विवरण	९
२.७	भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण	१०
२.७.१	पूर्वाधार	१०
२.७.२	सामग्री	१०
२.७.३	कृषि यान्त्रिकरण सम्बन्धी	११
२.८	फार्म/केन्द्रको दरबन्दी विवरण र मौजुदा जनशक्ति विवरण	१२
२.९	फार्म/केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण	१३
२.१०	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, चाँपा, रूकुम (पश्चिम) मा कार्यरत कर्मचारीहरूको कार्यविवरण	१४

सि.नं.	शीर्षक	पृष्ठ नं.
२.११	हालसम्म कार्यरत केन्द्र प्रमुखहरूको नामावली	१७
२.१२	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्रको सांगठानिक संरचना	१८
२.१३	नागरिक बडा पत्र (Citizen Charter)	१९
२.१४	वार्षिक कार्यक्रम २०८१/०८२	२१
२.१५	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०८०/०८१	२९
२.१६	आ.व. २०८०/०८१ मा प्रत्यक्ष लाभान्वित सेवाग्राहीहरूको विवरण	३४
२.१७	तरकारी बीउ उत्पादन र विक्री वितरण सम्बन्धी विवरण	३४
२.१८	जातीय संकलन, सम्बर्धन र संरक्षण गरिएका बालीहरूको विवरण	३६
२.१९	आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वार्षिक बजेट निकासा र खर्चको विवरण	३९
२.२०	विभिन्न आ.व.को राजस्व तथा उत्पादन सामग्री खर्च विवरण	४०
२.२१	आर्थिक विवरण (विभिन्न आर्थिक वर्ष)	४०
२.२२	राजस्व विवरण (रु.)	४१
२.२३	बेरुजु विवरण	४२
२.२४	वार्षिक प्रगति स्थिति	४२
२.२५	वार्षिक भारित प्रगति	४३
२.२६	वार्षिक बजेट निकासा र खर्च विवरण	४३
२.२७	संकलित गैह्र कर राजस्व विवरण	४४
२.२८	वार्षिक प्रगति स्थिति र प्रगती नपुगका कारणहरू	४४
२.२९	आ.व. २०८०/०८१ मा प्रदेश/स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण गरिएका कार्यक्रमहरूको समष्टिगत प्रगती विवरण	४६
२.३०	आ.व. २०८०/०८१ मा आयोजना/कार्यक्रमहरूको विस्तृत पूँजीगत खर्च प्रगती विवरण	४७
२.३१	बेरुजु विवरण	४७
२.३२	आयोजनाको समस्या सम्बन्धी विवरण (MDAC) पेश गर्ने	४८
२.३३	आ.व. २०८०/०८१ मा तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र रूकुम पश्चिमको तरकारीका मुल बीउ तथा उन्नत बीउको लक्ष्य र प्रगती विवरण	४८
२.३४	बीउ उत्पादक समूह/सहकारीहरूको विवरण	४९
२.३५	रूकुम (पश्चिम) मा रहेका सरकारी कार्यालयहरू	५४
२.३६	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र रूकुम पश्चिमबाट सञ्चालन भएका केही अध्ययन अनुसन्धानहरू	५५

सि.नं.	शीर्षक	पृष्ठ नं.
३.	प्राविधिक लेखहरू	५७
३.१	बीउका स्तरहरू र नेपालमा प्रमाणिकरण प्रक्रिया	५७
४.	नविनतम लेखहरू	६५
४.१	चोटो मुलाको बारेमा केही जानकारी	६५
४.२	अकबरे खुर्सानीको महत्त्व र यसको बीउ उत्पादन प्रविधि	६६
४.३	बीउ बिजन निरीक्षकको काम कर्तव्य र अधिकार	६७
४.४	बाली निरीक्षक तथा बीउ विजन नमूना संकलकको अनुमति पत्र लिएका व्यक्तिहरूको नामावली विवरण	६८

खण्ड १ : जिल्ला परिचय

१.१ जिल्लाको संक्षिप्त जानकारी

रूकुम (पश्चिम) जिल्ला कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतको सबैभन्दा कान्छो एक दुर्गम मध्यपहाडी जिल्ला हो । नेपालको एकात्मक राज्य प्रणाली अन्तर्गतको रूकुम जिल्लालाई संविधान सभाबाट निर्माण गरिएको संघीयता सहितको संविधान २०७२ बाट राज्यको गठित नया संघीय संरचना बमोजिम जिल्लालाई पुर्वी रूकुम र पश्चिम गरी २ जिल्लामा विभाजन गरेको छ । यस जिल्लाको सिमाना पूर्वमा रूकुम (पूर्व), पश्चिममा जाजरकोट, उत्तरमा डोल्पा र दक्षिणमा सल्यान र रोल्पा पर्दछन् । राजनीतिक रूपबाट यो जिल्लालाई ३ नगरपालिका, ३ गाउँपालिका र प्रतिनिधि सभा निर्वाचनका लागि १ क्षेत्रमा तथा प्रादेशिक निर्वाचनका लागि २ क्षेत्रमा विभाजन गरिएको छ । नेपालको कुल भूभागको ०.८३% र कुल जनसंख्याको ०.५७% ओगटेको छ । यो जिल्ला समुन्द्र सतहबाट ६१० मीटरदेखि ५४१२ मीटर सम्म फैलिएको छ । रूकुम (पश्चिम) कुल क्षेत्रफल १२१३४९ हेक्टर अर्थात १२१३.४९ वर्ग किलोमिटर छ जसमामध्ये ३५३६० हेक्टर (११.०६%) मात्र खेतीयोग्य जमीन रहेको छ । भौगोलिक दृष्टिकोणबाट जिल्लालाई टार/बेंसी, पहाड, लेक र हिमाल गरी चार भागमा विभाजन गरिएको छ । यस आ.व. २०८०/०८१ मा जिल्लाको औषत अधिकतम तापक्रम २५.७२° सेल्सियस, न्यूनतम तापक्रम १३.९९° सेल्सियस र सापेक्षिक आर्द्रता ७२.७४% रहेको छ भने वार्षिक औषत वर्षा १४२.४ से.मि. रहेको छ । रूकुम पश्चिममा अवस्थित विभिन्न डाँडाहरूको उचाई, फैलावट, भिरालोपन आदीका कारणले हावापानीमा धेरै विविधता छ । सुन्दर सिस्ने हिमालको काखमा अवस्थित रहेको यस जिल्लामा अर्धउष्ण, समशितोष्ण र शितोष्ण प्रदेशिय गरी ३ प्रकारको हावापानी पाईन्छ । समशितोष्ण खालको हावापानी पाइने भएकाले अन्य जिल्लाहरूको तुलनामा यो जिल्ला तरकारी बीउ उत्पादनको लागि उपयुक्त मानिन्छ । रूकुम पश्चिम जिल्लाको सदरमुकाम खलंगा कर्णाली प्रदेशको केन्द्र बीरेन्द्रनगरबाट १७४ कि.मी.को दुरीमा रहेको छ ।

देशभर रहेका तरकारी बीउ उत्पादन क्षेत्रहरूमध्ये रूकुम (पश्चिम), जाजरकोट, सल्यान, प्यूठान तथा आसपासका प्रमुख क्षेत्रहरू हुन् । तरकारी बीउसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने निकायहरूको (तत्कालीन तरकारी विकास निर्देशनालय र सियान सिड सर्भिस सेन्टर) विगतको तथ्याङ्क अनुसार देशभरका उत्पादन हुने तरकारी बीउको कुल परिमाणमध्ये २५-३०% बीउ यस क्षेत्रको मात्र उत्पादन छ । तरकारी बीउ उत्पादनको आकँडालाई विश्लेषण गर्दा यस क्षेत्रमा उत्पादन भएको कुल परिमाण मध्ये ६०% तरकारी बीउ रूकुम (पश्चिम) जिल्लामा मात्र उत्पादन भएको पाइन्छ (वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगती पुस्तिका २०७९/०८०) । विगत ३० वर्षदेखि तरकारी बीउ उत्पादन यस जिल्लाका कृषकहरूको प्रमुख आयश्रोतको रूपमा स्थापित व्यवसाय हो ।

१.२ जिल्लाको एक झलक

१.२.१ रूकुम (पश्चिम) को पालिकागत जनसांख्यिक तथ्याङ्क (महिला, पुरुष, जम्मा जनसंख्या र घरधुरी संख्या)

क्र. सं.	वार्ड	जम्मा घरधुरी	जनसंख्या			औषत घरधुरी आकार	लिङ्ग अनुपात
			जम्मा	पुरुष	महिला		
१.	आठविसकोट नगरपालिका	७५५३	३५९१७	१७६१८	१८२९९	४.७६	९६.२८
२.	सानीभेरी गाउँपालिका	५२९२	२४७५९	१२०१४	१२७४५	४.६८	९४.२६
३.	वाफिकोट गाउँपालिका	४६०७	२१०३३	१०१७४	१०८५९	४.५७	९३.६९
४.	मुसिकोट नगरपालिका	८६९३	३४२७०	१६२५०	१८०२०	३.९४	९०.१८
५.	त्रिवेणी गाउँपालिका	४३०८	२०५२५	९८२१	१०७०४	४.७६	९१.७५
६.	चौरजहारी नगरपालिका	६८३७	२८९५६	१४००९	१४९४७	४.२४	९३.७२

श्रोत: तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, सुर्खेत

(https://giwmscdnone.gov.np/media/app/public/52/posts/1688692069_22.xlsx), २०८१

१.२.२ रूकुम पश्चिम जिल्लाको भू-उपयोगको अवस्था

क्र.सं.	भू-उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१.	वन क्षेत्र	६१४९६.१९	५०.७
२.	झाडी बुट्यान क्षेत्र	५२६८.५१%	४.३४
३.	घाँसे मैदान	३५४४१.८२	१०.०९
४.	कृषि क्षेत्र	३५४४१.८२	२९.२२
५.	बाँझो जमिन	३६०५.७६	२.९७
६.	नदि/खोला/नाला र ताल	४७२.४१	०.३९
७.	हिउँ तथा चट्टान क्षेत्र	२७८६.१३	२.३
जम्मा		१२१३०५.६९	१००

श्रोत : डिभिजन वन कार्यालयको प्रगति प्रतिवेदन २०७९/०८०

(साभार: रूकुम पश्चिम जिल्लाको जिल्ला वस्तुगत विवरण २०८०)

१.२.३ रूकुम (पश्चिम) जिल्लाको राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ अनुसार कृषि सम्बन्धी विवरणतर्फ

क्र.सं.	विवरण	मान
१.	कृषिचलनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	१२२३९.८
२.	कृषिचलन सरदर क्षेत्रफल (हेक्टर)	०.४
३.	कित्ता संख्या	९४५९३
४.	कृषिचलनमा सरदर कित्ता संख्या	२.९
५.	कित्ताको सरदर क्षेत्रफल (हेक्टर)	०.१

श्रोत: राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

१.२.४ रूकुम (पश्चिम) सिंचाइको श्रोत अनुसार कृषक परिवार संख्या र क्षेत्रफल

क्र. सं.	सिंचाइको श्रोत	कृषक परिवार	सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)
१.	नदी/तलाउ(स्वतःवहाव)	७२४६	१०१३.७
२.	नदी/तलाउ(तान्नु पर्ने)	८४६	१०१
३.	बाँध/रिज्वार्यर	४३०७	७३६
४.	ट्रेयुक्वेल/बोरिङ्ग	१३२	३७
५.	अन्य	९८६	१५३.१
६.	मिश्रित	१५१	११.७
क्र.सं.	विवरण	संख्या	
७.	जग्गा सिंचाई गरेका कृषक परिवार २०७८	१२६०९	
८.	जग्गा कृषक परिवार २०७८	३२७७३	
९.	सिंचित क्षेत्रफल २०७८	२०५२.४ हे.	
१०.	कृषि चलनको जम्मा क्षेत्रफल २०७८	१२२३९.८ हे.	

श्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

१.२.५ रूकुम (पश्चिम) जिल्लाको बाली सघनता

क्र.सं.	विवरण
१.	खेतीयोग्य जग्गा-९३०८.९ हेक्टर
२.	अस्थायी बालीले ओगटेको जग्गाको क्षेत्रफल-८८२२.५ हेक्टर
३.	अस्थायी बाली लागेको क्षेत्रफल-१६८१८ हेक्टर
४.	बाली सघनता-१.९

श्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

१.२.६ रूकुम (पश्चिम) जिल्लाको स्थानीय तहअनुसार साक्षरता दर

क्र. सं.	स्थानीय तहको नाम	साक्षरता दर (प्रतिशतमा)		
		जम्मा	पुरुष	महिला
१.	आठबिसकोट नगरपालिका	७०.१	७६.७९	६३.७५
२.	सानीभेरी गाउँपालिका	७५.६६	८२.०३	६९.७७
३.	बाँफिकोट गाउँपालिका	७४.९३	८२.३१	६८.२
४.	मुसिकोट नगरपालिका	८०.६	८७.७१	७४.८४
५.	त्रिवेणी गाउँपालिका	७६.८७	८३.९२	७०.७२
६.	चौरजहारी नगरपालिका	७४.३८	८१.३८	६८.०१
७.	संस्थागत	९८.७४	९८.९२	९५.८३
	जम्मा	७५.७४	८२.५५	६९.४३

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

१.२.७ रूकुम (पश्चिम) जिल्लाको बाली पात्रो

बाली	बाली लगाउने समय	बाली भित्र्याउने समय
धान	जेठ-असार	कार्तिक-मंसिर
मकै	बैशाख-जेठ	भाद्र-असोज
गहुँ	कार्तिक-मंसिर	चैत-बैशाख
जौ	कार्तिक-मंसिर	चैत-बैशाख
कोदो	बैशाख-जेठ	भाद्र-असोज
सिमि	बैशाख-जेठ	भाद्र-असोज
मास	जेठ-असार	कार्तिक-मंसिर
मुसुरो	कार्तिक-मंसिर	फागुन-चैत्र
भट्टमास	जेठ-असार	कार्तिक-मंसिर
वर्षे आलु	जेठ-असार	असोज-कार्तिक
हिउँदे आलु	कार्तिक-मंसिर	माघ-फागुन
चिनो, कागुनो	बैशाख-जेठ	भाद्र-असोज
काउली (ताजा तरकारी)	कार्तिक-मंसिर	माघ-फागुन
प्याँज (गानो उत्पादन)	मंसिर पौष ३० सम्म बेर्ना रोप्ने	बैशाख

बाली	बाली लगाउने समय	बाली भित्र्याउने समय
प्याँज (बीउ उत्पादन)	कार्तिक-मंसिर-पौष गानो बीउ लगाउने	बैशाखदेखि जेठ
केराउ (बीउ उत्पादन)	कार्तिक-मंसिर	चैत्र-बैशाख
मुला (बीउ उत्पादन)	कार्तिक-मंसिर	चैत्र-बैशाख
काउली-काठमाडौं लोकल (बीउ उत्पादन)	असोज	चैत्र-बैशाख
चौमासे सिमि (बीउ उत्पादन)	फागुन	जेठ
रायो साग (बीउ उत्पादन)	असोज	बैशाख
बोडी मालेपाटन (बीउ उत्पादन)	जेठ	साउन-भदौ

श्रोत: कृषि विकास कार्यालय, रूकुम (पश्चिम) र तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, चौपा, रूकुम (पश्चिम)

१.२.८ रूकुम (पश्चिम) जिल्लामा प्रचलित बालीका जातहरू

क्र.सं.	बालीको नाम	प्रचलित जातहरू
१.	धान	चैते, सुख्खा-३, राधा-४, खुमल-४, मंसुली ताइचुड, चाइनास, R-८
२.	मकै	मनकामना, देउती, गौरव, रामपुर हाइब्रिड ४
३.	गहुँ	भूकुटी, सेतो विकासी, स्वर्गद्वारी, WK-१२०४, नेपाल-२९७
४.	तोरी	स्थानीय, प्रगति, उन्नती
५.	आलु	कार्डिनल, जनकदेव, डेजिरे, खुमल रातो, खुमल सेतो, TPS, PBS
६.	काउली	काठमाडौं स्थानीय, स्नो क्राउन, भक्तपुर ज्यापु काउली, डोल्पा स्नोबल
७.	मुला	मिनो अर्ली, चालिस दिने
८.	रायो	खुमल चौडापात, मार्फा चौडापात, खुमल रातो पात
९.	टमाटर	श्रृजना, हिमसोना, मनिषा, माधुरी
१०.	बोडी	स्थानीय, तने बोडी, मालेपाटन बोडी
११.	प्याँज	रेड क्रियोल, नासिक-५३
१२.	सिमि	स्थानीय, चौमासे, कन्टेन्डर
१३.	खुर्सानी	स्थानीय, ज्वाला, कर्मा
१४.	काक्रो	कुश्ले, भक्तपुर लोकल, स्थानीय

क्र.सं.	बालीको नाम	प्रचलित जातहरू
१५.	फर्सी	स्थानीय, लङ्ग ग्गिन, स्क्वास फर्सी, सोनार
१६.	लौका	स्थानीय, काभेरी
१७.	करेला	स्थानीय, हरियो करेला, पिपल
१८.	भण्टा	नुर्की, अन्ना, अर्का केशव, मायालु
१९.	केराउ	सिक्किमे, आर्केल

श्रोत: कृषि विकास कार्यालय, रूकुम (पश्चिम) र तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, चाँपा, रूकुम (पश्चिम)

खण्ड २: तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)

२.१ फार्म/केन्द्रको सामान्य परिचय

तरकारी बालीहरूको गुणस्तरीय बीउको बढ्दो माँगलाई दृष्टिगत गर्दै आव २०३०/०३१ सालमा देशका विभिन्न क्षेत्रहरूमा बागवानी तथा तरकारी फार्म केन्द्रहरूको स्थापना गरिएका थिएँ । तरकारी बीउको बढ्दो माँगको आपूर्ति सरकारी फार्म केन्द्रहरूले मात्र गर्न असम्भव भएकोले २०३२ सालदेखि नै विभिन्न बागवानी फार्म केन्द्रहरूको कमाण्ड क्षेत्र अन्तर्गत रहेका जिल्लाहरूमा कृषकस्तरमा तरकारी बीउको उत्पादन गराई माँग आपूर्ति गर्ने परिपाटी शुरु गरिएको थियो । सोही अनुसार राप्ती अञ्चलका विभिन्न जिल्लाहरूका तरकारी बीउ उत्पादन पकेट क्षेत्रहरूमा सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले वि.स. २०३५ सालमा यस केन्द्रको स्थापना भएको हो । स्थापना भएदेखि नै यस केन्द्रले कृषि विभाग, तत्कालिन तरकारी विकास निर्देशनालय तथा हाल राष्ट्रिय आलु तरकारी तथा मसलाबाली विकास केन्द्रको मातहतमा रही तरकारी बीउको प्रजनन तथा मूल बीउ उत्पादन, तरकारी बाली सम्बन्धी अध्ययन परीक्षण, जातीय सम्बर्धन तथा संरक्षण जस्ता कार्यहरू गर्दै आइरहेको छ र विशेषगरी मिमोअर्ली जातको मूला, रेड क्रियोल जातको प्याँज, काठमाण्डौ स्थानीय जातको काउली र खुमल चौडापात जातको रायोको लागि यो केन्द्र देशकै मुख्य मूल बीउ उत्पादन गर्ने श्रोतकेन्द्रको रूपमा रही आएको छ । यस केन्द्रको स्थापना भउ पश्चात रूकुम जिल्लामा कृषकस्तरमा तरकारी बीउको उत्पादन कार्यको विधिवत थालनी भएको हो । पहिलो वर्ष आ.व. २०३६/०३७ मा जम्मा ८ जना कृषक मार्फत तरकारी बीउ उत्पादन कार्यक्रम शुरु गरी उक्त वर्ष १०० के.जी. (प्याँज ९५ के.जी. र काउली ५ के.जी.) उत्पादन गर्न सफल भएको थियो । त्यसैगरी आ.व. २०४२/०४३ मा ८८ जना कृषकहरूबाट लगभग ५ मे.टन तरकारीको बीउ उत्पादन भएको थियो । सो क्रम बढ्दै गएर आ.व. २०५७/०५८ मा रूकुम जिल्लाबाट १७० मे.टन तरकारीको बीउ उत्पादन भई बिक्रिवितरण भएको थियो । सो वर्ष तरकारी बीउको कुल राष्ट्रिय उत्पादनमा रूकुम जिल्लाको मात्र योगदान २७.५% रहेको थियो भने त्यसपछिको वर्षहरूमा सो क्रम घट्दै गएर आ.व. २०६५/०६६ मा सबैभन्दा न्यून उत्पादन ३४ मे.टन भएको थियो । उक्त वर्ष राष्ट्रिय उत्पादनमा रूकुम जिल्लाको योगदान ३% मात्र रहेको थियो । त्यसपछि भने उत्पादनको अवस्था सुधारोन्मुख रहेको छ । हाल रूकुम जिल्लाको तरकारी बीउले मुलुकको कुल उत्पादनको करिब ८-१०% हिस्सा ओगटेको छ । आ.व. २०८०/०८१ मा यस केन्द्रले १४ किसिमका विभिन्न तरकारी बालीहरूका १७ वटा जातहरूको मूल तथा उन्नत बीउ उत्पादन गरेको छ ।

२.२ फार्म/केन्द्र स्थापना हुँदाको उद्देश्य

- फार्म/केन्द्रहरूको कमाण्ड क्षेत्र अन्तर्गत साविकको राप्ती अञ्चलका विभिन्न जिल्लाहरूमा कृषकस्तरमा तरकारी बीउको उत्पादन गराई माग आपूर्ति गर्ने ।

- राप्ती अञ्चलका विभिन्न जिल्लाहरूका तरकारी बीउ उत्पादन पकेट क्षेत्रहरूमा सेवा प्रदान गर्ने ।
- तरकारी बीउको प्रजनन,मूल तथा उन्नत बीउ उत्पादन गर्ने ।

२.३ फार्म/केन्द्रको वर्तमान उद्देश्य एवं मुख्य जिम्मेवारी

- विभिन्न तरकारी बालीहरूको जातीय संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्ने ।
- तरकारी बालीको विकास सम्बन्धी राष्ट्रिय व्यावसायिक नीति तथा योजना तर्जुमामा राष्ट्रिय आलु,तरकारी तथा मसलाबाली विकास केन्द्रलाई पृष्ठपोषण सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- विभिन्न तरकारी बालीहरूको प्रजनन तथा मूल बीउ उत्पादन गरी बीउ उत्पादक कृषकहरूलाई वितरण गर्ने ।
- सम्बन्धित विषयको समस्या समाधानका लागि स-साना कार्यमुखी अध्ययन परीक्षण सञ्चालन गर्ने ।
- बीउ उत्पादक कृषक तथा बीउ व्यावसायीहरूलाई तरकारी बीउ उत्पादन सम्बन्धी तालिम दिने ।
- तरकारी बीउ उत्पादन कृषकहरूलाई प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउने ।
- कृषकस्तरमा उत्पादित तरकारी बीउको गुणस्तर नियन्त्रण तथा सुपरीपेक्षण गर्ने ।
- तरकारी बीउका परीक्षण सेवा सञ्चालन गर्ने ।
- विभिन्न तरकारी बालीको बीउ तथा बीउ उत्पादन प्रविधि सम्बन्धी श्रोत केन्द्रको रूपमा कार्य गर्ने ।

२.४ भौगोलिक स्थिति

तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र कर्णाली प्रदेश—रूकुम पश्चिम,मुसिकोट न.पा.४, चाँपामा अवस्थित रहेको छ । केन्द्रको क्षेत्रफल ११७ रोपनी रहेकोमा खेती हुने क्षेत्रफल करिब ८५ देखि ९० रोपनीको हाराहारीमा रहेको छ । विभिन्न तरकारी बालीहरूको मूल बीउ तथा बीउ उत्पादन प्रविधि सम्बन्धी श्रोत केन्द्रको रूपमा कार्य गर्ने यस केन्द्रमा विभिन्न तरकारी बालीहरूको जातीय संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्ने काम गरिएको छ । यस केन्द्रको स्थापना वि.सं. २०३५ सालमा भएको हो र यो १४४० मिटरको उचाईमा २८°३७' ०७" उत्तरी अक्षांश र ८२° २७' ४३" पुर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ ।

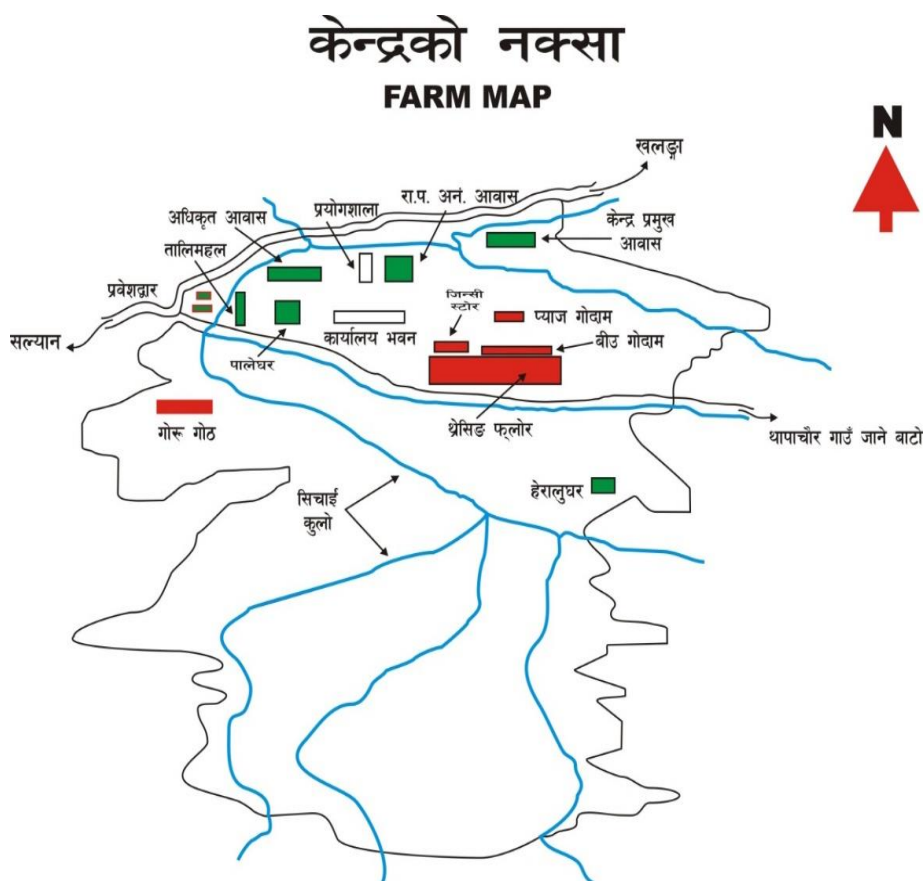
२.५ फार्म/केन्द्रको वार्षिक मौसम (तापक्रम, वर्षा, आर्द्रता) विवरण

सामान्यतः चैत्र-वैशाखतिर रूकुम (पश्चिम) मा पनि हावाहुरीको साथमा पानी आउने गरेको पाइन्छ । अवस्थित विभिन्न डाँडाहरूको उचाई, फैलावट, भिरालोपन आदीका कारणले हावापानीमा धेरै विविधता

छ । सुन्दर सिस्ने हिमालको काखमा अवस्थित रहेको । उष्ण प्रकारको हावापानी, समशितोष्ण र लेकाली किसिमको हावापानी पाइन्छ । समशितोष्ण खालको हावापानी पाइने भएकाले अन्य जिल्लाहरूको तुलनामा यो जिल्ला तरकारी बीउ उत्पादनको लागि उपयुक्त मानिन्छ । यस केन्द्रको वार्षिक औषत अधिकतम तापक्रम 25.92°C र वार्षिक औषत न्यूनतम तापक्रम 13.99°C रहेको छ । औषत वार्षिक वर्षात 142.8 से.मी. र औषत वार्षिक सापेक्षिक आर्द्रता 72.74% यस केन्द्रमा बैशाखदेखि भदौसम्म बढी तापक्रम हुन्छ भने असोजदेखि चैत्रसम्म तुलनात्मक रूपमा कम तापक्रम हुन्छ ।

२.६ फार्म/केन्द्रको भू-उपयोग विवरण

तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, चाँपा, रूकुम (पश्चिम)को कुल क्षेत्रफल 997 रोपनी (कार्यालय भवन परिसर, ग्यारेज भवन, बीउ प्रयोगशाला भवनतर्फ गरी जम्मा 6 रोपनी, आवास क्षेत्र 6 रोपनी, बीउ उत्पादन ब्लक 50 रोपनी, ताजा तरकारी तथा नर्सरी ब्लक 6 रोपनी, बाझो जग्गा (भिरपखेरा, पर्खाल नजिकैको जग्गा) 13 रोपनी, सडक/कुलो 6 रोपनी) रहेको छ ।

२.७ भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण

२.७.१ पूर्वाधार

क्र. सं.	भौतिक पूर्वाधार/ सामाग्रीको नाम	इकाई	परिमाण	अवस्था		लिलाम गर्नुपर्ने
				चालु	मर्मत गर्न सकिने	
१.	जमिन	हे.	५.८५			
२.	कार्यालय भवन	संख्या	१	१		
३.	आवास भवन	संख्या	४	२	२	०८० सालको जाजरकोट भूकम्पले क्षती गरेको
४.	गोदाम (स्टोर)	संख्या	१	१		
५.	प्रयोगशाला भवन	संख्या	१	१		
६.	चोकिदार (हेरालु) भवन	संख्या	२	१	१	
७.	मोटर घर (ग्यारेज)	संख्या	१	१		
८.	तालिम भवन/ आवास भवन	संख्या	१	१		

२.७.२ सामाग्री

क्र. सं.	भौतिक पूर्वाधार/ सामाग्रीको नाम	इकाई	परिमाण	अवस्था		लिलाम गर्नुपर्ने
				चालु	मर्मत गर्न सकिने	
१.	गाडी पिकअप	संख्या	१	१		
२.	मोटरसाइकल	संख्या	५	४	१	
३.	कम्प्युटर	संख्या	१०	७	३	
४.	ल्यापटप	संख्या	१०	८	२	
५.	फोटोकपी मेशिन	संख्या	२	२		
६.	प्रिन्टर	संख्या	६	६		
७.	डिजिटल क्यामेरा	संख्या	१	१		
८.	स्टेज पोडियम	संख्या	१	१		
९.	प्रोजेक्टर	संख्या	२	१	१	
१०.	स्क्यानर मेशिन	संख्या	१	१		
११.	हिटर	संख्या	१	१		

क्र. सं.	भौतिक पूर्वाधार/ सामाग्रीको नाम	इकाई	परिमाण	अवस्था		लिलाम गर्नुपर्ने
				चालु	मर्मत गर्न सकिने	
१२.	एयर कन्डिसनर	संख्या	३	३		
१३.	भ्याकुम किलिनर	संख्या	१	१		
१४.	युपिएस	संख्या	६	४	२	
१५.	सोलार प्यानल	संख्या	४	४		
१६.	स्टेवीलाइजर	संख्या	५	२	२	१
१७.	इन्भर्टर	संख्या	४	१	२	१
१८.	सोलार कन्ट्रोल	संख्या	१	०	०	१
१९.	गिजर	संख्या	१	०	१	
२०.	डिजिटल तराजु	संख्या	९	६	१	२
२१.	स्टेण्ड पंखा	संख्या	१	१		
२२.	साउण्ड सिस्टम बक्स	संख्या	१	१		
२३.	माईक्रोस्कोप	संख्या	१	१		
२४.	हट एयर ओभन	संख्या	३	१	२	
२५.	पि.एच.मिटर	संख्या	१	१		
२६.	अल्टिमिटर	संख्या	१	१		
२७.	टेबल	संख्या	३९	३५	२	२
२८.	स्टिल दराज	संख्या	११	९	२	
२९.	टि टेबुल	संख्या	४	४		
३०.	कम्प्युटर टेबल	संख्या	७	५	१	१
३१.	मिटिङ टेबल	संख्या	१	१		
३२.	फ्रिज	संख्या	२	२		
३३.	सोफा सेट	पिस	१५	१४	०	१
३४.	रिभल्विङ्ग चेयर	संख्या	१५	११	१	३

२.७.३ कृषि यान्त्रिकरण सम्बन्धी

क्र. सं.	कृषि यन्त्रहरूको नाम	इकाई	परिमाण	कृषि यन्त्रहरूको अवस्था		फिफ्ट
				चालु	मर्मत गर्न सकिने	
१.	पावरटिलर/मिनिटिलर	संख्या	९	४	५	
२.	थ्रेसर	संख्या	३	२	१	
३.	ग्रेडर	संख्या	२	२		

क्र. सं.	कृषि यन्त्रहरूको नाम	इकाई	परिमाण	कृषि यन्त्रहरूको अवस्था		कैफियत
				चालु	मर्मत गर्न सकिने	
४.	जर्मिनेटर	संख्या	३	२	१	
५.	जेनेरेटर	संख्या	२	१	१	
६.	रक ड्रिल मेशिन	संख्या	१	१		
७.	घाँस काटने मेशिन	संख्या	१	१		
८.	ग्रेन्डर मेशिन	संख्या	२	१	१	
९.	भिजिटेबल प्लान्टर	संख्या	२	२		
१०.	हिमडीफायर	संख्या	१	१		
११.	कर्न सेलर	संख्या	१	१		
१२.	प्लाष्टिक सिलर	संख्या	२	१	१	
१३.	बीउ ओसाउने मेशिन	संख्या	३	३		
१४.	सीड बीन	संख्या	२५	२५		
१५.	रिफिलटाइप सिड डिभाइडर	संख्या	१	१		
१६.	सीड जर्मिनेटर	संख्या	३	१	२	
१७.	ग्रेन मोइस्चर मेशिन	संख्या	३	३		
१८.	सीड ट्रेसिङ्ग ड्रम	संख्या	१	१		
१९.	थ्रेसर	संख्या	३	३		

२.८ फार्म/केन्द्रको दरबन्दी विवरण र मौजुदा जनशक्ति विवरण

सि. नं.	पद	श्रेणी	स्वीकृत दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
१.	वरिष्ठ वागवानी विकास अधिकृत	रा.प.द्वि.प्रा.	१	१	०	
२.	वागवानी विकास अधिकृत	रा.प.तृ.प्रा.	१	०	१	
३.	बाली संरक्षण अधिकृत	रा.प.तृ.प्रा.	१	१	०	PMAMP काज
४.	प्राविधिक सहायक	रा.प.अनं.प्र.प्रा.	१	१	०	
५.	नायव प्राविधिक सहायक	रा.प.अनं.द्वि.प्रा.	२	२	०	
६.	खरिदार	रा.प.अनं.द्वि.प्रा.	१	१	०	
७.	सह लेखापाल	रा.प.अनं.द्वि.प्रा.	१	१	०	
८.	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहिन	१	०	१	करारमा १
९.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहिन	३	०	३	करारमा ३
	जम्मा		१२	७	५	

२.९ फार्म/केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

क्र. सं.	नाम, थर	पद	समूह	स्थायी ठेगाना	शैक्षिक योग्यता	हालको पदमा नियुक्ति मिति	कैफियत
१.	पदम बहादुर सुवेदी	वरिष्ठ वागवानी विकास अधिकृत	वागवानी	बराहताल गा.पा.-८, सुर्खेत	M.Sc.A g. (Hort.), AFU	२०८०/१२/१६	
२.	रावेन्द्र प्रताप यादव	वागवानी विकास अधिकृत	वागवानी	शुद्धोधन गा.पा.-३, कपिलवस्तु	I.Sc.Ag/ BA	२०६४/१०/०१	२०८१/०१/०२ बाट सेवानिवृत्त
३.	कमल तामाङ	बाली संरक्षण अधिकृत	बाली संरक्षण				PMAMP दार्चुला काज
४.	श्री प्रेमराज गिरी	प्रा.स.	वागवानी	बुढीनन्दा न.पा.-१, बाजुरा	TSLC	२०६५/०४/०१	
५.	श्री टिकाराम ओली	ना.प्रा.स.	वागवानी	मुसीकोट न.पा.-१३, रूकुम (पश्चिम)	I.Sc.Ag.	२०६९/०९/१९	
६.	श्री शुसिला शाह	ना.प्रा.स.	वागवानी	मुसीकोट न.पा.-१, रूकुम (पश्चिम)	I.Sc.Ag.	२०७१/१०/०८	
७.	श्री रिमा गौतम	सलेपा	लेखा	मुसीकोट न.पा.-५, रूकुम (पश्चिम)	B.Ed	२०७३/०९/२८	
८.	श्री एकेन्द्रा घर्ति	खरिदार	सा.प्र.	मुसीकोट न.पा.-४, रूकुम (पश्चिम)	B.A	२०७३/०९/२८	
९.	श्री श्याम राय	का.स.	सा.प्र.	भक्तिपुर-७, सर्लाही	साक्षर	२०४३/०४/२०	
१०.	श्री मनिराम नेपाली	का.स.	सा.प्र.	मुसीकोट न.पा.-४, रूकुम (पश्चिम)	साक्षर	२०७६/०४/०१	
११.	श्री ऐविर खड्का	का.स.	सा.प्र.	मुसीकोट न.पा.-२, रूकुम (पश्चिम)	साक्षर	२०७६/०४/०१	

२.१० तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, चाँपा, रूकुम (पश्चिम) मा कार्यरत कर्मचारीहरूको कार्यविवरण

२.१०.१ वरिष्ठ बागवानी विकास अधिकृत

- कर्मचारीहरूको का.स.मु. फारमको सुपरिवेक्षक र पुनरावलोकनकर्ता भई कार्य गर्ने ।
- तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्रको प्रशासनिक कार्य सञ्चालन गर्ने ।
- कार्यरत कर्मचारीहरूलाई कानुनको परिधिमा रहेर पुरस्कृत र सजाय गर्ने ।
- अख्तियारीको परिधिमा रहेर केन्द्रको दैनिक आर्थिक कारोबार सन्चालन गर्ने ।
- तरकारी बीउ उत्पादन सम्बन्धी नयाँ प्रविधिहरू बारे कृषकहरूलाई तालिम दिने ।
- मन्त्रालय विभाग निर्देशनालय र अन्य निकायहरूको पत्र परिपत्र र निर्देशनहरूको कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- त्रैमासिक र वार्षिक समिक्षा गोष्ठी सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- मन्त्रालय विभाग वा केन्द्रबाट विशेष रूपमा सुम्पिएका अन्य कार्यहरू सम्पादन गर्ने ।

२.१०.२ बागवानी विकास अधिकृत

- यस केन्द्रका रा.प. अनं. श्रेणीका कर्मचारीहरूको का.स.मु. को सुपरिवेक्षक भै कार्य गर्ने ।
- तरकारी बीउ बालीहरूमा भए गरेका कार्यहरूको लेखाजोखा र तथ्यहरू विवरणहरू अध्यावधिक राख्ने ।
- चालु आ.व.को स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार तरकारी बीउ उत्पादनको सम्पूर्ण पक्षलाई समेट्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- तरकारी बालीहरूको फिल्डमा उचित रेखदेख गर्न लगाउने र उत्पादित तरकारी बीउको विक्रीको व्यवस्था मिलाउने ।
- नेपाल सरकार, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको नीति अनुरूप तरकारी बीउ बालीको अनुसन्धानात्मक कार्यक्रम सञ्चालनार्थ यस केन्द्रको सम्बन्धित ईकाईहरूसँग समन्वय गरी अनुसन्धान कार्यक्रमहरूको प्रस्ताव तयार गरी पेश गर्ने ।
- यस केन्द्रको स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार बाह्य सेवा अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- बाह्य सेवासँग सम्बन्धित तरकारी बीउ उत्पादनसँग सम्बन्धित तालिम गोष्ठीहरू, ओजेटी र विश्वविद्यालयका कृषि इन्टर्नको कार्यक्रम समायोजन हुने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

- फर्ममा संरक्षण र सम्बर्द्धन गरि राखिएका जर्मप्लाज्महरूको संरक्षणको कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।
- कार्यक्रमहरूको त्रैमासिक बाडफाड र जिम्मेवारी तथा कार्यक्रमको बारेमा केन्द्रको मासिक बैठक सञ्चालन गर्ने ।
- अन्य निर्देशित कार्यहरू गर्ने ।

२.१०.३ बाली संरक्षण अधिकृत

- यस केन्द्रमा अपनाईएका बाली संरक्षण उपायहरूबारे भए गरेका कार्यहरूको लेखा जोखा गरी तथ्य विवरणहरू अध्यावधिक गरि राख्ने र राख्न लगाउने ।
- स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार बाली संरक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र गर्न लगाउने ।
- यस केन्द्रको तरकारी बीउ बारी तथा तरकारी नर्सरीहरूमा रहेका विरुवाहरूको निरन्तर रूपमा निरीक्षण गर्ने र रोग कीराहरूको समस्या देखिएमा सम्बन्धित शाखाहरू सँग समन्वय गरी आफ्नो प्रत्यक्ष निगरानीमा नियन्त्रण गर्न उपचार विधिहरू लागू गर्ने र गर्न लगाउने ।
- यस केन्द्रको फर्ममा तथा नर्सरी प्लटमा रहेका तरकारी बालीहरूको सुरक्षाको लागि सुरक्षात्मक व्यवस्था अन्तर्गत उपचार विधिहरूको वार्षिक कार्य तालिका बिकास गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- आफ्नो शाखामा काम गर्ने ज्यामीहरूको दैनिक माग फाराम भर्न,हाँजिर गर्न एवं ज्यामी कार्ड भर्न लगाउने र सम्बन्धित पदाधिकारीहरूमा अनिवार्य रूपले समयमानै पेश गर्न लगाउने ।
- नेपाल सरकार,कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको नीति अनुरूप तरकारी बीउ बालीको अनुसन्धानात्मक कार्यक्रम सञ्चालनार्थ यस केन्द्रको सम्बन्धित ईकाईहरूसँग समन्वय गरी अनुसन्धान कार्यक्रमहरूको प्रस्ताव तयार गरी पेश गर्ने ।
- अन्य निर्देशित कार्यहरू गर्ने ।

२.१०.४ प्राविधिक सहायक/नायब प्राविधिक सहायक

- स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार तरकारी बीउ उत्पादन गर्न कार्य गर्ने ।
- स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार तरकारीहरूको मूल बीउ र उन्नत बीउ उत्पादन बिक्रि वितरणको सम्पूर्ण पक्षलाई समेट्ने गरी बीउ उत्पादन, बिक्रि वितरण गर्ने र गराउने ।
- तरकारी बीउ उत्पादक कृषकहरूलाई प्राविधिक सेवा पुर्याउने ।

- आवश्यकता अनुसार तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यमा सहयोग गर्ने ।
- उन्नत प्रविधिहरूको प्रचार प्रसार गर्न आवश्यक लेख, पोष्टर, पम्पलेट, तालिम ब्रोसर आदी तयार गर्ने एवं सहयोग गर्ने
- अन्य निर्देशित कार्यहरू गर्ने ।

२.१०.५ सहलेखापाल

- विनियोजित बजेट अनुसारको निकास र खर्चको व्यवस्था मिलाउने, खर्चको फाँटवारी बनाउने ।
- निकास भएको रकमको हिसाव किताब रीतपूर्वक राख्ने र खर्चको फाँटवारी सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने ।
- लेखापरिक्षणबाट कायम हुन आएको बेरुजुको लगत राखी फर्छ्यौटको लागि कारवाही अगाडि वढाउने ।
- अन्य निर्देशित कार्यहरू गर्ने ।

२.१०.६ खरिदार

- यस केन्द्रको प्रशासनिक कार्यहरू गर्ने ।
- यस केन्द्रले लिनु पर्ने सेवाहरूको बारेमा सेवा प्रदान गर्न इच्छुक सेवा प्रदायकहरूको सूचिकृत निवेदनहरू रीतपूर्वक सूचिकृत गर्ने ।
- दैनिक कार्य सञ्चालनको लागि आवश्यक सामग्रीहरू रीतपूर्वक खरिद गर्ने ।
- वर्षको एकपटक जिन्सी निरीक्षण गराउने र जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन बनाउने ।
- केन्द्रमा रहेका सवारी साधनहरूको विमा गर्ने
- खरिद योजना अनुसार खरिद समितिको बैठकहरू सञ्चालन गर्ने ।
- कार्यालयको भौतिक सम्पत्तिको अभिलेख राख्ने ।
- खर्च भएर नजाने पुराना जिन्सी माल सामानहरूको लगत तयार गरी लिलाम अथवा मिनाहा गरी जिन्सी रजिष्टरमा लगत कट्टा गर्ने ।
- चिठ्ठी पत्र दर्ता चलानी र फाइलिङ्ग गर्ने ।
- कर्मचारीहरूको अभिलेख अध्यावधिक राख्ने ।
- हाजिरी, विदा रेकर्ड र भ्रमण आदेश अध्यावधिक राख्ने ।
- कार्यालयमा पाल्नु हुने सरुवा भइ आएका कर्मचारी र सरुवा भइ अन्यत्र कार्यालयमा जाने कर्मचारीको लागि स्वागत तथा विदाइ कार्यक्रम आयोजना गर्ने ।
- आगन्तुक पाहुनाहरूको भनाइहरू राख्नको लागि आगन्तुक पुस्तिकाको व्यवस्था गर्ने र रेकर्ड राख्ने ।
- अन्य निर्देशित कार्यहरू गर्ने ।

२.१०.७ सवारी चालक

- कार्यालय प्रयोजनमा गाडी चलाउने ।
- सवारी साधनको स्याहार सम्भार गर्ने ।
- गाडी गुडेको लगबुक म्यान्टेन र अन्तरजिल्लामा जादा गाडी पास अनुमति बनाउने ।
- केन्द्र प्रमुखले लिए अहाएको काम गर्ने ।

२.१०.८ कार्यालय सहयोगी

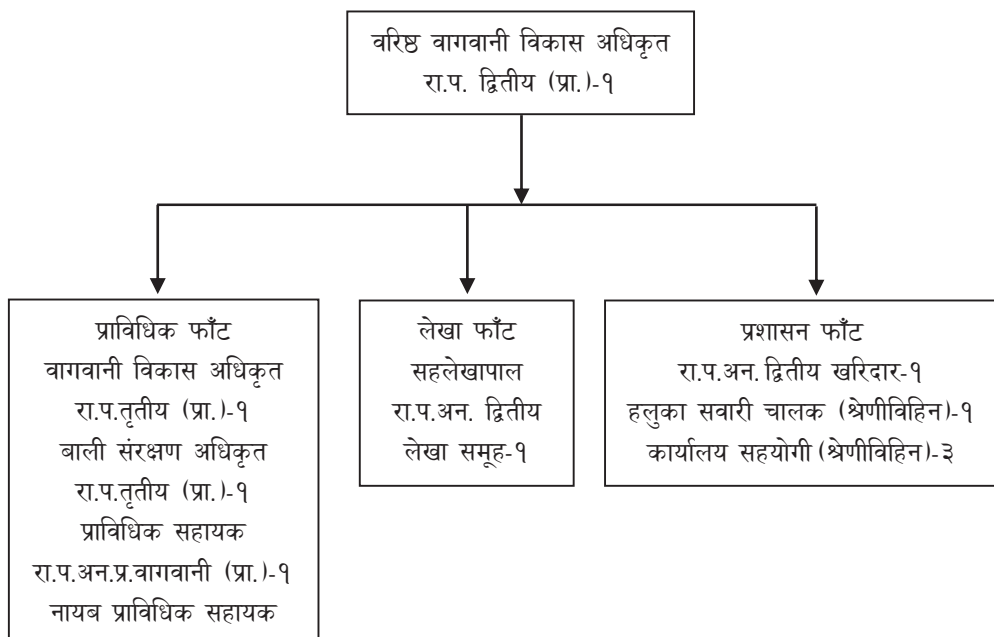
- कार्यालय समयमा खोल्ने र बन्द गर्ने ।
- कार्यालयको सरसफाइ गर्ने ।
- केन्द्रको परिसरमा भएको फूलवारी र बगैचामा काटछाँट, सिचाइ, सरसफाइ र गमला बिरुवाको हेरबिचार गर्ने ।
- केन्द्रले दिने पालेपहराको जिम्मेवारी पुरा गर्ने ।
- केन्द्रबाट अन्य कार्यालयहरूमा पठाउने कागजातहरू जस्तै कोलेनिका तथा बैक र अन्य कार्यालयहरूसम्म पुर्याउने ।
- आफूभन्दा माथिल्लो ओहोदाको कर्मचारीहरूले लिए अहाएको काम गर्ने ।

२.११ हालसम्म कार्यरत केन्द्र प्रमुखहरूको नामावली

१. समशितोष्ण तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम				
सि.नं.	नाम, थर	पद	देखि	सम्म
१.	लक्ष्मण पुन	स.त.वि.अ.	२०३५/०१/०४	२०३७/१०/०५
२.	सुनील रेग्मी	स.त.वि.अ.	२०३७/१०/२३	२०३८/११/३०
३.	मधुसुधन घले	स.त.वि.अ.	२०३८/१२/०१	२०३९/०६/०९
४.	सुनील रेग्मी	स.त.वि.अ.	२०३९/०९/१०	२०४२/०६/२७
५.	गजेन्द्रसेन निरौला	का.मु.उप.त.वि.अ.	२०४३/०४/१९	२०४३/१२/३०
६.	इन्द्रनाथ भट	स.त.वि.अ.	२०४४/०६/०१	२०४४/०८/१५
७.	गजेन्द्रसेन निरौला	का.मु.उप.त.वि.अ.	२०४४/०८/१६	२०४६/१२/३०
८.	रामबहादुर श्रेष्ठ	का.मु.उप.त.वि.अ.	२०४७/१२/०६	२०४९/०९/३०
९.	कृष्णप्रसाद अधिकारी	का.मु.त.वि.अ.	२०४९/१०/१६	२०५०/०५/१५
१०.	पदमकुमार राजभण्डारी	नि.त.वि.अ.	२०५०/०५/१७	२०५२/०७/१८
११.	कृष्णप्रसाद अधिकारी	नि.त.वि.अ.	२०५२/०७/१९	२०५४/०५/२८
१२.	इन्द्रराज पाण्डे	त.वि.अ.	२०५४/०५/२९	२०५४/०८/०३

सि.नं.	नाम, थर	पद	देखि	सम्म
१३.	कृष्णप्रसाद अधिकारी	नि.त.वि.अ.	२०५४/०८/०४	२०५७/०८/१५
१४.	रामप्रसाद गौतम	नि.त.वि.अ.	२०५७/०८/१६	२०६०/०१/०१
१५.	कृष्णप्रसाद अधिकारी	नि.त.वि.अ.	२०६०/०१/०२	२०६०/०९/२०
१६.	कृष्णप्रसाद अधिकारी	ब.त.वि.अ.	२०६०/०९/२१	२०६३/०८/३०
१७.	कृष्णप्रसाद पौडेल	ब.त.वि.अ.	२०६३/०९/२४	२०६७/१०/१०
१८.	सुधीर श्रेष्ठ	ब.त.वि.अ.	२०६७/१०/११	२०६९/०७/१३
१९.	कृष्णप्रसाद पौडेल	ब.त.वि.अ.	२०६९/०७/१४	२०७०/०५/०८
२०.	सुधीर श्रेष्ठ	ब.त.वि.अ.	२०७०/०५/०९	२०७१/०७/०८
२१.	भक्तिराम शर्मा	नि.ब.त.वि.अ.	२०७१/०७/०९	२०७२/०१/१९
२२.	विष्णु कुमार श्रेष्ठ	ब.त.वि.अ.	२०७२/०१/२०	२०७३/०३/०२
२३.	मदन कुमार श्रेष्ठ	ब.त.वि.अ.	२०७३/०३/१९	२०७३/०६/१९
२४.	डा.रविन्द्र नाथ चौवे	ब.बाग.वि.अ.	२०७३/०७/२३	२०७६/०३/१८
२. तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)				
२५.	किशोरमान श्रेष्ठ	ब.बाग.वि.अ.	२०७६/०३/१९	२०७९/०७/१०
२६.	रावेन्द्र प्रताप यादव	नि.ब.बाग.वि.अ.	२०७९/०७/११	२०८०/११/२८
२७.	पदम बहादुर सुवेदी	ब.बाग.वि.अ.	२०८०/११/२९	हालसम्म

२.१२ तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्रको सांगठानिक संरचना

२.१३ नागरिक बडा पत्र (Citizen Charter) :

क्र. सं.	विवरण	सम्बन्धित फाँट वा कर्मचारी	समय सिमा	शुल्क	गुनासो सुन्ने अधिकारी
१	वार्षिक लक्ष्य अनुसारको तरकारीका मूल तथा उन्नत बीउ उत्पादन तथा बिक्री बितरण	प्राविधिक फाँट अधिकृत/ प्रा.स./ ना.प्रा.स	सिजन अनुसारको उत्पादन र मागको परिमाण बिचार गरि उपलब्धता अनुसार माग भएको एक हप्ता भित्र	बीउ उत्पादनको हकमा सम्बन्धित तरकारी तथा अन्य संस्थाको सिफारिस सहित नेपाल सरकारले तोकेको शुल्क अनुसार	ब.वागवानी विकास अधिकृत
२	वार्षिक लक्ष्य अनुसारको तरकारी बेर्ना उत्पादन तथा बिक्री बितरण	प्राविधिक फाँट अधिकृत/ प्रा.स./ ना.प्रा.स	बिक्री योग्य भएपछि माग भएको दिनमा	सिजन अनुसारको उत्पादन र मागको परिमाण बिचार गरि उपलब्धता अनुसार तत्काल	ब.वागवानी विकास अधिकृत
३	तरकारी खेति तथा तरकारी बीउ उत्पादन सम्बन्धि प्राविधिक जानकारी	प्राविधिक फाँट अधिकृत/ प्रा.स./ ना.प्रा.स	जानकारी माग भएको दिनमा	निःशुल्क	ब.वागवानी विकास अधिकृत
४	तरकारी जर्मप्लाज्म संकलन तथा व्यवस्थापन	प्राविधिक फाँट अधिकृत/ प्रा.स./ ना.प्रा.स	सिजन अनुसार	कार्यक्रममा व्यवस्था भए अनुसार	ब.वागवानी विकास अधिकृत
५	स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार तालिम तथा प्राविधिक सेवा	प्राविधिक फाँट अधिकृत/ प्रा.स./ ना.प्रा.स	माग तथा कार्यक्रममा स्वीकृत लक्ष्य अनुसार तीन चौमासिकमा	निःशुल्क	ब.वागवानी विकास अधिकृत

क्र. सं.	विवरण	सम्बन्धित फाँट वा कर्मचारी	समय सिमा	शुल्क	गुनासो सुन्ने अधिकारी
६	तरकारी हाईब्रिड बीउ उत्पादन तथा बिक्री बितरण	प्राविधिक फाँट अधिकृत/ प्रा.स./ ना.प्रा.स	उपलब्धता अनुसार माग भएको एक हप्ता भित्र	नेपाल सरकारले तोकेको शुल्क अनुसार	ब.वागवानी विकास अधिकृत
७	बीउको उमारशक्ति, भौतिक शुद्धता र चिस्यान परिक्षण	प्राविधिक फाँट अधिकृत/ प्रा.स./ ना.प्रा.स	बीउ परिक्षणमा राखेको ७ देखि १४ दिन भित्र ।	बीउ उमारशक्ति परिक्षणको रु.२२९।००, भौतिक शुद्धता परिक्षणको रु.१७४।०० र बीउको चिस्यान परिक्षणको रु.१५४।०० शुल्क लाग्ने ।	ब.वागवानी विकास अधिकृत
८	कार्यालय सम्बन्धि सूचना प्रवाह	प्राविधिक फाँट सूचना अधिकारी	मौखिक हकमा सोही दिन तथा लिखित हकमा नियममा व्यवस्था भए अनुसार	निःशुल्क तथा नियममा व्यवस्था भए अनुसार	ब.वागवानी विकास अधिकृत

२.१४ वार्षिक कार्यक्रम २०८१/०८२

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	आयोजनाको कुल क्रियाकलापको		सम्पूर्ण कार्यमध्ये गत आ.व. सम्मको		वार्षिक लक्ष्य		पहिलो त्रैमासिक		दोस्रो त्रैमासिक		तेस्रो त्रैमासिक		चौथो त्रैमासिक	
				परिसाण	भार	लागत	परिसाण	भार	लागत	परिसाण	भार	बजेट	परिसाण	भार	बजेट	परिसाण	भार
क) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू																	
११.३.१०.६६८	मिनी टिलर खरिद	३११२२	संख्या	०	०	०	०	०	२	१.०३	२	१	१.०३	२	०	०	०
११.३.१०.६६९	स्पेयर खरिद	३११२२	संख्या	०	०	०	०	०	२	०.५२	१	०	०.	२	०.५२	१.	०
११.३.१०.६८५	गाडेन प्लान्ट स्पेट स्टिक (लहरे बालीको लागि थाइयूमा)	३११२२	पटक	०	०	०	०	०	१	१.०३	२	०	०.	०	१	१.०३	२.
११.३.१०.६८६	सिडबिन खरिद	३११२२	संख्या	०	०	०	०	०	२५	०.५२	१	०	०.	०	२५	०.५२	१
११.३.१०.६८७	झारपात काट्ने मेसिन खरिद	३११२२	संख्या	०	०	०	०	०	१	०.५२	१	१	०.५२	१.	०	०.००	०
११.३.११.८४	लिड फोकस Lamp बल्ब खरिद तथा जडान	३११२२	पटक	०	०	०	०	०	१	०.५२	१	०	०.	०	१	०.५२	१
११.३.२०.६	ल्यापटप खरिद	३११२२	संख्या	०	०	०	०	०	१	०.५२	१	१	०.५२	१	०	०.००	०
११.३.२२.६०	प्रिन्टर खरिद (थ्रि इन वन)	३११२२	संख्या	०	०	०	०	०	१	०.५२	१	१	०.५२	१.	०	०.००	०
११.३.२२.१२८	CC Camera (सि सि क्यामरा) खरिद तथा जडान	३११२२	सेट	०	०	०	०	०	१	०.५२	१	१	०.५२	१	०	०.००	०
११.३.२२.७०२	AC खरिद तथा जडान	३११२२	संख्या	०	०	०	०	०	२	१.०३	२	२	१.०३	२	०	०.००	०
११.६.१३.४	स्टिलको अफिस दराज खरिद	३११२३	संख्या	०	०	०	०	०	२	०.५२	१	२	०.५२	१	२	०.००	०.
११.६.१३.३५३	कार्यालयको पर्दा तथा कापेट खरिद	३११२३	पटक	०	०	०	०	०	१	१.०३	२	०	०.	०	१	१.०३	२
११.१.३.११५	रग्योज मर्मत	३११६१	पटक	०	०	०	०	०	१	०.५२	१	१	०.५२	१	०	०.००	०
११.१.३.११७	पुरानो कार्यालय भवन मर्मत सुधार तथा रंगारोगन	३११६१	पटक	०	०	०	०	०	१	२.५३	४.९	१	२.५३	४.९	१	०.००	०
११.१.३.६९९	कार्यालयको गेट मर्मत सम्भार तथा रंगारोगन	३११६१	पटक	०	०	०	०	०	१	०.७७	१.५	१	०.७७	१.५	०	०.००	०

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	आयोजनाको कुल क्रियाकलापको		सम्पूर्ण कार्यक्रमध्ये गत आ.व. सम्मको		वार्षिक लक्ष्य		पहिलो त्रैमासिक		दोस्रो त्रैमासिक		तेस्रो त्रैमासिक		चौथो त्रैमासिक	
				परिमाण	भार	लागत	भार	परिमाण	भार	बबेट	भार	परिमाण	भार	बबेट	भार	परिमाण	भार
११.१.३.७००	अधिकृतस्तर आवास भवन मर्मत तथा रंगारोगन	३११६१ पटक		०	०	०	०	१	३.१	६	०	०	१	३.१०	६	०	०
११.१.३.७१३	रा.प.अन. आवास भवन मर्मत र रंगारोगन	३११६१ पटक		०	०	०	०	१	३.१	६	१	३.१	६	०	०	०	०
११.१.३.७१४	बीउ गोदाम घर, श्रेष्ठि घर र श्रेष्ठि प्लार मर्मत सम्भार	३११६१ पटक		०	०	०	०	१	३.१	६.६	१	३.१	६.६	०	०	०	०
११.१.३.७१५	स्थायी संरचनाको प्लाष्टिक घर मर्मत सम्भार	३११६१ संख्या		०	०	०	०	६	३.१	६	६	३.१	६	०	०	०	०
११.५.१५.२५	सिचाई कुलो निर्माण/मर्मत तथा सुधार	३११७१ संख्या		०	०	०	०	१	२.५८	५	१	२.५८	५	०	०	०	०
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				०	०	०	०	५३	२७.३८	५३	२१	२०.६६	४०.	३४	६.७१	१३	०
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू																	
१.१.१.४	रा.प. द्वितीय	२११११ जना		०	०	०	०	०	४.५३	८.७७	१	१.३९	२.७	१	१.०५	२.०३	१
१.१.१.५	रा.प. तृतीय	२११११ जना		०	०	०	०	०	४.०६	७.९	१	१.२५	२.४२	१	०.९४	१.८२	१
१.१.१.७	रा.प.अन.द्वितीय	२११११ जना		०	०	०	०	०	१२.५९	२४.३	४	३.८७	७.५	४	२.९१	५.६३	४
१.१.१.३०	का. स. पौचौ स्तर	२११११ जना		०	०	०	०	०	२.७१	५.२४	१	०.८३	१.६१	१	०.६३	१.२१	१
१.१.१.२४०	रा.प.अन.प्र.प्र.	२११११ जना		०	०	०	०	०	३.४	६.५८	१	१.०४	२.०२	१	०.७९	१.५२	१
१.१.२.१९	हलुका सवारी चालक	२११११ जना		०	०	०	०	०	०.	०.	०	०.	०.	०	०.	०	०.
१.३.१.१	निजामती कर्मचारीहरूको पोशाक खर्च	२११२१ जना		०	०	०	०	८	०.४१	०.८	०	०.	०.	०	०.	०	०.
१.२.१.२२	केन्द्रमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीहरूको लागि स्थानीय भत्ता	२११३१ जना		०	०	०	०	९	३.६२	७	९	०.९	१.७५	९	०.९	१.७५	९
१.२.२.१	स्थायी कर्मचारीको महंगी भत्ता	२११३२ जना		०	०	०	०	९	१.१२	२.१६	९	०.२८	०.५४	९	०.२८	०.५४	९

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	आयोजनाको कुल क्रियाकलापको		सम्पूर्ण कार्यमध्ये गत आ.व. सम्मको		वार्षिक लक्ष्य		पहिलो त्रैमासिक		दोस्रो त्रैमासिक		तेस्रो त्रैमासिक		चौथो त्रैमासिक										
				भार	लागत	परियोजना	भार	लागत	परियोजना	भार	बबेट	परियोजना	भार	बबेट	परियोजना	भार	बबेट	परियोजना	भार	बबेट						
१.२.४.३७२	खरिद समितिको बैठक	२११३४	संख्या	०	०	०	०	०	२	०.१५	०.३	१	०.०८	०.१५	१	०.०८	०.१५	१	०.०८	०.१५	१	०.०८	०.१५	३	०.०४	०.०८
१.२.१०.१	पाले पहरा भत्ता	२११३९	जना	०	०	०	०	०	३	०.२१	०.४	३	०.०८	०.१५	३	०.०४	०.१	३	०.०४	०.०८	३	०.०४	०.०८	३	०.०४	०.०८
१.६.४.१	कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	२१२१३	जना	०	०	०	०	०	८	०.२	०.३९	८	०.०५	०.१	८	०.०५	०.१	८	०.०५	०.१	८	०.०५	०.१	८	०.०५	०.०९
२.१.१.१	धाराको महसुल	२२१११	पटक	०	०	०	०	०	१	०.०५	०.०	३	०.०१	०.०२	३	०.०२	०.०३	३	०.०२	०.०३	३	०.०१	०.०३	३	०.०१	०.०२
२.१.२.१	विद्युत महशुल	२२१११	पटक	०	०	०	०	०	१	०.७७	१.५	३	०.२	०.३८	३	०.२	०.३८	३	०.२	०.३८	३	०.१९	०.३६	३	०.१९	०.३६
२.१.६.१	टेलिफोन महसुल	२२११२	महिना	०	०	०	०	०	१	०.१	०.२	३	०.०३	०.०५	३	०.०३	०.०५	३	०.०३	०.०५	३	०.०३	०.०५	३	०.०३	०.०५
२.१.६.७	कार्यालय प्रमुखका लागि संचार खर्च	२२११२	महिना	०	०	०	०	०	१	०.०६	०.१२	३	०.	०.	३	०.०६	०.१२	३	०.	०.	३	०.	०.	३	०.	०.
	सुचना अधिकारी/सहायक सुचना अधिकारीका लागि संचार खर्च	२२११२	महिना	०	०	०	०	०	१	०.०३	०.०६	३	०.०१	०.०२	३	०.०१	०.०२	३	०.०१	०.०२	३	०.०१	०.०२	३	०.०१	०.०२
२.१.७.१	ईमेल/ इन्टरनेट/वेबसाइट महसुल	२२११२	महिना	०	०	०	०	०	१	०.२७	०.५२	०	०.	०.	०	०.२७	०.५२	३	०.	०.	३	०.	०.	३	०.	०.
२.१.९.२	हुलाक/कुरियर खर्च	२२११२	महिना	०	०	०	०	०	१	०.०५	०.१	३	०.०१	०.०२	३	०.०२	०.०३	३	०.०२	०.०३	३	०.०२	०.०३	३	०.०१	०.०२
२.२.२.४	मोबिल	२२२१२	लीटर	०	०	०	०	०	२८	०.१	०.१९	३	०.०२	०.०४	३	०.०२	०.०४	३	०.०२	०.०४	३	०.०२	०.०४	३	०.०४	०.०८
२.२.२.२४२	पेट्रोल दुई पांग्रे सवारी (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लीटर	०	०	०	०	०	४८०	०.४५	०.८७	५०	०.१	०.२	५०	०.१	०.२	५०	०.१	०.२	९०	०.१४	०.२७	९०	०.१४	०.२७
२.२.२.२४४	पावर टिलर, मिनि टिलरको लागि ईन्धन	२२२१२	लीटर	०	०	०	०	०	३९३.६	०.३६	०.७	१००	०.०९	०.१८	१००	०.०९	०.१८	१००	०.०९	०.१८	१३.६	०.०८	०.१६	१३.६	०.०८	०.१६
२.२.२.२४५	चार पांग्रे सवारी साधनको लागि ईन्धन	२२२१२	लीटर	०	०	०	०	०	१२००	१.११	२.१५	२५०	०.२६	०.५	३००	०.२६	०.५	२५०	०.२६	०.५	३१६	०.३४	०.६५	३१६	०.३४	०.६५
२.३.१.२	हलुका सवारी साधन मर्मत खर्च	२२२१३	वटा	०	०	०	०	०	१	१.२९	२.५	१	०.२६	०.५	१	०.२६	०.५	१	०.२६	०.५	१	०.२६	०.५	१	०.२६	०.५
२.३.१.१४४	दुई पांग्रे सवारी साधन मर्मत	२२२१३	वटा	०	०	०	०	०	४	०.२१	०.४	४	०.०५	०.१	४	०.०५	०.१	४	०.०५	०.१	४	०.०५	०.१	४	०.०५	०.१

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	आयोजनाको कुल क्रियाकलापको		सम्पूर्ण कार्यमध्ये गत आ.व. सम्मको		वार्षिक लक्ष्य		पहिलो त्रैमासिक		दोस्रो त्रैमासिक		तेस्रो त्रैमासिक		चौथो त्रैमासिक				
				परिमाण	भार	लागत	परिमाण	भार	लागत	परिमाण	भार	बबेट	परिमाण	भार	बबेट	परिमाण	भार	बबेट	परिमाण	भार
२.३.१.१४५	पावर टिलर, मिनि टिलर मर्मत	२२२१३	पटक	०	०	०	०	०	४	०.३१	०.६	४	०.०८	०.१५	४	०.०८	०.१५	४	०.०८	०.१५
२.१.२.१६	सवारी साधन बिमर र नविकरण	२२२१४	पटक	०	०	०	०	०	४	०.६७	१.३	१	०.१५	०.३	१	०.१५	०.३	१	०.२१	०.४
२.३.२.४१	प्रयोगशाला तथा कार्यालय उपकरण मर्मत संभार	२२२२१	पटक	०	०	०	०	०	४	०.३६	०.७	१	०.१	०.२	१	०.१	०.२	१	०.०५	०.१
२.४.१.१	कार्यालयमा आवश्यक वार्षिक मसलन्द खरिद	२२३११	पटक	०	०	०	०	०	४	१.०३	२.	१	०.२६	०.५	१	०.२६	०.५	१	०.२६	०.५
२.४.१.२	पत्रपत्रिका तथा पुस्तिका खरीद	२२३११	महिना	०	०	०	०	०	४	०.०५	०.१	१	०.०२	०.०३	१	०.०४	०.०७	०	०	०
२.४.१.४	कार्यालयको लागि स्टेशनरी, टोनर तथा अन्य मालसामान	२२३११	पटक/संख्या	०	०	०	०	०	४	०.५२	१.	१	०.१३	०.२५	१	०.१३	०.२५	१	०.१३	०.२५
२.४.१.५	कार्यालय सम्बन्धी छुपाई	२२३११	पटक/संख्या	०	०	०	०	०	४	०.०५	०.१	१	०.०२	०.०३	१	०.०१	०.०२	१	०.०१	०.०२
२.२.३.२	ग्याँस	२२३१४	संख्या	०	०	०	०	०	१२	०.१२	०.२४	३	०.०३	०.०६	३	०.०३	०.०६	३	०.०३	०.०६
२.५.७.१	रिक्त रहेको सवारी चालक सेवा करार	२२४१३	संख्या	०	०	०	०	०	१	१.७४	३.३६	१	०.४३	०.८४	१	०.४३	०.८४	१	०.४३	०.८४
२.५.७.३	कार्यालय सहयोगी सेवा करारमा लिने	२२४१३	संख्या	०	०	०	०	०	३	४.६५	९	३	१.१६	२.२५	२	१.१६	२.२५	२	१.१६	२.२५
२.५.७.४	सेवा करारका कर्मचारीलाई चाडपर्व खर्च	२२४१३	संख्या	०	०	०	०	०	४	०.५२	१.	४	०.५२	१.	०	०	०	०	०	०
२.५.७.५	सेवा करारका कर्मचारीलाई पोशाक खर्च	२२४१३	संख्या	०	०	०	०	०	४	०.२१	०.४	०	०.	०.	४	०.२१	०.४	०	०.	०
२.७.५.८२२	वार्षिक प्रगति तथा तथ्यांक पुस्तिका प्रकाशन	२२५२२	संख्या	०	०	०	०	०	२००	०.४१	०.८	२००	०.४१	०.८	०	०	०	०	०	०

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	आयोजनाको कुल क्रियाकलापको		सम्पूर्ण कार्यमध्ये गत आ.व. सम्मको		वार्षिक लक्ष्य		पहिलो त्रैमासिक		दोस्रो त्रैमासिक		तेस्रो त्रैमासिक		चौथो त्रैमासिक	
				परिमाण	भार	लागत	भार	परिमाण	भार	बबेट	भार	परिमाण	भार	बबेट	भार	परिमाण	भार
२.७.७.४३१	फार्मको बाहिर उत्पादन हुने प्याजको (बीउ र खाद्यन)को लाभ लागत विश्लेषण	२२५२२२	पटक	०	०	०		२	०.२१	०.४	०	०	१	०.१	०.२	०	०
२.७.८.८	घुम्ती स्थलगत कृषक तालिम सञ्चालन	२२५२२२	पटक	०	०	०	०	८	०.४१	०.८	२	०.१	२	०.१	०.२	२	०.१
२.७.१५.६	कार्यालय परिसर तथा फूल बोचा व्यवस्थापन	२२५२२२	पटक	०	०	०	०	२	०.१	०.२	१	०.०५	०	०	०.०५	०	०
२.७.२५.११४८	बीउ प्याकिङको लागि बोरा/झोला आदि खरिद, छपाई	२२५२२२	पटक	०	०	०	०	५००	०.१५	०.३	०	५००	०.१५	०.३	०	०	०
२.८.१.३२	अनुगमन तथा मुल्यांकन भ्रमण खर्च	२२६११	संख्या	०	०	०	०	१२	१.५५	३	३	०.४१	३	०.४१	०.८	३	०.३६
२.८.२.१६९	सरवा भई जाने कर्मचारी तथा कार्यक्रम सञ्चालन तथा कार्यान्वयनका लागि आन्तरिक भ्रमण खर्च	२२६१२	पटक	०	०	०	०	१०	१.०८	२.०	३	०.२६	२	०.२६	०.५	३	०.३
२.९.६.४	कार्यालयमा दैनिक चियापान खर्च तथा अन्य भैपरि आउने विविध खर्च	२२७११	महिना	०	०	०	०	१२	०.३१	०.६	३	०.०८	३	०.०८	०.१५	३	०.०८
२.९.८.१	कार्यालयमा आउने पाहुनालाई चिया/नास्ता खर्च	२२७११	पटक	०	०	०	०	१२	०.४३	०.८	३	०.११	३	०.१	०.२	३	०.१२
२.९.९.८४	सवारी साधनको पूजा तथा प्रसाद वितरण	२२७११	पटक	०	०	०	०	२	०.१५	०.३	१	०.१५	१	०	०	०	०
६	तरकारी बीउ उत्पादन कार्यक्रम					०	०	०	०	०							

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	आयोजनाको कुल क्रियाकलापको		सम्पूर्ण कार्यमध्ये गत आ.व. सम्मको		वार्षिक लक्ष्य		पहिलो त्रैमासिक		दोस्रो त्रैमासिक		तेस्रो त्रैमासिक		चौथो त्रैमासिक	
				परिमाण	लागत	परिमाण	भार	परिमाण	भार	बबेट	भार	परिमाण	भार	बबेट	भार	परिमाण	भार
२.६.६.१२२६	तरकारी बीउ उत्पादनमा क्षेत्रका सरकारी तथा गैर सरकारी निकायसँग गोष्ठी कार्यक्रम सञ्चालन	२२५१२	पटक	०	०	०	०	१	०.५२	१	०	०	१	०	०	०	०
२.७.२.११	गोलभेडाको वर्षाशंकर जात सृजनाको बीउ उत्पादन (बीउ विजन कच्चा पदार्थ तथा सामग्री खरिद समेत)	२२५२१	के. जी.	०	०	०	०	२	०.१	०.२	०	०	१	०.१	०.२	०	०.
२.७.२.१२	अलंकारिक फूलका वेर्ना उत्पादन तथा वितरण (बीउ विजन तथा अन्य सामग्री समेत)	२२५२१	हजार बटा	०	०	०	०	२	०.१	०.२	१	०.०५	१	०	०	०	०
२.७.२.१३	गानो प्याज उत्पादन तथा भण्डारण (कच्चा पदार्थ, बीउ विजन, अन्य सामग्री समेत)	२२५२१	मे .टन	०	०	०	०	१.५	०.२६	१	०	०	१.५	०.२६	०	०	०.
२.७.२.५६७	हरियो मलको लागी ढुँचा खेती	२२५२१	रोपनी	०	०	०	०	४०.	०.१	०.२	०	०	०	०	०.	४०.०	०.१
२.७.२.६७८	तरकारी वेर्ना उत्पादन तथा वितरण (काउली/ब्रोकाउली/बन्दा/रायो/प्याज/गोल भेडा/कौक्रो/लौका/पि रौला/खुर्सानी आदि)	२२५२१	हजार बटा	०	०	०	०	१५०	०.२३	०.४	०	०.०८	०.१५	०	०.०५	०	०.०५

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	आयोजनाको कुल क्रियाकलापको		सम्पूर्ण कार्यमध्ये गत आ.व. सम्मको		वार्षिक लक्ष्य		पहिलो त्रैमासिक		दोस्रो त्रैमासिक		तेस्रो त्रैमासिक		चौथो त्रैमासिक	
				परिमाण	भार	लागत	भार	परिमाण	भार	बबेट	भार	परिमाण	भार	बबेट	भार	परिमाण	भार
२.७.२.७५१	तरकारीको मूल वीउ उत्पादन तथा वितरण (काउली काठमाडौँ स्थानीय ४०, मुला मिमोअली २५०, रायो खुमल चौडापात ३०, सिमी चौमासे २००, केराउ सिक्किम ३००, केराउ ओकेल १००, प्याज रेडक्रियोल २००, कौक्रा भक्तपुर लोकल २ समेत ११२२ केजी) (कच्चा पदार्थ वीउ विजन तथा अन्य सामग्री खरिद खर्च समेत)	२२५२९	के. जी.	०	०	०	०	११२२	२.५८	५	२५०	०.७७	१.५	२५०	०.५२	३७२	०.५२
२.७.२.५६३	तरकारी उन्नत वीउ उत्पादन तथा वितरण (बोडी मालेपाटन ५०, त्रिशुली ५०, सीमी कन्टेण्डर ५०, भिण्डी १००, स्वीसचाई फोर्डिङ जायन्ट ५०, धनिया स्थानीय ५०, चम्सुर स्थानीय १००, गोलभेंडा मनप्रेकश १ समेत ४५१.० केजी (कच्चा पदार्थ वीउ विजन तथा अन्य सामग्री खरिद खर्च समेत)	२२५२९	पटक	०	०	०	०	४५१	०.९८	१.९	२३०	०.५	०.९७	२२१	०.४८	०	०.९३

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	आयोजनाको कुल क्रियाकलापको			सम्पूर्ण कार्यमध्ये गत आ.व. सम्मको			वार्षिक लक्ष्य			पहिलो त्रैमासिक			दोस्रो त्रैमासिक			तेस्रो त्रैमासिक			चौथो त्रैमासिक		
				परिमाण	भार	लागत	परिमाण	भार	लागत	परिमाण	भार	बबेट	परिमाण	भार	बबेट	परिमाण	भार	बबेट	परिमाण	भार	बबेट	परिमाण	भार	बबेट
२.७.३.३४७	फार्ममा काम गर्ने ज्यामिहरूका लागि ज्यामी खर्च वार्षिक	२२५२१	जना	०	०	०	०	०	०	४१६६	१२.९१	२५.	१०४०	३.२३	६.२५	१०४०	३.२३	६.२५	१०४०	३.२३	६.२५	१०४०	३.२३	६.२३
२.८.२.५३२	बीउ प्रमाणीकरणको लागि अनुमान मूल्याङ्कन खर्च	२२६१२	पटक	०	०	०	०	०	०	३	०.२१	०.४	०	०	०.	१	०.०८	०.१५	१	०.०८	०.१५	१	०.०४	०.१
७	कृषि विकास कार्यक्रम					०			०			०.			०.		०	०.	०	०.	०.			०
२.६.४.१६१०	तरकारी बीउ उत्पादन सम्बन्धि कृषक स्तरीय तालिम	२२५१२	संख्या	०	०	०	०	०	०	१	१.५५	३.	१	१.५५	३.	०	०	०.	०	०	०.	०	०	०
२.७.५.४	फार्मको गतिविधि विभिन्न माध्यमबाट प्रसारण	२२५२२	पटक	०	०	०	०	०	०	४	०.१८	०.३५	१	०.१	०.२	१	०.०५	०.१	१	०.०३	०.०५	०	०	०
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				०	०	०	०	०	०	६'२०'१२	३'६७	३'०४६	१०'६१	११'६८	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१
कुल जम्मा खर्च				०	०	०	०	०	०	६'६३'१२	०'०६	३'६७	१०'६१	११'६८	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१	१०'६१

२.१५ वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०८०/०८१

वार्षिक विकास कार्यक्रम

बजेट तर्जुमासँग सम्बन्धित आर्थिक प्रशासन नियम २०(१) बमोजिमको फाराम

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्थी विकास मन्त्रालय

कृषि विभाग

राष्ट्रिय आलु, तरकारी तथा मसला बाली विकास केन्द्र

तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)

वार्षिक प्रगति

१. आ.व. २०८०/०८१

२. बजेट उप शीर्षक नं. ३१२०११०१३/१४

३. मन्त्रालय : कृषि तथा पशुपन्थी विकास मन्त्रालय

४. विभाग/संस्था: कृषि विभाग

५. कार्यक्रम/आयोजनाको नाम: राष्ट्रिय आलु, तरकारी तथा मसला बाली विकास कार्यक्रम

६. स्थान : तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम

७. आयोजना शुरु भएको मिति: २०८०/०४/०१

८. आयोजना पुरा हुने मिति :- सालबसाली

९. आयोजना/कार्यालय प्रमुखको नाम : रावेन्द्र प्रताप यादव

१०. वार्षिक बजेट : रु. १७१.४८ ११. आयोजनाको कूल लागत : शुरुको संशोधित

क) आन्तरिक १) नेपाल सरकार: १४३.० क. आन्तरिक

नेपाल सरकार/आन्तरिक ऋण : २७.६४

२) संस्था/स्थानीय निकाय : ०

३) जनसहभागिता : ०

अनुदान

ऋण

ख) वैदेशिक

१२) गत आ.व. सम्मको खर्च रु.

क. आन्तरिक

ख) वैदेशिक

क्र.सं.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	प्रतिशत	खर्च	प्रतिशत
का) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू											
११.३.७.८	ल्यापटप खरिद	३११२२	संख्या	१	०.५८	१.००	१	०.५८	१००.	०.९४	९४.००
११.३.७.१३५३	Inverter को Battery खरिद	३११२२	वटा	४	०.७८	१.३४	४	०.७८	१००.	१.३२	९८.५०

क्र.सं.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य		वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	प्रतिशत	खर्च
११.३.७.३३४	Vacuum Cleaner खरिद	३११२२	संख्या	१	०.१२	०.२०	१	०.१२	१००.	०.१८
११.३.१७.५१	फर्ममा सि.सि. क्यामरा खरिद तथा जडान	३११२२	पटक	१	०.५८	१.००	१	०.५८	१००.	०.९९
११.३.१९.८४	लिड फोक्स Lamp बल्ब खरिद तथा जडान	३११२२	पटक	१	०.५८	१.००	१	०.५८	१००.	०.९८
११.३.२१.३१	इलेक्ट्रोनिक पानी फिल्टर	३११२२	संख्या	२	०.३५	०.६	१	०.३५	१००.	०.६०
११.३.२२.७०२	एसी खरिद तथा जडान	३११२२	पटक	३	१.७५	३.०	३	१.७५	१००.	२.९९
११.६.१३.३५३	कार्यालयको पर्दा तथा कापेट खरिद	३११२३	पटक	१	१.१७	२.०	१	१.१७	१००.	१.९८
११.१.३.२६७	तालिम हल मर्मत तथा रंगरोगन	३११६१	संख्या	२	१.१७	२.०	२	१.१७	१००.	१.९६
११.१.३.२८१	आवास भवनको शौचालय मर्मत तथा संभार	३११६१	संख्या	१	०.५८	१.०	१	०.५८	१००.	०.९७
११.१.३.३४०	आवास भवन /तालिम हल मर्मत तथा रंग रोगन	३११६१	पटक	२	१.१७	२.०	२	१.१७	१००.	१.९६
११.१.३.३५७	अधिकृत आवास भवन मर्मत तथा सुधार	३११६१	पटक	३	१.६०	२.७५	३	१.६	१००.	२.७२
११.१.३.५६४	वक्स प्लज खरिद (अधिकृत आवास तथा गेष्ट रुम)	३११६१	संख्या	२	०.५८	१.०	२	०.५८	१००.	१.००
११.१.३.५६६	स्टील दराज/स्टील -याक खरिद	३११६१	पटक	३	०.५८	१.०	३	०.५८	१००.	१.००
११.१.३.५६७	भन्याङ्ग खरिद	३११६१	संख्या	१	०.१५	०.२५	१	०.१५	१००.	०.२५
११.५.१५.२५	सिचाई कुलो निर्माण मर्मत तथा सुधार	३११७१	पटक	३	१.७५	३.००	३	१.७५	१००.	२.९२
११.५.२२.२३८	शौचालय निर्माण र मर्मत	३११७१	पटक	१	०.५८	१.०	१	०.५८	१००.	०.९९
११.५.२२.७२१	क्लेड तार खरिद	३११७१	पटक	३	२.०४	३.५	३	२.०४	१०००.	३.४३
पुर्बित खर्च कार्यक्रमको जम्मा					१६.१२	२७.६४		१६.१	१००.	२७.१८
१.१.१.४	रा.प.द्वितीय (प्रा.) स्थायी कर्मचारी	२११११	जना	१	५.११	८.७७	१	२.	३९.	३.६९
१.१.१.५	रा.प. तृतीय (प्रा.) स्थायी कर्मचारी	२११११	जना	१	४.५८	७.८६	१	३.५	७६.४१	५.७
१.१.१.७	रा.प.अनं. द्वितीय स्थायी कर्मचारी	२११११	जना	४	१४.५३	२४.९२	४	१४.५३	१००.	२३.३८
१.१.१.३०	का.स. पाँचौ स्तर (स्थायी कर्मचारी)	२११११	जना	१	३.०८	५.३९	१	३.०८	१००.	५.२८
१.१.१.२४०	रा.प.अनं. प्रथम (प्रा.) स्थायी कर्मचारी	२११११	जना	१	३.८४	६.५८	१	३.८४	१००.	६.५७
१.३.१.१	निजामती कर्मचारीको पोशाक खर्च (कर्मचारी पोशाक)	२११२१	जना	१२	०.७	१.२	८	०.५	६६.६६	०.८०
१.१.१.२२	केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि स्थानीय भत्ता	२११३१	जना	९	४.८८	८.३६	८	४.	८१.९६	६.१०
१.२.२.१	स्थायी कर्मचारीको महंगी भत्ता (महंगी भत्ता)	२११३२	जना	९	१.४	२.४	८	१.	७१.४२	१.७०
१.२.४.३७२	खरिद समितिको बैठक भत्ता (बैठक भत्ता)	२११३४	पटक	४	०.३५	०.६०	३	०.३	८५.७१	०.४५

क्र.सं.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लाग्य			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	प्रतिशत	खर्च	प्रतिशत
१.२.१०.१	पालो पहरा भत्ता (पालो पहरा भत्ता)	२११३९	जना	१२	०.२३	०.४०	१२	०.१५	६५.	०.२५	४१.००
१.६.४.१	कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	२१२१३	जना	१२	०.३४	०.५८	८	०.४५	७७.५८	०.२९	५१.७२
२.१.१.१	धाराको महसुल	२२१११	पटक	१	०.०३	०.०६	१	०.३	१००.	०.०५	८३.३३
२.१.२.१	विद्युत महसुल	२२१११	पटक	१२	०.७	१.२	१२	०.६	८५.७१	०.८६	७२.५०
२.१.६.१	टेलिफोन महसुल	२२११२	महिना	१२	०.१४	०.२४	१२	०.१४	१००.	०.२४	१००.००
२.१.६.७	कार्यालय प्रमुखको लागि संचार खर्च	२२११२	महिना	१	०.०७	०.१२	१	०.०७	१००.	०.१२	१००.००
२.१.६.२१	सुचना अधिकारी/सहायक सुचना अधिकारीको लागि संचार खर्च	२२११२	महिना	१२	०.०३	०.०६	१२	०.०३	१००.	०.०६	१००.००
२.१.७.१	इमेल/इन्टरनेट/वेबसाइट महसुल	२२११२	महिना	१२	०.४४	०.७५	१२	०.४४	१००.	०.७५	९८.६६
२.१.९.२	हुलाक/कुरियर खर्च	२२११२	पटक	१२	०.०६	०.१०	१	०.०५	८३.३३	०.०५	५५.००
२.२.२.४	मोबिल (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लिटर्	२८	०.११	०.१९	२८	०.११	१००.	०.१८९	९९.४७
२.२.२.२४२	पेट्रोल-डुई पाँचे सवारी (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लिटर्	६००	०.६१	१.०५	६००	०.६१	१००.	१.०४९	९९.९०
२.२.२.२४४	पावर टिलर, मिनि टिलर, ट्रयाक्टरको लागि इन्धन (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लिटर्	९६९.६	०.९९	१.७	९६९.६०	०.९९	१००.	१.६९	९९.४१
२.२.२.२४५	चार पाँचे सवारीसाधनको लागि इन्धन (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	लिटर्	१२००	१.१५	१.९८	१२००	१.१५	१००.	१.९७	९९.००
२.३.१.२	हलुका सवारी साधन मर्मत खर्च (सवारी साधन मर्मत)	२२२१३	बटा	४	१.९	३.२५	३	१.	५२.६३	२.१२	६५.२३
२.३.१.१४४	डुई पाँचे सवारीसाधन मर्मत खर्च (सवारी साधन मर्मत)	२२२१३	बटा	५	०.२३	०.४	५	०.२३	१००.	०.३९	९७.५०
२.३.१.१४५	पावर टिलर, मिनि टिलर, ट्रयाक्टर मर्मत(सवारी साधन मर्मत)	२२२१३	पटक	४	०.४७	०.८	४	०.८	१००.	०.८०	१००.००
२.९.१.३	बीमा सवारी साधन	२२२१४	संख्या	६	०.५२	०.९	६	०.५२	१००.	०.६६	७३.३३
२.३.२.४१	प्रयोगशाला तथा कार्यालय उपकरण मर्मत सम्भार	२२२२१	पटक	४	०.८७	१.५०	४	०.८७	१००.	१.४९	९९.३३
२.४.१.१	कार्यालयमा आवश्यक वार्षिक मसलन्द खरिद	२२३११	पटक	४	१.१७	२.००	४	१.१७	१००.	१.९९	१००.००
२.४.१.२	पत्रपत्रिका तथा पुस्तिका खरिद	२२३११	महिना	४	०.०६	०.१	४	०.०६	१००.	०.१०	१००.००
२.४.१.४	कार्यालयको लागि स्टेशनरी , टोनर तथा अन्य मालसामान (कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	२२३११	पटक/संख्या	४	१.७५	३.००	४	१.७५	१००.	३.००	१००.००
२.४.१.५	कार्यालय सम्बन्धी छपाई (कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	२२३११	पटक	४	०.०६	०.१०	४	०.०६	१००.	०.९	९०.००
२.२.३.२	रयाँस (इन्धन अन्य प्रयोजन)	२२३१४	संख्या	१८	०.१९	०.३३	१७	०.१८	९४.	०.३१	९३.९९
२.५.१.७.१	रिक्त रहेको सवारी चालक सेवा करार	२२४१३	संख्या	१	२.०९	३.५९	१	२.०९	१००.	३.५९	१००.००
२.५.७.३	कार्यालय सहयोगी सेवा करारमा लिने (व्यक्ति करार)	२२४१३	संख्या	२	३.७५	६.४३	२	३.७५	१००.	६.४२	१००.००

क्र.सं.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लाभ			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	प्रतिशत	खर्च	प्रतिशत
२.५.७.५	सेवा करारका कर्मचारीलाई पोशाक खर्च (व्यक्ति करार)	२२४१३	संख्या	३	०.१७	०.३	३	०.१७	१००.	०.३०	१००.००
२.७.२.५६४	तरकारी बेर्ना उत्पादन तथा वितरण (काउली/ब्रोकाउली/बन्दा/रायो/प्याज/टमाटर/काँक्रो/लौका/घिरोला/खुशान्ति/आदि) (कच्चा पदार्थ, वीउ विजन तथा अन्य सामग्री खरिद खर्च समेत) (ज्याला तथा अन्य खर्च)	२२५२१	हजार	१५०	०.८७	१.५	१५०	०.८७	१००.	१.४९	९९.३३
२.७.२.५६५	तरकारीको मूल वीउ उत्पादन तथा वितरण (काउली काठमाडौँ स्थानीय ४०, मुला मिमोअली २५०, रायो खुमल चौडापात ३०, सिमी चौमासे २००, केराउ सिक्कीमे ३००, केराउ ओकल १००, प्याज रेडक्रियोल २००, काँक्रा भक्तपुर लोकल २ समेत ११२२ केजी) (कच्चा पदार्थ वीउ विजन तथा अन्य सामग्री खरिद खर्च समेत)	२२५२१	के.जी.	११२२	१२.११	२०.७६	११२२	१२.११	१००.	२०.७६	१००.००
२.७.२.५६६	तरकारी उन्नत वीउ उत्पादन तथा वितरण (बोडी मालेपाटन ५०, त्रिशुली ५०, सीमी कन्टेण्डर ५०, भिण्डी १००, स्वीसचाई फोर्डहुक जायन्ट ५०, धनिया स्थानीय ५०, चम्सुर स्थानीय १००, गोलभेडा मनप्रेकश १ समेत ४५१.० केजी (कच्चा पदार्थ वीउ विजन तथा अन्य सामग्री खरिद खर्च समेत)	२२५२१	के.जी.	४५१	४.६७	८.००	४५१	४.६७	१००.	८.००	१००.००
२.७.२.५६७	हरियो मलको लागि ढुँचा खेती	२२५२१	रोपनी	४०	०.५८	१.००	४०.००	०.५५	९४.८२	०.९५	९५.००
२.७.५.८२२	वार्षिक प्रगति तथा तथ्यांक पुस्तिका प्रकाशन तथा वितरण	२२५२२	संख्या	१५०	०.७९	१.३५	१५०.	०.७९	१००.	१.३५	१००.००
२.७.८.८	धुमती स्थलगत कृषक तालिम	२२५२२	पटक	२	०.२३	०.४	२	०.२३	१००.	०.४०	१००.००
२.७.१५.६	कार्यालय परिसर तथा फूल बगैँचा व्यवस्थापन	२२५२२	पटक	२	०.१२	०.२	२	०.१२	१००.	०.२०	१००.००
२.८.१.३२	अनुगमन तथा मूल्यांकन भ्रमण खर्च	२२६११	संख्या	१२	२.८२	४.८३	९	२.५	८८.६६	४.३५	९०.०६
२.८.२.६८	अनुगमन तथा मूल्यांकनको लागि भ्रमण खर्च (आन्तरिक भ्रमण)	२२६१२	पटक	३	०.४४	०.७५	२	०.४	९०.९	०.६९	९२.००
२.८.२.१६९	सरुवा भई जाने कर्मचारी तथा कार्यक्रम सञ्चालन तथा कार्याव्यवस्थापनका लागि आन्तरिक भ्रमण खर्च	२२६१२	पटक	७	१.२२	२.१०	६	१.	८१.९६	१.७४	८२.८५
२.९.६.४	कार्यालयमा दैनिक चियापान खर्च तथा अन्य भैपरी आउने विविध खर्च (चियापान खर्च)	२२७११	महिना	१२	०.४९	०.८४	१२	०.४९	१००.	०.८३	९८.८०
२.९.८.१	कार्यालयमा आउने पाहुनालाई चिया/नास्ता खर्च (स्वागत तथा अतिथि सत्कार)	२२७११	पटक	१२	०.५८	१.००	१२	०.५८	१००.	१.००	१००.००

क्र.सं.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लाभ			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	प्रतिशत	खर्च	प्रतिशत
२.९.९.८४	सवारी साधनको पुजा तथा प्रसाद वितरण	२२७११	पटक	२	०.१२	०.२	२	०.१२	१००.	०.१९	९९.५०
तरकारी बीउ उत्पादन कार्यक्रम											
२.७.२.११	गोलभेडाको वर्णशंकर जात श्रृजनाको बीउ उत्पादन(बीउ विजन कच्चा पदार्थ तथा सामग्री खरिद समेत) (कच्चा पदार्थ तथा अन्य मालसामान खरिद खर्च)	२२५२१	के.जी..	१	०.६४	१.०९	१	०.६४	१००.	१.०८	९९.००
२.७.२.१२	आलुकोरिफ फूलको वेर्नो उत्पादन तथा वितरण (बीउ विजन तथा अन्य सामग्री समेत) (कच्चा पदार्थ तथा अन्य मालसामान खरिद खर्च)	२२५२१	हजार वटा	२	०.२९	०.५	२	०.२९	१००.	०.४९	९८.००
२.७.२.१३	गानो प्याज उत्पादन तथा भाण्डारण (कच्चा पदार्थ, बीउ विजन, अन्य सामग्री समेत) (कच्चा पदार्थ तथा अन्य मालसामान खरिद खर्च)	२२५२१	मे.टन.	१.५	१.१७	२.०१	१.५	१.१७	१००.	२.००	९९.००
कृषि विकास कार्यक्रम											
२.७.५.४	फार्मको गतिविधि विभिन्न माध्यमबाट प्रशारण (प्रचार प्रसार तथा सामग्री उत्पादन तथा प्रकाशन र वितरण)	२२५२२	पटक	२	०.१२	०.२	२.	०.१	०.८३	०.१७	८५.००
	चासु खर्च कार्यक्रमको जम्मा				८३.८८	१४३.८४		७७.१२	९१.९४	१२८.३९	८९.५५
	क र ख को जम्मा				१००.००	१७१.४८		९३.२२	०.००	१५५.५७	९०.९६

२.१६ आ.व. २०८०/०८१ मा प्रत्यक्ष लाभान्वित सेवाग्राहीहरूको विवरण

क्र. सं.	विवरण	दलीत		जनजाती		अन्य		जम्मा		जम्मा
		महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
१.	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम पश्चिम	१०३	५६	१५०	६९	१९७	९७	४५०	२२२	६७२
जम्मा		१०३	५६	१५०	६९	१९७	९७	४५०	२२२	६७२

२.१७ तरकारी बीउ उत्पादन र बिक्री वितरण सम्बन्धी विवरण

(क) तरकारीको मूल बीउ उत्पादन र बिक्री वितरणको विवरण

तरकारी बालीको नाम	आ.व. २०७६/०७७ (केजी)		आ.व. २०७७/०७८ (केजी)		आ.व. २०७८/०७९ (केजी)		आ.व. २०७९/०८० (केजी)		आ.व. २०८०/०८१ (केजी)	
	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री
काउली-काठमाडौँ स्थानीय	१५	३८.८८१	४२	२२.७९८	२१	३९.०४०	१२०	२९.४००	३४	१४.९९८
काउली-ज्यापु	१६	१	७	३	२.५	७.४	०	३.२७८	०	०
रायो-खुमल चौडापात	७०	६.१७	२७	१५.०१	३८	३८	१०२	९६.५८	५१	३८.९४५
मुला-मिनोअर्ली	२९२	१५०	३१०	२४०७५	१५४	१२३.८४	२७०	३२८.९५	१४२	१७३.२५०
प्याँज-रेड क्रियोल	०	७	८६	२२	८७	७२	२२६	९८	२४२	२३३.६१०
सलगम-पर्पल टप	६०	२०.१३	०	३४.३६	०	०	०	२४	०	०

तरकारी बालीको नाम	आ.व. २०७६/०७७ (केजी)		आ.व. २०७७/०७८ (केजी)		आ.व. २०७८/०७९ (केजी)		आ.व. २०७९/०८० (केजी)		आ.व. २०८०/०८१ (केजी)	
	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री
सलगम-काठमाडौं रातो	०		०	३४			२८		०	०
केराउ-सिक्किमे	४७१	५२.७५	३६७	२१८.४९	४४५	७४३.०३	४००	५८१.२५	७५०	३४२.९५०
केराउ-आर्केल	२००	१.४	४०	९१.७५	१८९	१२१.३६	३५०	७०.०३०	१०४	२२५.२००
काक्रो-भक्तपुर स्थानीय			१.५	१.३७५	१.५	१.८१	१.०३०	१.५	१.०५	०.९४२

(ख) तरकारीको उन्नत बीउ उत्पादन र बिक्री वितरणको विवरण

तरकारी बालीको नाम	आ.व. २०७६/०७७ (केजी)		आ.व. २०७७/०७८ (केजी)		आ.व. २०७८/०७९ (केजी)		आ.व. २०७९/०८० (केजी)		आ.व. २०८०/०८१ (केजी)	
	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री
बोडी-मालेपाटन १	२१	३५.५	२१	०.६४६	८	१२.७	८३	४८.३३	३७	४१.२००
सिमि चौमासे	३००	१२१	३००	२८६.०५	२७०	१०५	२८०	१७३.२	३४१	२७६.३३०
सिमि - त्रिशुली	१०	२.९९	१०	४.२३	२५	१५.५१	०.७५६	६.५	४४	३३.७००
सिमि--कन्टेनडर	२२	५	२२	१६.१७	६०.५	५.५	५४	६	४६	४५.८७५
भिन्डी-पार्वती	४०	९.८८	४०	३६.३	१५	५.७	५०	३८.०५	१६	१९.५५०

तरकारी बालीको नाम	आ.व. २०७६/०७७ (केजी)		आ.व. २०७७/०७८ (केजी)		आ.व. २०७८/०७९ (केजी)		आ.व. २०७९/०८० (केजी)		आ.व. २०८०/०८१ (केजी)	
	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री	उत्पादन	बिक्री
स्वीसचार्ड-सुसाग (फोर्डहुक जायन्ट)	१७०		७०	३४.७५	४०	२०४.३८	८८	३६.१०	५४	७९.८५०
धनिया-स्थानीय	२५		१५		१९		५३		५०	४१
चम्सुर-स्थानीय	१५०	१४३	५०	१७.०७	२२२	२१६.५	१९०	२१३.५	१८५	९१.५००
गोलभेंडा-मनप्रेकश	०	०	२		१.३		१.०४		१	०.६२०
गोलभेंडा-सिर्जना हाइब्रिड	०.६७५	०.४२९	२.५	१	१	१.१७	३.०२	०.३५	१.३०	०.९६४

२.१८ जातीय संकलन, सम्बर्धन र संरक्षण गरिएका बालीहरूको विवरण

यस बागवानी केन्द्रमा विभिन्न किसिमका फलफूल, तरकारी तथा आलंकारिक विरुवाहरूको जातीय संकलन सम्बर्धन र संरक्षण गरिएका छन जसको विवरण निम्नानुसार छ ।

(क) फलफूल तर्फः

क्र.सं.	बाली	बैज्ञानिक नाम	जात
१.	आँप (Mango)	<i>Mangifera indica</i>	दशहरी
२.	केरा	<i>Musa paradisiac</i>	स्थानीय
३.	अम्बा	<i>Psidium guajava</i>	स्थानीय
४.	कफी	<i>Coffea Arabica</i>	
५.	नास्पाती	<i>Pyrus pyrifolia</i>	
६.	आरुबखडा	<i>Prunus domestica</i>	
७.	हलुवाबेद	<i>Diospyros virginiana</i>	
८.	ड्रागन फ्रुट	<i>Hylocerus undatus</i>	

क्र.सं.	बाली	बैज्ञानिक नाम	जात
९.	पेपिनो मेलन	<i>Solanum muricatum</i>	
१०.	अंगूर	<i>Vitis vinifera</i>	
११.	आरु	<i>Prunus persica</i>	सरवती
१२.	निबुवा	<i>Citrus limon</i>	
१३.	जैतून	<i>Olea europaea</i>	
१४.	चिया	<i>Camellia sinensis</i>	गुम्ती
१५.	मेकेडेमिया नट	<i>Macadamia integrifolia</i>	

(ख) तरकारी बाली तर्फ :

क्र.सं.	बाली	बैज्ञानिक नाम	जात
१.	काउली	<i>Brassica oleracea var. botrytis</i>	काठमाण्डौ स्थानीय, खुमल ज्यापू
२.	रायो	<i>Brassica juncea</i>	खुमल चौडापात
३.	मूला	<i>Raphanus sativus</i>	मिनो अर्ली
४.	प्याज	<i>Allium cepa</i>	रेड क्रियोल
५.	सलगम	<i>Brassica rapa</i>	काठमाण्डौ रातो
६.	केराउ	<i>Pisum sativum</i>	सिक्किम लोकल, आर्केल, सिंगापुरे
७.	वोडी	<i>Vigna unguiculata</i>	मालेपाटन
८.	घिउ सिमी	<i>Phaseolus vulgaris</i>	चौमासे, त्रिशुली
९.	वकुला सिमि	<i>Vicia faba</i>	स्थानीय
१०.	इयाङ्गे सिमी	<i>Phaseolus vulgaris</i>	कन्टेन्डर
११.	भिण्डी	<i>Abelmoschus esculentus</i>	पार्वती
१२.	स्वीसचार्ड	<i>Beta vulgaris var. cicla</i>	फोर्डहुक जायन्ट
१३.	धनिया	<i>Coriandrum sativum</i>	स्थानीय
१४.	चम्सुर	<i>Lepidium sativum</i>	स्थानीय
१५.	पालुंगो	<i>Spinacia oleracea</i>	अलग्रीन
१६.	मेथी	<i>Trigonella foenumgraecum</i>	स्थानीय
१७.	भण्टा	<i>Solanum melongena</i>	स्थानीय
१८.	गोलभेडा	<i>Lycopersicon esculentum</i>	मनप्रेकश, सिर्जना
१९.	खुर्साना	<i>Capsicum frutescens</i>	स्थानीय
२०.	भेडे खुर्साना	<i>Capsicum annuum</i>	क्यालीफोर्निया वण्डर
२१.	लौका	<i>Lagenaria siceraria</i>	स्थानीय
२२.	करेला	<i>Momordica charantia</i>	स्थानीय

क्र.सं.	बाली	बैज्ञानिक नाम	जात
२३.	काँक्रो	<i>Cucumis sativus</i>	स्थानीय, भक्तपुर लोकल
२४.	घिरौला	<i>Luffa cylindrica</i>	स्थानीय
२५.	फर्सी	<i>Cucurbita moschata</i>	स्थानीय
२६.	आलु	<i>Solanum tuberosum</i>	स्थानीय, कार्डिनल
२७.	पिडालु	<i>Colocasia esculenta</i>	स्थानीय
२८.	तरुल	<i>Dioscorea alata</i>	स्थानीय

(ग) आलंकारिक बोट तर्फ :

क्र.सं.	बाली	बैज्ञानिक नाम
१.	घण्टी फूल	<i>Hibiscus rosa sinensis</i>
२.	लालुपाते	<i>Euphorbia pulcherrima</i>
३.	कपुर	<i>Cinnamomum camphora</i>
४.	रुद्राक्ष	<i>Elaeocarpus ganitrus</i>
५.	पाल्म	<i>Chrysalidocarpus</i>
६.	गुलाब	<i>Rosa sps</i>
७.	धुपी	<i>Thuja sps</i>
८.	हसना	<i>Cestrum nocturnam</i>
९.	निलकाँडा	<i>Duranta sps</i>
१०.	रुकमिनी	<i>Ixora coccinea</i>
११.	बोउगेनवेलिया	<i>Bougainvillea glabra</i>

Seasonal/Annual flowers

क्र.सं.	बाली	बैज्ञानिक नाम
१.	पप्पी	<i>Papaver somniferum</i>
२.	बुकी निलो	
३.	बुकी सेतो	
४.	क्यालेन्डुला	<i>Calendula officinalis</i>
५.	बसन्ती	<i>Reinwardtia indica</i>
६.	पेन्जी	<i>Viola tricolor var. hortensis</i>
७.	पेटुनीया	<i>Petunia sps.</i>
८.	डालिया	<i>Dahlia sps.</i>
९.	सयपत्री	<i>Tagetes erecta</i>
१०.	गोदावरी	<i>Chrysanthemum sps.</i>

२.१९ आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वार्षिक बजेट निकास र खर्चको विवरण

(क) सारांश

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	विनियोजित बजेट (रु. लाखमा)			वार्षिक चालु (रु. लाखमा)		कूल वार्षिक (रु. लाखमा)	वार्षिक विनियोजनको तुलनामा खर्चको प्रतिशत
		वार्षिक	पूँजीगत	चालु	बजेट	निकास/खर्च		
१.	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम पश्चिम	१७१.४८	२७.६४	१४३.८४	२७.६४	२७.१८	१४३.८४	१०.७२

(ख) आर्थिक विवरण (विभिन्न आर्थिक वर्ष)

क्र.सं.	आ.व.	विनियोजित बजेट रु.	निकास/खर्च
१.	२०७६/०७७	३२८१७०००।००	२५७७३५०८।००
२.	२०७७/०७८	२१७७५०००।००	१६७८२१७२।००
३.	२०७८/०७९	२०४०८०००।००	१७७५६६०५।४४
४.	२०७९/२०८०	२०२४५०००।००	१५६२७४९२।००
५.	२०८०/०८१	१७१४८०००।००	१५५५७०००।००

(ग) विगत पाँच वर्षको राजस्व आम्दानी विवरण (तरकारी बीउ, बेनी, अन्य बिक्री (घाँस/लिलाम सामग्री/बोलपत्र फाराम/जेनेरेटर भाडा)

क्र.सं.	आ.व.	रकम रु.
१.	२०७६/०७७	९५७९४०।००
२.	२०७७/०७८	८८४९१८।००
३.	२०७८/०७९	१०४५३३२८

क्र.सं.	आ.व.	रकम रु.
४.	२०७९/२०८०	१४९३८७३
५.	२०८०/०८१	१६६५४१५।९८

२.२० विभिन्न आ.व.को राजस्व तथा उत्पादन सामग्री खर्च विवरण

आ.व.	विनियोजित बजेट	उत्पादन सामग्री बजेट	उत्पादन सामग्री खर्च	राजस्व सङ्कलन	लाभ लागत अनुपात
२०८०/०८१	१७१४८०००.००	३४८६०००.००	३४८०८२७.००	१६६५४१५/९८	१:०.४८
२०७९/०८०	२,०२,४५,०००.००	२८०९०००.००	२७,८५,४०७.००	१४,९३,८७३.००	१: ०.५४
२०७८/०७९	२,०४,०८,०००.००	३७,८२,०००.००	३०,२८,०६०.००	१०५०३२७.००	१:०.३४
२०७७/७८	२,१७,७५,०००.००	४१,४६,०००.००	३०,००,४०६.००	८,८१,७१८.००	१:०.२९
२०७६/७७	३,२८,१७०००.००	३७,९९०००.००	३७,९९,०००.००	९५७९४०.५४	१:०.२५
२०७५/७६	१,३९,००,०००.००	३०००००.००	२९,९९,९०३.००	१३,८६,५९३.००	१: ०.४६
२०७४/७५	१,१६,४३,०००.००	३४,८६,०००.००	३४,८६,०००.००	१६,२९,७४४.००	१: ०.४७
२०७३/७४	९४,११,७९०.००	२६,१०,०००.००	२६,१०,०००.००	१५,८७,३१८.२५	१: ०.०
२०७२/७३	८७,३०,०००.००	२५,९०,०००.००	२५,९०,०००.००	१५,९६९४४.४७	१: ०.६१
२०७१/७२	८४,०९,४६८.००	२६,१०,०००.००	२६,१०,०००.००	१५,४१,६५७.५०	१: ०.५९

२.२१ आर्थिक विवरण (विभिन्न आर्थिक वर्ष)

आ.व.	विनियोजित बजेट	निकास	खर्च	बाँकी बजेट	कैफियत
२०८०/०८१	१,७१,४८,०००.००	१५५५७०००.००	१,५५,५७,०००.००	१५९१०००.००	
२०७९/०८०	२,०२,४५,०००	१,५६,२७,४९२.००	१,५६,२७,४९२.००	४६,२६,४६०.००	
२०७८/०७९	२,०४,०८,०००	१,७७,५६,६०५.४४	१,७७,५६,६०५.४४	२६,५१,३९४.५०	

आ.ब.	विनियोजित बजेट	निकास	खर्च	बोकी बजेट	कैफियत
२०७७/०७८	२,१७,७५,०००	१,६७,८२,१७२.१६	१,६७,८२,१७२.१६	४९,९२,८२७.८४	
२०७६/०७७	३,२८,१७०००.००	२,५७,७३,५०८.००	२,५७,७३,५०८.००	१,९८,५७,४९२.००	
२०७५/०७६	१,४६,४६,०००.००	१,३४,६४,४४६.००	१,३४,६४,४४६.००	११,८१,५५४.००	
२०७४/०७५	१,५८,०९,०००.००	१,४२,३९,४८७.००	१,४२,३९,४८७.००	१५,६९,५१३.००	
२०७३/०७४	९४,९१,७९०.००	९३,७२,८७०.००	९३,७२,८७०.००	१,१८,९२०.००	
२०७२/०७३	८८,९०,०००.००	८३,११,९१२.००	८३,११,९१२.००	५,७८,०८८.००	
२०७१/०७२	८४,०३,०००.००	८१,९२,२४०.००	८१,९२,२४०.००	२,११,०००.००	
२०७०/०७१	१,५०,३९,०००.००	९०,५१,०००.००	९०,५१,०००.००	५९,८८,०००.००	

२.२२ राजस्व विवरण (रु.)

क्र.सं.	राजस्व शिर्षक	राजस्व शिर्षकको नाम	वार्षिक अवधिको राजस्व	आ.ब.
१.	१४२११	कृषि उत्पादनको विक्रीबाट प्राप्त आय	१०४५३२८.००	२०७८/०७९
२.	१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	५०००.००	
		जम्मा	१०५०३२८.००	
३.		कृषि उत्पादनको विक्रीबाट प्राप्त आय	१४९३८७३.००	२०७९/०८०
४.		कृषि उत्पादनको विक्रीबाट प्राप्त आय	१६६५४१५/९८	२०८०/०८१

२.२३ बेरुजु विवरण

आ.व. ०५९/०६० सम्मको बेरुजु	आ.व. ०५९/०६० पछिको बेरुजु	यस आ.व. मा थप बेरुजु	जम्मा बेरुजु	यस चौमासिकमा बेरुजु फर्च्यौट रु.				फछ्यौट हुन बाँकी	कैफियत
				असुली	नियमित	के.त लगत कसेको	जम्मा रु.		
१२५०४.३०	०	०	१२५०४.३०	०	०	०	०	१२५०४.३०	(पेशकी बाँकी आ.व. २०५०/०५१/ रु. १०,०००.००, असूल आ.व. २०५१/०५२ रु. ५९३.३०, पेशकी असूल आ.व. २०५१/०५२ रु. १९११.००)

२.२४ वार्षिक प्रगति स्थिति

क्र. सं.	बजेट उप-शीर्षक नं.	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	प्रगती स्थिति (%)		वार्षिक प्रगति सारांश
			भारित	वित्तीय	
१.	३१२०११०१३	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)	८१.३४	७६.६३	१. तरकारीको मूल बीउ उत्पादन-१६६४.०५ के.जी. २. तरकारीको उन्नत बीउ उत्पादन-४३३ के.जी. ३. गानो प्याँज(Seed Onion/Onion bulb)-१७०० के.जी. ४. गोलभेंडाको वर्णशंकर जात सुजनाको बीउ उत्पादन-२.०२० के.जी.

२.२५ वार्षिक भारित प्रगती

तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)
आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वार्षिक भारित प्रगती

क्र. सं.	बजेट शिर्षक	वार्षिक विनियोजन (लाखमा)		लक्ष्य भार	भारित प्रगति प्रतिशत	कुल प्रगति भार	कुल भारित प्रगति प्रतिशत
		साविक	शंसोधित				
१.	३१२०११०१३ चालु	१४३.८४	०.००	८३.८८	९१.९४	७७.१२	९३.२२
२.	३१२०११०१४ पुँजीगत	२७.६४	०.००	९९.८७	१६.१०	१६.१०	

२.२६ वार्षिक बजेट निकास र खर्च विवरण

राष्ट्रिय आलु तरकारी तथा मसलाबाली विकास केन्द्र, कीर्तिपुर
तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)
आ.व. २०८०/८१ को वार्षिक बजेट निकास र खर्च

क्र. सं.	कार्यालयको नाम	विनियोजित बजेट (रु. लाखमा)			वार्षिक पुँजीगत (रु. लाखमा)		वार्षिक चालु (रु. लाखमा)		कुल वार्षिक (रु. लाखमा)		वार्षिक विनियोजनको तुलनामा खर्चको प्रतिशत
		वार्षिक	पुँजीगत	चालु	बजेट	निकास/ खर्च	बजेट	निकास/ खर्च	निकास/ खर्च	निकास/ खर्च	
१.	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)	१७१.४८	२७.६४	१४३.८४	२७.६४	२७.१८	१४३.८४	१२८.३९	१५५.५७	९०.७२	

२.२७ संकलित गैह कर राजस्व विवरण

तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)
आ.व. २०८०/०८१ को वार्षिक अवधिमा संकलित गैह कर राजस्वको विवरण (रु.)

क्र. सं.	कार्यालय	राजस्व (रु.)			
		प्रथम त्रैमासिक	द्वितीय त्रैमासिक	तृतीय त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक
१.	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)	९१५४५२.०	१२९१०४.००	३०४७८६.००	३१६०७३.९८
					१६६५४१५.९८

२.२८ वार्षिक प्रगति स्थिती र प्रगती नपुगका कारणहरू

क. पुँजीगत तर्फका कार्यक्रमहरू

क्र.सं.	यस अवधिमा हासिल भएका मुख्य उपलब्धीहरू
१.	ल्यापटप खरिद - १ थान
२.	Inverter को battery खरिद- १ पटक
३.	Vaccum cleaner खरिद - १ वटा
४.	फर्ममा सि.सि. क्यामरा खरिद तथा जडान - १ पटक
५.	लिड फोकस Lamp वल्व खरिद तथा जडान - १ वटा
६.	इलेक्ट्रोनिक पानी फिल्टर - २ वटा
७.	इलेक्ट्रोनिक पानी फिल्टर - २ वटा
८.	एसी खरिद तथा जडान- ३ वटा
९.	कार्यालयको पर्दा तथा कापेट खरिद- १ पटक
१०.	तालिम हल मर्मत तथा रंगरोगन - २ पटक
११.	आवास भवनको शौचालय मर्मत तथा संभार - १ पटक

क्र.सं.	यस अवधिमा हासिल भएका मुख्य उपलब्धीहरू
१२.	अधिकृत आवास भवन मर्मत तथा सुधार -३ पटक
१३.	वक्स प्लङ्ग खरिद (अधिकृत आवास तथा गेष्ट रुम)- २ पटक
१४.	स्टील दराज/स्टील -याक खरिद -३ वटा
१५.	भ-याङ्ग खरिद-१ वटा
१६.	सिचाई कुलो निर्माण मर्मत तथा सुधार -३ पटक
१७.	शौचालय निर्माण र मर्मत - १ पटक
१८.	वलेड तार खरिद - ३०० मिटर

ख. चालु तर्फका कार्यक्रमहरू

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	यस अवधिमा हासिल भएका मुख्य उपलब्धीहरू
१.	तरकारीको मूल बीउ उत्पादन -१६६४.५ के.जी.	तरकारीको मूल बीउ उत्पादन-१६६४.५ के.जी. (काउली/ काठमाडौँ स्थानीय- ३४ के.जी, मुला /मिनोअर्ली -१४२ के.जी, , रायो / खुमल चौडापात -५१ के.जी, केराउ सिक्कीम लोकल - ७५० के.जी,, केराउ आर्केल -१०४ के.जी,, प्याज रेडक्रियोल २४२ के.जी, , काँक्रो भक्तपुर लोकल - ०.५ के.जी,सिमी चौमासे - ३४१ के.जी. ।)
२.	तरकारीको उन्नत बीउ उत्पादन - ४३४ के.जी.	तरकारीको उन्नत बीउ उत्पादन - ४३४ के.जी. (बोडी मालेपाटन १,- ३७ के.जी. , भिण्डी पार्वती - १६ के.जी. , धनिया स्थानीय - ५० के.जी,, चम्सुर स्थानीय - १८५ के.जी, सिमी कन्टेण्डर - ४६ के.जी, स्वीसचाई फोर्ड हुक जायन्ट-५४ के.जी, , गोलभेडा मनप्रेकश - १.० के.जी, सिमी त्रिशूली-४४ के.जी)
३.	गानो प्याज उत्पादन तथा भण्डारण १.५ मे.टन	गानो प्याज उत्पादन तथा भण्डारण — १.७ मे.टन ।
४.	गोलभेडाको वर्णशंकर जात सृजनाको बीउ उत्पादन १ के.जी.	गोलभेडाको वर्णशंकर जात सृजनाको बीउ उत्पादन - २.०२० के.जी. ।

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	यस अवधिमा हासिल भएका मुख्य उपलब्धीहरू
५.	तरकारी वेर्ना उत्पादन तथा बिक्री वितरण १५० हजार	तरकारी वेर्ना उत्पादन तथा बिक्री वितरण - ३४९.६५७ लाख बिक्री ।
६.	अलंकारिक फूलका वेर्ना उत्पादन तथा वितरण	७.६६५ हजारमा
७.	बीउ प्रमाणीकरणको लागि अनुगमन मुल्याङ्कन	३ पटक
८.	वार्षिक प्रगति पुस्तिका प्रकाशन तथा वितरण	१५० प्रति
९.	घुम्टी स्थलगत कृषक तालिम	घुम्टी स्थलगत कृषक तालिम २ पटक (सानीभेरी गां.पा.वडां.- ९, सहभागी संख्या जम्मा-२७ जना महिला अन्यजाती)घुम्टी स्थलगत कृषक तालिम १ पटक (चौरजहारी न.पा वडां.- ३, सहभागी संख्या जम्मा-३१ जना महिला- १७ पुरुष १४ -जना)

२.२९ आ.व. २०८०/०८१ मा प्रदेश/स्थानीय तहमा बित्तिय हस्तान्तरण गरिएका कार्यक्रमहरूको समस्टिगत प्रगती विवरण

क्र.सं.	कार्यक्रम/क्रियाकलापहरूको नाम	वार्षिक विनियोजित रकम	प्रदेश/स्थानीय तह	वार्षिक खर्च	प्रगतिको/सारांश मुख्य प्रतिफल
१.	नभएको	०	०	०	०

२.३० आ.व. २०८०/०८१ मा आयोजना/कार्यक्रमहरूको विस्तृत पुँजीगत खर्च प्रगती विवरण

सि. नं.	बजेट नं.	कार्यालय संख्या	आयोजना/ कार्यक्रमको नाम	वार्षिक पुँजीगत बजेट रु.हजारमा	वार्षिक विनियोजन रु.हजारमा	वार्षिक खर्च रु. हजारमा	वार्षिक अवधिमा भएको पुँजीगत खर्चको विवरणात्मक जानकारी	पुँजीगत खर्च कम भएमा सो को जायज जानकारी
क.केन्द्रियस्तर P1								
१.	३१२०११०१४	१	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)	४०७०.०	४०७०.०	३७२२	ल्यापटप खरिद -१ थान ,inverter को battery खरिद,ब्लेडतार खरिद- ३०० मी , शौचालय निर्माण २ मर्मत - १ पटक ,सिचाई कुलो मर्मत तथा सुधार -३ पटक , आवास भवन/ तालिम हल मर्मत तथा सुधार-१ पटक ,तालिम हल मर्मत तथा रंगरोगन -२ पटक ,एसि खरिद तथा जडान - ३ वटा ,इलेक्ट्रोनिक पानी फिल्टर -२ पटक ल्यापटप खरिद १ थान	

२.३१ बेरुजु विवरण

क्र. सं.	कार्यालय	आ.व. २०७९/०८० सम्मको बेरुजु रकम (रु.)	आ.व. २०८०/०८१ सम्मको बेरुजु रकम (रु.)	फर्छ्यौट प्रतिशत	फर्छ्यौट हुन बाँकी बेरुजु रकम	कैफियत
१.	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)		महालेखा परिक्षकले औल्याएको बेरुजु रकम रु. १६२४९५.९८ सम्बन्धित फर्मले दाखिला गरीसकेको ।	०.००	०.००	

२.३२ आयोजनाको समस्या सम्बन्धी विवरण (MDAC) पेश गर्ने

क्र. सं.	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	आयोजना कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य समस्याहरू	समस्या देखा पर्नुको कारण	समस्या समाधान गर्न गरिएको प्रयास	मविसस समिति (MDAC) मा प्रस्तुत गर्नु पर्ने देखिएका समस्याहरू	समस्या समाधानका लागि सुझाव
१.	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)	समस्या छैन				

२.३३ आ.व. २०८०/०८१ मा तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र रूकुम पश्चिमको तरकारीका मुल बीउ तथा उन्नत बीउको लक्ष्य र प्रगति विवरण

क. मुल बीउ

क्र.सं.	तरकारीको नाम	जात	बीउ उत्पादन लक्ष्य (कि.ग्रा.)	बीउ उत्पादन प्रगती (कि.ग्रा.)	कैफियत
१.	काउली	काठमाडौं स्थानीय	४०	३४	
२.	रायो	खुमल चौडापात	३०	५१	
३.	मुला	मिनो अर्ली	२५०	१४२	
४.	प्याँज	रेड क्रियोल		१७००	बीउ गानो
		रेड क्रियोल	२००	२४२	बीउ
५.	केराउ	सिक्किमे	३००	७५०	
		ओर्केल	१००	१०४	
६.	सिमि	चौमासे	२००	३४१	
७.	काक्रो	भक्तपुर लोकल	२	१.०५	

ख. उन्नत बीउ

क्र.सं.	तरकारीको नाम	जात	बीउ उत्पादन लक्ष्य (कि.ग्रा.)	बीउ उत्पादन प्रगती (कि.ग्रा.)	कैफियत
१.	बोडी	मालेपाटन	५०	३७	
२.	गोलभेडा	मनप्रेकश	१	१	
३.	गोलभेडा	श्रृजना हाइब्रिड	१	१.०५	
४.	सिमि	त्रिशुली	५०	४४	
		कन्टेण्डर	५०	४६	
५.	स्वीसचार्ड	फोर्डहुक जायन्ट	५०	५४	
६.	भिन्डी	पार्वती	१००	१६	
		अर्का अनामिका			
७.	चम्सुर	स्थानीय	१००	१८५	
८.	धनिया	स्थानीय	५०	५०	

२.३४ बीउ उत्पादक समूह/सहकारीहरूको विवरण

२.३४.१ तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूहहरूको विवरण :

यस केन्द्रको स्थापना भए पश्चात रूकुम जिल्लामा कृषकस्तरमा तरकारीक बीउको उत्पादन कार्यको विधिवत थालनी भएको हो । स्थापना पश्चात धेरै वर्षसम्म राप्ती तत्कालिन अञ्चलका विभिन्न जिल्लाहरूका तरकारी बीउ उत्पादन पकेट क्षेत्रहरूमा तरकारी बीउ उत्पादन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने क्रममा गठन भएका विभिन्न कृषक समूह सहकारीहरूको विवरण तपसिल बमोजिम रहेको छ । हाल आएर तरकारी बीउ उत्पादन पकेट क्षेत्रहरूमा तरकारी बीउ उत्पादन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू यस केन्द्रको सहयोगमा सञ्चालन नभएको हुनाले बीउ उत्पादक कृषक समूह सहकारी फर्म र कम्पनीहरूको विवरण अध्यावधिक गर्न सकिएको छैन । यस केन्द्रले आफ्नो फार्ममा मुल

बीउहरू उत्पादन गर्ने र कृषकहरूले यो मुल बीउ खरिद गरी उन्नत बीउ उत्पादन गरिरहेका र त्यसपछि त्यो उन्नत बीउ विभिन्न एग्रीभेट बीउ विजन पसल कम्पनीहरूलाई बीउ उत्पादक कृषकहरूले विक्री गर्ने परिपाटी देखिन्छ । मुल बीउको उत्पादन माग अनुसारको हुन सकेको छैन । बजार माग कुनै वर्ष हातै बढ्ने र कुनै वर्ष फेरी घट्ने हुदा ढुक्क भएर कृषकहरू तरकारी बीउ उत्पादनमा लागेको अवस्था पाइदैन ।

क्र. सं.	समूहको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या	दलित		जनजाति		अन्य		गठन मिति
				महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
१	सुनौलो तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	सिम्ली	३०	३	२	०	०	१३	१२	२०६६/४/२५
२	सानीभेरी तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	हासीबाड	३०	०	०	०	०	२५	५	२०६७/४/१०
३	चौतारी तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	छिवाड, चौतारा	२६	०	०	०	०	६	२०	२०६६/९/१०
४	लालीगुँगास तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	छिवाड, भिमडाँडा	२२	०	४	०	०	१२	६	२०६६/९/२०
५	हरियाली तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	छिवाड, हाईवाड	३५	२	३	०	०	२०	१०	२०६६/९/२५
६	नवप्रतिभा तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	छिवाड, छिवाडखोला	२४	०	०	०	०	१९	५	२०६६/९/२०
७	कालिका तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	छिवाड, सदानचौर	२१	०	०	०	०	२१	०	२०६७/४/१०
८	नमुना तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	भलाक्चा, स्यावाड	२४	०	०	२४	०	०	०	२०६७/४/१०
९	मेलचौर तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	भलाक्चा, मेलचौर	३४	०	०	३०	४	०	०	२०६७/१०/२
१०	सृजनसिल तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	पेउघा, मवैडाँडा	२१	०	०	०	०	१५	६	२०६६/९/२३
११	मनकामना तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	पेउघा, रोजखेत	१८	०	०	०	०	१०	८	२०६६/९/२३
१२	उत्पादनसिल तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	पेउघा, बैराबाड	२४	०	०	०	०	२	२२	२०६६/१०/७
१३	गोदलिवाड तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	साँख, गोदलिवाड	२९	०	०	०	०	७	२२	२०६६/९/२२
१४	नवज्योति तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	साँख, झिजा	२५	०	०	०	०	९	१६	२०६६/९/१२
१५	जनजागृति तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	छिवाड, चौतारा	२१	०	०	०	०	८	१३	२०६७/१०/४

क्र. सं.	समूहको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या	दलित		जनजाति		अन्य		गठन मिति
				महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
१६	सुन्दर तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	सानचौर	२१	०	०	०	०	१६	५	२०६६/४/१९
१७	मेलचौर तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	भलाकवा, मेलचौर	२५	०	०	१०	५	१०	०	२०६६/५/२०
१८	दिपज्योति तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	पेउघा, माझगाउँ	१५	०	०	०	०	१५	०	२०६७/१०/४
१९	प्रगतिशिल तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	लोरीवाड	३०	०	०	०	०	१०	२०	२०६६/१/१०
२०	सिस्ने तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	लोरीवाड	२५	०	०	०	०	२०	५	२०६८/५/१४
२१	सृजनशिल तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	हाँसीवाड	२५	०	०	८	०	१७	०	२०६८/२/१०
२२	खहरे तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	खोलागाउँ	१८	०	०	६	८	०	४	२०६६/६/८
२३	जनजागरण तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	खोलागाउँ	१४	०	०	२	१०	०	२	२०६८/६/१५
२४	दिपज्योति तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	खोलागाउँ	१६	०	०	३	३	४	६	२०६६/११/१५
२५	लेकबेसी तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	खोलागाउँ	२०	०	१	३	५	५	६	२०६६/६/२६
२६	जहरी खोला तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	खोलागाउँ	२५	०	०	०	०	४	२१	२०६६/६/१
२७	उन्नत तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	खोलागाउँ	२६	१	४	०	१	५	१५	२०६६/८/४
२८	सिर्जनशिल तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	खोलागाउँ	२३	०	०	०	०	१	२२	२०६८/९/७
२९	खलालमिरी तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	खोलागाउँ	२२	०	०	०	०	२	२०	२०६७/९/१८
३०	बात्रे अम्रे तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	खोलागाउँ	१७	०	०	०	६	१०	१	२०६६/१/३०
३१	सिलिङ्गी तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	खोलागाउँ	१४	०	०	०	०	४	१०	२०६८/६/१५
३२	शिवशक्ति तरकारी वीउ उत्पादन कृषक समूह	नुवाकोट	३०	०	२	०	०	०	२८	२०६६/५/१५

क्र. सं.	समूहको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या	दलित		जनजाति		अन्य		गठन मिति
				महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
३३	सिसने तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	नुवाकोट	२७	०	०	२	२५	०	०	२०६७/२/६
३४	जनविकास तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	नुवाकोट	२४	२	०	०	०	११	११	२०६६/९/१०
३५	जनहित तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	नुवाकोट	२२	०	०	०	०	११	११	२०६८/६/१५
३६	प्रगतिशिल तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	नुवाकोट	१९	०	०	०	०	२	१७	२०६६/९/१३
३७	प्रिनस्टार तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	नुवाकोट	२६	०	०	०	०	२	२४	२०६६/८/१
३८	बेतनी तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	विजयध्वरी	२४	०	१	१०	५	३	५	२०६७/११/१८
३९	उन्नत तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	विजयध्वरी	२६	०	७	१	४	५	९	२०६६/२/१५
४०	बहुउद्देश्यीय तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	विजयध्वरी	२४	०	०	०	०	६	८	२०६७/१२/२६
४१	हरियाली तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	विजयध्वरी	२६	०	०	०	०	२	२४	२०६६/२/१५
४२	ताजा तरकारी तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	विजयध्वरी	१५	०	०	०	०	५	१०	२०६६/२/१८
४३	बर्मास्थान तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	विजयध्वरी	२२	०	०	०	०	१	२१	२०६६/६/१८
४४	प्रगतिशिल तरकारी बीउ उत्पादन कृषक समूह	कोटजहारी	१५	०	०	०	०	३	१०	२०६६/८/७
	जम्मा		१०१०	८	२६	१०५	८०	३३२	४५९	

२.३४.२ तरकारी बीउ सहकारी संस्थाहरूको विवरण

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	फोन नं.
१	सानीभेरी उन्नत तरकारी बीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि.	हौसीवाड, रूकुम (पश्चिम)	दिल ब. डौगी	९८४७९९४९८८
२	रमणिय उन्नत तरकारी बीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि.	चौतारा, रूकुम (पश्चिम)	नन्दाराम खत्री	९८४७८८६४४३

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	फोन नं.
३	साझा अभियान उन्नत तरकारी वीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि.	हाईवाड, रूकुम (पश्चिम)	लाल बहादुर रोका	९७४८५०३६८८
४	बहुबाली तथा ताजा तरकारी वीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि.	माछमी, रूकुम (पश्चिम)	नर बहादुर खड्का	९८४४९२५९९५
५	रुकुमेली कृषि सहकारी संस्था लि.	झिजा, रूकुम (पश्चिम)	भानु मल्ल	९८४७१७६६३१
६	साँखेबेसी तरकारी वीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि.	गोथलिबाड, रूकुम (पश्चिम)	अमर बहादुर पाण्डे	९८४४९७६९२६
७	एकिकृत कृषि सहकारी संस्था लि.	पेदिखेत, रूकुम (पश्चिम)	धनराज खड्का	९८४७८६९१६१
८	समशितोष्ण उन्नत तरकारी वीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि.	खोलागाउँ, रूकुम (पश्चिम)	गोपा वि.एम.	९८४३४४५४८१ ९७४८५३८४५७
९	विजयश्वरी उन्नत तरकारी वीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि.	विजयश्वरी, रूकुम (पश्चिम)	गणेश प्रसाद शर्मा	
१०	रुकुमेली तरकारी वीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि.	विजयश्वरी, चौरजहारी, रूकुम (पश्चिम)	डिल्ली हमाल	
११	लेकबेशी तरकारी वीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि.	कोटजहारी, रूकुम (पश्चिम)	निम बहादुर खत्री	९८४८२९९१८८
१२	नुवाकोट तरकारी तथा वीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि.	नुवाकोट, नाउली, रूकुम (पश्चिम)	टोप बहादुर चन्द	९७४१२०४७९४

२.३५ रूकुम (पश्चिम) मा रहेका सरकारी कार्यालयहरू

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	फोन नं.
१.	रूकुम जिल्ला अदालत	०८८५३०१०६
२.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	०८८५३००४०
३.	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	०८८५३०३०१
४.	तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, चाँपा	९८५७८२४२७२
५.	चण्डीदल गण, सल्ले	
६.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	०८८५३०१८७
७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, ४७ नं. गुल्म	९८५१२७२६४६
८.	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय	०८८५३०११५
९.	खानेपानी सिचाई तथा उर्जाविकास कार्यालय	०८८५३००९६
१०.	कृषि विकास कार्यालय	०८८५३००१९
११.	पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय	०८८५३००१०
१२.	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	०८८५३०१०१
१३.	डिभिजन वन कार्यालय	०८८५३०३४९
१४.	सरकारी वकिल कार्यालय	०८८५३०१६३
१५.	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	०८८५३००८९
१६.	कारागार कार्यालय	०८८५३०३४४
१७.	जिल्ला हुलाक कार्यालय	०८८५३०१२३
१८.	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	०८८५३०१५७
१९.	मालपोत कार्यालय	०८८५३०१४९
२०.	नापी कार्यालय	०८८५३००७७
२१.	कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय	०८८५३००७५
२२.	सडक डिभिजन चौरजहारी	०८८४०१०८१
२३.	नयाँ शहरी आयोजना कार्यालय चौरजहारी	९८५७८८८०३३
२४.	सडक कार्यालय चौरजहारी	९८५८०५१०८०
२५.	पुष्पलाल (मध्यहाडी) लोकमार्ग आयोजना	०८९४१०१०९
२६.	पूर्वाधार विकास कार्यालय चौरजहारी	९८५७८४९९७८
२७.	उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालय	०८८५३००१२
२८.	सामाजिक विकास कार्यालय	०८८५३०४३०
२९.	प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय	९८५७८८८२५५
३०.	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय चौरजहारी	९८५७८७७८००
३१.	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	फोन नं.
३२.	ग्रामिण सडक सञ्चालन आयोजना	९८५७८६२०२८
३३.	मुसिकोट नगरपालिका खलंगा	०८८५३०२६९
३४.	चौरजहारी नगरपालिका चौरजहारी	९८५७८२६९९९
३५.	आठविसकोट नगरपालिका आठविसकोट	९८४३२५८२७९
३६.	बाँफिकोट गाउँपालिका बाँफिकोट	९८६२२००३६४
३७.	सानीभेरी गाउँपालिका, सिम्ली	९८५७८२४२५३
३८.	त्रिवेणी गाउँपालिका	९८५७८७७७६४
३९.	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय	
४०.	नेपाल बैंक लिमिटेड	०८८५३०३५०
४१.	कृषि विकास बैंक लिमिटेड	०८८५३०२६७
४२.	राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक मुसिकोट, खलंगा	०८८५३०४३९
४३.	राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक, चौरजहारी	०८८४०९००९
४४.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	०८८५३०३६५
४५.	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड	
४६.	नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	०८८५३०३५६
४७.	नेपाल टेलिकम कार्यालय	०८८५३०९९९
४८.	आँखा उपचार केन्द्र सल्ले	

२.३६ तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र रूकुम पश्चिमबाट सञ्चालन भएका केही अध्ययन अनुसन्धानहरू

विगतका आ.व.हरूमा यस केन्द्रमा भएका अध्ययन, अनुसन्धान र त्यसबाट पाइएका निष्कर्षहरू यस प्रकार रहेको छ ।

२.३६.१ प्याँज बीउ तथा गानो उत्पादन लाभ लागत अध्ययन :

आ.व. २०७७/०७८ यस केन्द्रमा प्याँजको बीउ उत्पादनको लाभ लागत अध्ययन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो । जसअनुसार एक रोपनी जग्गामा प्याँजको बीउ गानो उत्पादन गर्दा खर्च रु १५६७५।०० भएको । साथै एक रोपनीमा प्याँजको बीउ गानो रोपी प्याँजको बीउ उत्पादन गर्दा रु १४४९५।०० खर्च भएको । जम्मा खर्च रु ३०१७०।०० एक रोपनीमा लाग्यो । प्याँजको बीउ २५ केजी एक रोपनीमा उत्पादन भयो । रु. २०००।०० प्रति केजीमा बिक्री गर्दा रु ५००००।०० भयो । नाफा १९८३०।०० भयो । नाफा/घाटा अनुपात १.६५७ पाइएको थियो ।

२.३६.२ स्थानीय जातको चम्सुरको जातीय गुण अध्ययन :

आ.व. २०७७/०७८ यस केन्द्रमा स्थानीय जातको चम्सुरको जातीय गुण अध्ययन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो । चम्सुर स्वाद, पौष्टिक गुण तथा औषधिय गुणहरूले भरिपूर्ण त्रैसिकेसी परिवारको एक वर्षिय बाली हो । नेपालमा हालसम्म एकमात्र जात पञ्जिकृत भएको तर स्थानीय स्तरमा विभिन्न जातका रैथाने जातहरू खेती हुदै आइरहेका छन । रुकुम पश्चिममा स्थानीयमाझ लोकप्रिय रहेको स्थानीय जातको चम्सुरको वानस्पतिक गुणहरूको अध्ययन पश्चात यो जात दर्ता प्रक्रियाका लागि तथ्याङ्कहरू स्पष्टरूपमा संकलन गरिएको छ । यसले कालान्तरमा परम्परादेखि खेती हुदै आइरहेका रैथाने जातहरूलाई अभिलेखिकरण गरि जिल्लाकै पहिचान गराउने विश्वास लिईएको छ । चम्सुरको वानस्पतिक विवरण तर्फ बोटको उचाई (६९.८ से.मी.), पातको संख्या (२४.८), पातको फैलावट (११.४ से.मी.) रहेको पाइयो । त्यसैगरी फूल तथा फलका विशेषताहरू तर्फ बीउ रोपेको १२० दिनमा शतप्रतिशत फूलहरू फुल्ने गरेको पाइयो । औषतमा बीउ रोपेको १४२.४ दिनमा बीउ निकाल्नका लागि कोशाहरू तयार हुने गरेको पाइयो । एक बोटमा ६४९ कोशा/दाना लाग्ने गरेको पाइयो । चम्सुरको बीउ प्रति रोपनी ९२ केजी उत्पादन हुने रहेछ ।

२.३६.३ स्थानीय जातको धनियाको जातीय गुण अध्ययन :

आ.व. २०७७/०७८ यस केन्द्रमा स्थानीय जातको धनियाको जातीय गुण अध्ययन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो । धनिया स्वाद, पौष्टिक गुण तथा औषधिय गुणहरूले भरिपूर्ण एपियसी परिवारको एक वर्षिय बाली हो । नेपालमा हालसम्म पाँचवटा जातमात्र पञ्जिकृत भएको तर स्थानीय स्तरमा विभिन्न जातका रैथाने जातहरू खेती हुदै आइरहेका छन । रुकुम पश्चिममा स्थानीयमाझ लोकप्रिय रहेको वा स्थानीय जातको धनियाको वानस्पतिक गुणहरूको अध्ययनपश्चात यो जात दर्ता प्रक्रियाका लागि तथ्याङ्कहरू स्पष्टरूपमा संकलन गरिएको छ । यसले कालान्तरमा परम्परादेखि खेती हुदै आइरहेका रैथाने जातहरूलाई अभिलेखिकरण गरी जिल्लाकै पहिचान देशभरमा गराउने विश्वास लिईएको छ । जस्मा धनियाको वानस्पतिक विवरण तर्फ बोटको उचाई ७२.२ सेमी, पातको संख्या १४.४, पातको फैलावट २७.८ सेमी रहेको पाइयो । त्यसैगरी फूल तथा फलका विशेषताहरू तर्फ बीउ रोपेको १२० दिनमा शतप्रतिशत फूलहरू फुल्ने गरेको पाइयो । एकबोटमा ३१६ कोशा/दाना लाग्ने गरेको पाइयो र प्रति रोपनी ४९ केजी बीउको उत्पादन लिन सकिने देखियो । यो धनियाको बीउ अन्य धनियाको तुलनामा बढी बास्नादार रहेको पाइयो ।

२.३६.४ प्याँज रोग अध्ययन :

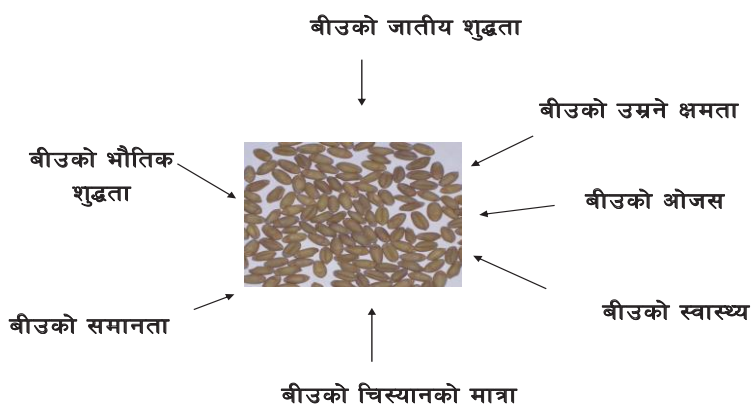
आ.व. २०७६/०७७ यस केन्द्रमा Management of Purple Blotch of Onion (Allium cepa cv Red Creole) under field and lab condition in Vegetable Seed Production Center, Rukum West, Nepal सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो । The research indicated the significant influence of fungicides on the control of purple blotch complex of onion bulb production with the highest control achieved with Dimethomorph (69.98%) and minimum disease severity (22.00%). Hence, the fungicide can be recommended to farmers for the management of Purple blotch complex.

३. प्राविधिक लेखहरू

३.१ बीउका स्तरहरू र नेपालमा प्रमाणिकरण प्रक्रिया

वानस्पतिक हिसावले परिभाषा गर्दा बीउलाई एउटा परिपक्व बीज अण्ड (Ovule) भनिन्छ । बीउमा सुरक्षा आवरणको रूपमा बोक्रा र खाद्यपदार्थ सहितको जीवित भ्रूण हुन्छ । त्यही भ्रूण नै बीउ रोप्दा उम्रन्छ र राम्ररी जराको विकास नहुदै बीउमा रहेको खाद्यपदार्थको सहायताले हुर्कन्छ । बीउलाई विरुवाको सन्तान उत्पतिको साधन पनि भनिन्छ । बीउ एक आफ्नो जातिय (वंशानुगत) अस्तित्व कायम राख्ने तथा आफ्नो जीवन संरक्षण गर्ने साधन हो ।

गुणस्तरयुक्त बीउमा हुनुपर्ने गुणहरू

उत्पादन वृद्धिको लागी गुणस्तरीय बीउ अपरिहार्य उत्पादन सामग्री हो । अर्थात् गुणस्तरीय बीउ विना अरु कृषि कर्म, सिचाई, मल एवं बाली संरक्षण मा गरिएको लगानिको अर्थपूर्ण उपलब्धि हासिल गर्न सकिदैन । बीउ गुणस्तरीय नभए एकातिर झारपात तथा रोग किराको आक्रमण बढी लगानि बढ्न जान्छ भने अर्कोतिर उत्पादन कम र गुणस्तरहीन हुने पनि हुन्छ । उत्पादन गुणस्तरहीन भए मुल्य पनि त्यही किसिमको हुन्छ । गुणस्तरीय बीउको प्रयोगले मात्रै साधरण खेती तरिकामा १५-२० प्रतिशत उत्पादन वृद्धि हुन्छ । खाद्य सुरक्षा बढाउने वा खाद्य असुरक्षा घटाउने सबैभन्दा बलियो उपाय नै गुणस्तरीय बीउको प्रयोगलाई बढावा दिने हो ।

बीउ विजनका सामान्य स्तरहरू

प्रमाणिकरण पद्धति

उत्पादन वृद्धिको लागी गुणस्तरीय बीउ अपरिहार्य उत्पादन सामग्री हो । अर्थात् यस पद्धतिमा बीउ रोपेदेखि बीउ विजन बिक्री वितरण गर्नु अघिसम्मका प्राविधिक क्रियाकलापहरू खडावाली निरीक्षण,

कटानी, चुटानी, प्रशोधन, उपचार, भण्डारण, नमुना संकलन, बीउ परीक्षण, थैलाबन्दी र ट्यागिङ गुण नियन्त्रण निकायको प्रत्यक्षसंलग्नता, नियन्त्रण र रेखदेखमा सम्पन्न गर्नु पर्छ । प्रमाणिकरण पद्धतिमा निम्न अनुसारका बीउ पर्दछन्।

१. प्रजनन् बीउ

प्रजनन् बीउ प्रजनकको प्रत्यक्ष रेखदेख र नियन्त्रणमा उत्पादन गर्नुका साथै आनुवंशिक हिसावले शतप्रतिशत शुद्ध हुनुपर्छ । प्रजनन् बीउ अन्य बालीको बीउ, अन्य जातको बीउ, कुनैपनि झारपातको बीउ, र रोग तथा कीरा लागेको बीउबाट मुक्त हुनु पर्दछ । यो तोकिएको स्तरको बीउ प्रजननकर्ता वा संघ संस्थाद्वारा मात्र उत्पादन गर्न सकिन्छ । प्रजनन बीउ मूल बीउ उत्पादनका लागि श्रोत बीउ हो ।

२. मूल बीउ

बीउ विशेषज्ञहरूको रेखदेखमा प्रजननबीउबाट उत्पादनगरिएको बीउलाई मूल बीउ भनिन्छ । यस्तो बीउको उत्पादन नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् अन्तरगतका केन्द्रहरू, सरकारी फार्मिकेन्द्र, एवं केन्द्रबाट मूल बीउ उत्पादन गर्ने अनुमति लिएका व्यक्ति, संघ, संस्था वा निकायले गर्छन्। मूल बीउलाई बीउ प्रमाणीकरण निकायमा कार्यरत प्राविधिक अधिकृतबाट प्रमाणीकरण गराई त्यस्तो बीउ राखिएको भाँडोमा प्रमाणीकरण गर्ने अधिकृतको हस्ताक्षर सहितको ट्याग लगाउनु पर्छ । यो बीउ उत्पादन गर्दा असल र जातिय शुद्धताको आधारमा मात्र प्रमाणिकरण गर्ने भएकोले प्रशस्त मात्रामा उत्पादन गर्न सकिन्छ । मूल बीउ नै प्रमाणित बीउको श्रोत हो । यस किसिमको बीउमा लगाउने ट्यागको रंग सेतो हुन्छ ।

३. प्रमाणित बीउ

बीउ विशेषज्ञहरूको रेखदेखमा मूल बीउबाट उत्पादन गरिएको बीउलाई प्रमाणित बीउ भनिन्छ। प्रमाणित बीउको उत्पादन सरकारी फार्मिकेन्द्र वा केन्द्रबाट मूल बीउ उत्पादन गर्ने अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका व्यक्ति, संघ, संस्था वा निकायहरूले गर्छन्। प्रमाणित बीउलाई बीउ प्रमाणीकरण निकायमा कार्यरत प्राविधिक अधिकृतबाट प्रमाणीकरण गराई त्यस्तो बीउ राखिएको भाँडोमा प्रमाणीकरण गर्ने अधिकृतको हस्ताक्षर सहितको ट्याग लगाउनु पर्छ । कृषि प्राविधिकको रेखदेखमा कृषकस्तरमा प्रमाणित प्रथम स्तरको बीउबाट द्वितिय पुस्ताको बीउ उत्पादन गर्न सकिन्छ । प्रमाणित बीउ स्वयं सेचित भएमा दुई पुस्ता सम्म बीउ उत्पादन गर्न सकिन्छ । परसेचित बालीमा प्रमाणित प्रथम पुस्ताको बीउबाट उत्पादन हुने बीउ प्रमाणित द्वितिय पुस्ताको नभई उन्नत बीउ नै मानिन्छ । प्रमाणित प्रथम पुस्ताको बीउमा लगाउने ट्यागको रंग निलो हुन्छ भने प्रमाणित द्वितिय पुस्ताको बीउमा लगाउने ट्यागको रंग हरियो रंगको हुन्छ ।

४. उन्नत बीउ

बालीको सेचन प्रकृति अनुसार मूल वा प्रमाणित स्तरको बीउप्रयोग गरी बीउ उत्पादक र बीउ विशेषज्ञको रेखदेखमा उत्पादन गरिएको बीउलाई उन्नत बीउ भनिन्छ । उन्नत बीउको प्रयोग व्यवसायिक बाली उत्पादनमा गरिन्छ । हाल बीउ बिजन कम्पनि, सहकारी तथा विभिन्न बीउ उत्पादन कृषक समूह मार्फत उन्नत बीउको उत्पादन तथा बिक्रिवितरण भई रहेको पाईन्छ । उन्नत बीउ स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने हुँदा समयमै सुलभ रूपमा उपलब्ध हुन सक्छ । उन्नत बीउमा लगाउने ट्यागको रंग पहिलो हुन्छ ।

क. यथार्थ संकेतपत्र पद्धति

प्रमाणीकरण पद्धति अवलम्बन नगरिएको बीउमा यथार्थ संकेतपत्रको ट्याग अनिवार्य रूपमा लगाउनु पर्छ । यथार्थ सङ्केतपत्र पद्धतिमा बीउ रोपेदेखि बाली लगाएको खेतको निरीक्षण, कटानी, चुटानी, प्रशोधन, बीउ उपचार, नमुना संकलन, नमुना परीक्षण, थैलाबन्दी, ट्याग लगाउने, तथा भण्डारण गर्ने कार्यबीउ उत्पादक वा बीउ बिक्रेताले आफ्नै व्यवस्थापनमा गरी बीउको गुणस्तर कायम राख्नु पर्छ । बीउ बिक्रीमा गई सकेपछि त्यसको गुणस्तर सम्बन्धी सम्पूर्ण जिम्मेवारी ट्याग लगाउने उत्पादक वा बिक्रेताले नै लिनु पर्छ । यथार्थ सङ्केतपत्र पद्धतिमा बीउ बिजनका स्तरहरू देहाय बमोजिम हुन्छन्:

१. प्रजनन् बीउ

यथार्थ सङ्केतपत्र पद्धतिमा जातीय विकास तथा सम्बर्द्धनको अनुमति लिएको कम्पनी वा संस्थाले प्रजनन् बीउ उत्पादन गर्न पाउँछन् । यस पद्धतिमा जातीय विकासमा संलग्न प्रजनकले आफ्नै प्रत्यक्ष रेखदेख र नियन्त्रणमा उत्पादन गरेको बीउ प्रजनन् बीउ हो । यस पद्धति अनुसार उत्पादित प्रजनन् बीउ पनि आनुवंशिक हिसावले शत प्रतिशत शुद्ध हुनु पर्छ । प्रजनन् बीउ अन्य बालीको बीउ, अन्य जातको बीउ, कुनै पनि झारपातको बीउ, र रोग तथा कीरा लागेको बीउबाट मुक्त हुनु पर्दछ ।

२. स्रोत बीउ

स्रोत बीउको स्तर प्रमाणीकरण पद्धतिको मूल बीउ सरह हुन्छ र बीउको गुणस्तर सम्बन्धी अन्य कुराहरू मूल बीउ सरह नै हुन्छ । जातीय विकास तथा सम्बर्द्धनको लागि अनुमति लिएका वा मूल बीउ उत्पादन गर्ने अनुमति लिएका व्यक्ति, संघ, संस्था वा निकायले यथार्थ सङ्केतपत्र पद्धति अनुसार उत्पादित प्रजनन् बीउ प्राप्त गरी स्रोत बीउ उत्पादन गर्न सक्छन् । अनुमति लिएका व्यक्ति, संघ, संस्था वा निकायमा कार्यरत बीउ विशेषज्ञहरूको रेखदेखमा स्रोत बीउको उत्पादन गर्नु पर्छ ।

३. लेवल बीउ:

लेवल बीउको स्तर प्रमाणीकरण पद्धतिको प्रमाणित बीउ सरह हुन्छ र बीउको गुणस्तर सम्बन्धी अन्य कुराहरू प्रमाणित बीउ सरह नै हुन्छ । जातीय विकास तथा सम्बर्द्धनको लागि अनुमति

लिएका वामूल बीउ उत्पादन गर्ने अनुमति लिएका व्यक्ति, संघ, संस्थावा निकायले यथार्थ सङ्केतपत्र पद्धति अनुसार उत्पादित स्रोतबीउ प्राप्त गरी लेवल बीउ उत्पादन गर्न सक्छन्। अनुमति लिएका व्यक्ति, संघ, संस्था वा निकायमा कार्यरत बीउविशेषज्ञहरूको रेखदेखमा लेवल बीउको उत्पादन गरिन्छ ।

४. उन्नत बीउ:

बालीको सेचन प्रकृति अनुसार मूल, स्रोत, प्रमाणित, वा लेवलबीउबाट बीउ उत्पादकले गुणस्तरका सबै मापदण्ड पूरा गरी आफ्नै रेखदेख र नियन्त्रणमा उन्नत बीउ उत्पादन गर्नेछन्। यस पद्धति अनुसार उत्पादित उन्नत बीउको गुणस्तरप्रमाणीकरण पद्धति अनुसार उत्पादित उन्नत बीउ सरह हुनेछ । उन्नत बीउको प्रयोग व्यवसायिक बाली उत्पादनमा गरिनेछ । यस पद्धति अनुसार उत्पादित उन्नत बीउमा उत्पादन वा प्रशोधन कार्यमा संलग्न व्यक्ति, संघ, संस्था वा निकायको लोगोवा त्यस्तो निकायमा कार्यरत अधिकारीको दस्तखत भएको ट्याग लगाउनु पर्नेछ ।

बीउ प्रमाणिकरण प्रक्रिया

बीउ प्रमाणीकरण भनेको कुनै सिफारिस जातको बीउ उत्पादन तथा त्यस उपग्रन्थका क्रियाकलापमा आवश्यक रोहवरी र निगरानी राख्दै बीउको गुणस्तरीयताको ग्यारेण्टी गर्नको लागि अपनाइने एक कार्य प्रणाली हो ।

यसमा बीउ गुण नियन्त्रण निकायले श्रोत बीउ, बीउ बाली, खलिहान, प्रशोधन केन्द्र, भण्डारण आदिको निरीक्षण गरी तयारी बीउको नमुना जाँच गर्दछ र गुणस्तरको हदभित्र रहेको बीउ लटमा प्रमाणपत्र जारी गर्ने बीउ बोरामा निसाना सहितको संकेतपत्र राखी सिलबन्दी गर्दछ ।

- श्रोत बीउको स्तर र श्रोत प्रमाणित हुनुपर्छ ।
- खडा बीउ बालीमा बीउको स्तर (Minimum Field Standards) न्युनतम स्तर भन्दा माथी ।
- बीउ बाली कटानी, खलो र बीउ चुटने र सफा गर्ने कार्य र भण्डारणको निरीक्षण गर्ने ।
- बीउको लट निर्धारण गरी बीउको नमुना लिई बीउ भण्डारण गर्ने ।
- उक्त नमुनालाई परीक्षणका लागि प्रयोगशालामा पुर्याउने ।
- परीक्षण पछि, बीउको न्युनतम स्तर भन्दा माथी देखिएका लटहरूको प्रशोधन, औषधोपचार बोरा बन्दीका क्रममा निरीक्षण गर्ने ।
- बोराबाट नमुना लिई पुनः परीक्षणका लागि प्रयोगशालामा पठाउने र बीउको न्युनतम स्तर भन्दा माथी देखिएका लटहरूको प्रमाणिकरणको ट्याग लगाउने ।
- बीउ बिक्री वितरण तथा परीचालन गर्ने ।

बीउ बाली खेत निरीक्षण

खेत निरीक्षणमा बीउ बालीको शुद्धता, बीउको स्वास्थ्य र बीउको गुणस्तरमा प्रभाव पार्ने अन्य तत्वहरूको मूल्याङ्कन गरिनेछ । बीउ बाली खेत निरीक्षणको क्रममा उपयुक्त निरीक्षण फाराम

भरीसोको एक प्रति बीउ उत्पादक वा निजको प्रतिनिधि, बीउ उत्पादनगराउने निकाय, र बीउ विजन प्रमाणीकरण गर्न स्वीकृति दिनेनिकायमा पठाई एक प्रति बाली निरीक्षक स्वयम्ले राख्नु पर्छ ।

खेतमा खडाबालीको न्यूनतम स्तर देहाय बमोजिम हुनु पर्दछ

बाली	खडाबाली निरीक्षण संख्या	न्यूनतम पृथकता दूरी मि.		बेजात बोट अधिकतम प्रतिशत		रोगी बोट अधिकतम प्रतिशत		निषेधित रोग
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
प्याज (आमा गानो)	२ पटक (वेर्ना सारेपछि, गानो उखेल्दा)	५	५	०.१	०.२	०.२	०.५	पर्पल ब्लच, एलो ड्वार्फ
प्याज(बीउ उत्पादन)	४ पटक (फुल फुल्नु अघि, फुल फुल्दा २ पटक, बीउ उत्पादनकफ समयमा)	१६००	१०००	०.१	०.२	०.२	०.५	
मूला र सलगम	३ पटक (बीउ छरेको २०-३० दिनमा, जरा सार्ने बेलामा, फूल फुलिरहँदा)	१६००	१०००	०.१	०.२	०.१	०.५	कोशाको अल्टरनेरिया लिफस्पट
						०.१	०.२	ब्ल्याक रट
गाजर	६पटक (आमा जरा उत्पादनमा २ र बीउ उत्पादनमा ४ पटक)	१०००	५००	०.१	०.२			
गोलभेंडा	३ पटक (फुल फुल्नु अघि, फल लाग्ने बेला, फल पाक्ने बेला)	५०	२५	०.१	०.२	०.२	०.५	अर्लि ब्लाइट, ब्याक्टेरियलस्पट, टिमाटो मोजाईक भाईरस
काउली, बन्दा	३पटक (ग्याँठ तयार हुनुअघि, ग्याँठ तयार हुँदा, फुल खेल्दा)	१६००	१०००	०.१	०.२	०.१	०.५	कोशाको अल्टरनेरिया लिफस्पट
						०.१	०.२	ब्ल्याक रट
रायो	३ पटक (ग्याँठ तयार हुनुअघि, ग्याँठ तयार हुँदा, फुल खेल्दा)	१६००	१०००	०.१	०.५	०.२	०.५	कोशाको अल्टरनेरिया लिफस्पट
बोडी र सिमी	२ पटक (फूल फुल्नु अघि, कोशा लागेपछि)	५०	२५	०.१	०.५	०.१	०.२	बीन कमन मोजाईक भाईरस
						०.१	०.५	एन्श्राक्नोज

बाली	खडाबाली निरीक्षण संख्या	न्यूनतम पृथकता दूरी मि.		बेजात बोट अधिकतम प्रतिशत		रोगी बोट अधिकतम प्रतिशत		निषेधित रोग
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
केराउ	२ पटक (फूल फुल्नु अघि, कोशा लागेपछि)	१०	५	०.१	०.२	०.१	०.२	पी मोजाईक भाईरस
काँक्रो	३ पटक (फूल फुल्नु अघि, फूलफुले देखि फललाग्ने समयसम्ममा, फल लागेदेखि फलपाक्ने समय सम्ममा)	१०००	५००	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	मोजाईक भाइरस
भिन्डी	३ पटक (फूल फुल्नु अघि, फूलफुलिरहेको र फल लागिरहेको समयमा, फल लागेदेखि फल पाक्नेसमय सम्ममा)	४००	२००	०.१०	०.२०	---	----	----
स्वीसचार्ड	२ पटक (फूल फुल्नु अघि, फूलफुले देखि कोशा पाक्ने समयसम्ममा)	१०००	५००	०.१०	०.२०	----	----	----

प्रयोगशाला परीक्षणबाट प्राप्त बीउको न्यूनतम गुणस्तर देहायबमोजिम हुनुपर्छ:

बाली	भौतिक शुद्धता प्रतिशत न्यूनतम		निष्कृय पदार्थ प्रतिशत अधिकतम		अन्य बालीको बीउ अधिकतम (दाना/केजी)		झारपातको बीउ अधिकतम (दाना/केजी)		उमारशक्ति प्रतिशत न्यूनतम	चिस्यान प्रतिशत अधिकतम
	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल र प्रमाणित	मूल र प्रमाणित
काँक्रो	९८	९८	२	२	०	०	०	०	६५	९
स्वीसचार्ड	९७	९७	३	४	५	१०	५	१०	६५	९
भिन्डी	९९	९९	१	१	०	०	०	०	७०	१०
मूला	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	७५	८
सलगम	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	७५	९
गाजर	९६	९६	४	४	५	५	५	५	६५	९
गोलभेडा	९८	९८	२	२	५	१०			७०	९
प्याज	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	७०	९

बाली	भौतिक शुद्धता प्रतिशत न्यूनतम		निष्कृत्य पदार्थ प्रतिशत अधिकतम		अन्य बालीको वीड अधिकतम (दाना/केजी)		झारपातको वीड अधिकतम (दाना/केजी)		उमारशक्ति प्रतिशत न्यूनतम	चिस्यान प्रतिशत अधिकतम
	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल र प्रमाणित	मूल र प्रमाणित
काउली, बन्दा	९८	९८	२	२	०	०	०	०	७५	८
रायो	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	७५	९
बोडी	९८	९८	२	२					७५	१०
सिमी	९८	९८	२	२					७५	१०
केराउ	९८	९८	२	२					७५	१०

सन्दर्भ सामग्री:

- वीड विजन प्रमाणीकरण निर्देशिका, २०७४
- Adhikari K, 2016, History, Growth and implicationsn of Formal Seed Systems in Nepal, Working Paper No.1, South Asia Watch on Trade, Economics and Environment (SAWTEE)

प्रमाणीकरण पद्धतिका विभिन्न स्तरका वीडमा लगाईने ट्यागको ढाँचा र विवरण

प्रजनन वीड

द्वयगन :
सटन :
उत्पादन वर्ष :
वीडको गुणस्तर
शुद्धवीड : %
चिस्यान : %

बाली :
जात :
सिफारिश गरिएको क्षेत्र :
वीड परिश्रणमिति :
उमारशक्ति : %
वीडको तौल : %

वीड उपचार गरेको भए विषाधिको नाम र दर :

वीड उत्पादन गर्ने वा निस्सा लगाउने संस्थाको
नाम : ठेगाना :
प्रजनकको नाम : पत्र :
हस्ताक्षर : मिति :

वीड उत्पादन गर्ने संस्थाको छाप :

सुरक्षितसाध भण्डारण गरेमा यो वीड प्रमाणीकरणको म्याद परीक्षण गरेको मितिबाट ६ महिनासम्म रहनेछ ।
वीडको पुनः परीक्षण गर्दा गणितर उपयुक्त पाइएमा पुनः ६ महिनासम्म म्याद थप गर्न सकिनेछ ।

मुल वीड

द्वयगन :
सटन :
उत्पादन वर्ष :
वीडको गुणस्तर
शुद्धवीड : %
चिस्यान : %

बाली :
जात :
सिफारिश गरिएको क्षेत्र :
वीड परिश्रणमिति :
उमारशक्ति : %
वीडको तौल : %

वीड उपचार गरेको भए विषाधिको नाम र दर :

वीड उत्पादन गर्नेको
नाम : ठेगाना :
छाप वा लोगो :

प्रमाणित गर्नेको
नाम : ठेगाना :
छाप वा लोगो :

नेपाल सरकार
कृषि विकास मन्त्रालय
वीड विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र
हरिहरमन्, सल्लिचुर

सुरक्षितसाध भण्डारण गरेमा यो वीड प्रमाणीकरणको म्याद परीक्षण गरेको मितिबाट ६ महिनासम्म रहनेछ ।
वीडको पुनः परीक्षण गर्दा गणितर उपयुक्त पाइएमा पुनः ६ महिनासम्म म्याद थप गर्न सकिनेछ ।

प्रमाणित वीड

द्वयगन :
सटन :
उत्पादन वर्ष :
वीडको गुणस्तर
शुद्धवीड : %
चिस्यान : %

बाली :
जात :
सिफारिश गरिएको क्षेत्र :
वीड परिश्रणमिति :
उमारशक्ति : %
वीडको तौल : %

वीड उपचार गरेको भए विषाधिको नाम र दर :

वीड उत्पादन गर्नेको
नाम : ठेगाना :
छाप वा लोगो :

प्रमाणित गर्नेको
नाम : ठेगाना :
छाप वा लोगो :

नेपाल सरकार
कृषि विकास मन्त्रालय
वीड विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र
हरिहरमन्, सल्लिचुर

सुरक्षितसाध भण्डारण गरेमा यो वीड प्रमाणीकरणको म्याद परीक्षण गरेको मितिबाट ६ महिनासम्म रहनेछ ।
वीडको पुनः परीक्षण गर्दा गणितर उपयुक्त पाइएमा पुनः ६ महिनासम्म म्याद थप गर्न सकिनेछ ।

उत्पाद वीड

द्वयगन :
सटन :
उत्पादन वर्ष :
वीडको गुणस्तर
शुद्धवीड : %
चिस्यान : %

बाली :
जात :
सिफारिश गरिएको क्षेत्र :
वीड परिश्रणमिति :
उमारशक्ति : %
वीडको तौल : %

वीड उपचार गरेको भए विषाधिको नाम र दर :

वीड उत्पादन गर्नेको
नाम : ठेगाना :
छाप वा लोगो :

वीड प्राधिकारको
नाम : ठेगाना :
छाप वा लोगो :

सुरक्षितसाध भण्डारण गरेमा यो वीड प्रमाणीकरणको म्याद परीक्षण गरेको मितिबाट ६ महिनासम्म रहनेछ ।
वीडको पुनः परीक्षण गर्दा गणितर उपयुक्त पाइएमा पुनः ६ महिनासम्म म्याद थप गर्न सकिनेछ ।

यथार्थ संकेतपत्र पद्धतिका विभिन्न स्तरका बीउमा लगाईने ट्यागको ढाँचा र विवरण

प्रजनन बीउ	
ट्यागन :	जात :
सटन :	सिफारिश गरिएको क्षेत्र :
उत्पादन वर्ष :	बीउ परीक्षण मिति :
बीउको गुणस्तर	
शुद्धबीउ : %	उमारशक्ति : %
चिस्यान (बढीमा) :	बीउको तौल :
बीउ उपचार गरेको भए विषादिको नाम र दर :	
बीउ उत्पादन गर्ने वा निस्सा लगाउने संस्थाको नाम : ठेगाना : प्रजनकको नाम : पत्र : हस्ताक्षर : मिति : बीउ उत्पादन गर्ने संस्थाको छाप :	
सुरक्षितसाध धण्डारण गरेमा यो बीउ प्रमाणीकरणको म्याद परीक्षण गरेको मितिबाट ६ महिनासम्म रहनेछ । बीउको पुनः परीक्षण गर्दा गछिस्तर उपयुक्त पाइएमा पुनः ६ महिनासम्म म्याद थप गर्न सकिनेछ ।	

स्रोत बीउ	
ट्यागन :	जात :
सटन :	सिफारिश गरिएको क्षेत्र :
उत्पादन वर्ष :	बीउ परीक्षण मिति :
बीउको गुणस्तर	
शुद्धबीउ (कमिन्मा) : %	उमारशक्ति (कमिन्मा) : %
चिस्यान (बढीमा) :	अन्य वालीको बीउ/केजी (बढीमा) :
पहिचानमा आउनसक्ने बेजातको बीउ/केजी (बढीमा) :	
भारपातको बीउ/केजी (बढीमा) :	
बीउको तौल :	बीउ उपचार गरेको भए विषादिको नाम र दर :
बीउ उत्पादन गर्ने वा निस्सा लगाउने संस्थाको नाम : बस्तीस्थान : ठेगाना : नाम : छाप वा लोगो : मिति :	
सुरक्षितसाध धण्डारण गरेमा यो बीउ प्रमाणीकरणको म्याद परीक्षण गरेको मितिबाट ६ महिनासम्म रहनेछ । बीउको पुनः परीक्षण गर्दा गछिस्तर उपयुक्त पाइएमा पुनः ६ महिनासम्म म्याद थप गर्न सकिनेछ ।	

खेवस बीउ	
ट्यागन :	जात :
सटन :	सिफारिश गरिएको क्षेत्र :
उत्पादन वर्ष :	बीउ परीक्षण मिति :
बीउको गुणस्तर	
शुद्धबीउ (कमिन्मा) : %	उमारशक्ति (कमिन्मा) : %
चिस्यान (बढीमा) :	अन्य वालीको बीउ/केजी (बढीमा) :
पहिचानमा आउनसक्ने बेजातको बीउ/केजी (बढीमा) :	
भारपातको बीउ/केजी (बढीमा) :	
बीउको तौल :	बीउ उपचार गरेको भए विषादिको नाम र दर :
बीउ उत्पादन गर्ने वा निस्सा लगाउने संस्थाको नाम : दस्ताखत : ठेगाना : नाम : छाप वा लोगो : मिति :	
सुरक्षितसाध धण्डारण गरेमा यो बीउ प्रमाणीकरणको म्याद परीक्षण गरेको मितिबाट ६ महिनासम्म रहनेछ । बीउको पुनः परीक्षण गर्दा गुणस्तर उपयुक्त पाइएमा पुनः ६ महिनासम्म म्याद थप गर्न सकिनेछ ।	

उत्पन्न बीउ	
ट्यागन :	जात :
सटन :	सिफारिश गरिएको क्षेत्र :
बीउको गुणस्तर	
उत्पादन वर्ष :	बीउ परीक्षण मिति :
शुद्धबीउ (कमिन्मा) : %	उमारशक्ति (कमिन्मा) : %
चिस्यान (बढीमा) :	
तौल :	बीउ उपचार गरेको भए विषादिको नाम र दर :
बीउ उत्पादन गर्ने वा निस्सा लगाउने संस्थाको नाम : बस्तीस्थान : ठेगाना : नाम : छाप वा लोगो : मिति :	
सुरक्षितसाध धण्डारण गरेमा यो बीउ प्रमाणीकरणको म्याद परीक्षण गरेको मितिबाट ६ महिनासम्म रहनेछ । बीउको पुनः परीक्षण गर्दा गछिस्तर उपयुक्त पाइएमा पुनः ६ महिनासम्म म्याद थप गर्न सकिनेछ ।	

४. नविनतम लेखहरू

४.१ चोटो मुलाको बारेमा केही जानकारी

संकलक

पदम बहादुर सुवेदी

वरिष्ठ वागवानी विकास अधिकृत, तरकारी बीउ उत्पादन केन्द्र, रूकुम (पश्चिम)

चोटोलाई चोटो मुला वा गान्टे मुला वा गाने मुला भनेर पनि भन्दछन् । विशेषगरी सुदूरपश्चिम र कर्णाली प्रदेशका पहाड तथा भारतको उत्तराखण्ड तिर पाइने विशेष खालको स्थानीय मुला हो । यसबाट चोटोको तिउन/तरकारी निकै लोकप्रिय छ । नफोक्सिने लामो समयसम्म राख्न सकिने नविग्रने बारीमा आफै उम्रिने अरु जात भन्दा स्वादिष्ट, पिरो हुने भएतापनि यसले राम्रो व्यवसायिकता पाउन सकेको छैन । यसको तौल ४ देखि ६ केजी सम्मको हुन्छ । उच्च पहाडमा कार्तिक मंशिर महिनामा चोटो मुलालाई जमिनमा खाल्डो खनेर भण्डारण गर्ने गरिन्छ र चैत्र वैशाख महिनासम्म खाल्डोमा रहन्छ र आवश्यकता अनुसार प्रयोग गरिन्छ ।

चोति पाण्डो चोति भुजा चोति असुडो चोतेफाडो जस्ता विभिन्न परिकारहरू बनाइन्छ । नेपालको पूर्वतिर कोइरे मुला पनि भनिन्छ । डल्ले मुला गान्टे मुला भनेर पनि भनिन्छ र यसलाई कोशेलीको रूपमा बाहिर जिल्लातिर निर्यात हुने गरेको पाइन्छ । यो मुला तरकारी खान र अचार बनाउन प्रख्यात छ । सोसल मिडिया टिकटकमा धना

लक्ष्मी (Dhana laxmi) भन्ने महिलाले यो बालीको बारेमा प्रस्तुत गर्नु भएको कुरा यस प्रकार रहेको छ " कोइराका चाना फापरको पिठो मुछेर खादा असाध्यै मिठो, अर्गानिक हाम्रो खानलाई राम्रो बजारमा लगे पैसाको बिटो, जुम्लाको कोइरा हो यसलाई काटेर चाना बनाएर फापरको पिठोसँग यो मुछेर खादा धेरै मिठो हुन्छ, कोइराको तिउन पनि खान्छन्, चाना पनि खान्छन्, पहिलाको मान्ड भेडालिइकन जानेबेला तलतिर यस्को चाना लैजाने फापरको पिठो लैजाने अनि मुछेर खाने, चाने पिठो अचाली मिठो भन्ने हाम्रो जुम्लाको बनाइ छ असाध्यै मिठो हुन्छ है जुम्लामा असाध्यै राम्रा

कोइराहरू हुन्छन्, यो हिउदमा बिग्रन्छ त्यहि भएर यसलाइ खाडल खनेर खाडलमा राख्नु पर्छ हिउदमा र पछि फागुनमा निकाल्ने अनि खाने" । यसको बीउ कृषिका सामाग्रीहरू बिक्री गर्ने एगोभेट र तरकारीका बीउ बेर्ना बिक्री गर्ने पसलहरूबाट उपलब्ध भएको पाइदैन र कृषकहरूले आफै बीउ राखेर अर्को वर्ष लगाउने गरेको पाइन्छ । यो मूलाको अध्यन अनुसन्धान गरी जातीय परीक्षण र जात विकास गरी बीउ उत्पादन गर्न सकेमा यसले व्यावसायिकता पाउने अवश्य हो ।

४.२ अकबरे खुर्सानीको महत्व र यसको बीउ उत्पादन प्रविधि

अकबरे खुर्सानी नेपालमा खेती गरिने खुर्सानीहरू मध्ये अति पिरो जातको खुर्सानी मानिन्छ । अकबरे खुर्सानी Solanaceae परिवार अन्तर्गत Capsicum Chinese वर्गमा पर्ने बाली हो । नेपालको पूर्वी पहाडमा यो निकै प्रचलित छ र खेती मुख्यरूपमा पूर्वी पहाड मै हुने गरेको भए पनि पछिल्लो समयमा नेपालका विभिन्न स्थानहरूमा व्यवसायिक रूपमा अकबरे खुर्सानी खेती फस्टाइरहेको छ । अकबरे खुर्सानीको फल डल्लो, लाम्चो, चिल्लो, फुस्ने ठूलो, सानो खुर्सानीहरू पाइन्छन् । अकबरे खुर्सानीको फल विभिन्न आकारका हुन्छन् तर ठूलो गोलो लाम्चो (मीठो वास्ना आउने) जातको अकबरे निकै पिरो र सबैले मन पराउने जात हो । अकबरे खुर्सानी विशेषगरी अति पिरो स्वाद वा वास्नाको लागि प्रख्यात छ । अकबरे खुर्सानीलाई अचारमा राखेर वा तोरीको तेल, नुन वा भिनेगरमा डुबाएर वा यसको अचार बनाएर पनि राख्ने गरिन्छ । अकबरे खुर्सानीमा भिटामिन 'ए र सी' प्रशस्त मात्रामा पाइनुका साथै यसले रक्तचाप पनि घटाउने उल्लेख भएको पाइन्छ । अकबरे खुर्सानी नियमित सेवन गर्दा यसले मोटोपना घटाउन मद्दत गर्दछ । अकबरे खुर्सानीमा पाइने क्याप्सीसिनले अर्बुद रोग (क्यान्सर) को तन्तु (सेल) मरेको अध्यनले देखाएको छ । यसमा पाइने क्याप्सीसिनले मोटोपना घटाउनमा पनि मद्दत गर्दछ । अकबरे खुर्सानीको सेवनले रगतमा चिनीको मात्रा घटाउनको लागि चाहिने इन्सुलिनमा कटौती गर्ने, दिर्घकालिन दुखाइमा लाभदायक, खानेकुरा चिस्याने सुविधा नभएको ठाउँमा खुर्सानी मिसाएको परिकारमा किटाणुको सम्पर्क रोक्ने, पिनासको समस्या घटाउने र अल्सरमा पनि औषधिको काम गर्ने भनि अध्यनले देखाएको छ । चाउमिन उद्योग र चाउचाउ उद्योगहरूमा गरम मसलाको कन्टेन्टमा यसको प्रयोग शुरू भएको पाइन्छ । यसको सेवनले खाना रुचाउने पनि हुन्छ ।

बीउको लागि अकबरे खुर्सानी फलेको झुप्पाहरू मध्ये तेश्रो झुप्पाबाट दशौं झुप्पा सम्मका एकनासका र स्वस्थ फलहरू मात्र टिपेर बीउ निकाल्नु पर्दछ । अकबरे खुर्सानीको बीउको लागि फल छनौट गर्दा राम्ररी पाकेको रातो तर नसुकेको फल छानेर छायाँमा १/२ दिन सुकाउनु पर्छ र अनिमात्र बीउ निकाल्नु पर्दछ । अकबरे खुर्सानी परसेचित बाली भएकोले बीउ उत्पादन गर्दा स्वयंसेचन हुने वातावरण बनाउनु पर्छ । स्वयंसेचनको लागि जाली लगाएर वा फलको कोपिलालाई कपासले छोपेर गर्न सकिन्छ । बीउको लागि पहिलो पटक फलेको फल भन्दा दोश्रो पटकको फलहरू सकभर बोटको बिच तथा भित्रि भागबाट छान्नु राम्रो हुन्छ । स्वयंसेचन भएको फल राम्रोसँग पाकेपछि टिप्नु पर्छ र केहि दिन छायाँमा सुकाउनु पर्छ । अकबरे खुर्सानीको फललाई

काटेर बीउ निकाल्नु पर्छ । बीउ हल्का पहुँलो, रातो र विभिन्न आकारको हुने हुँदा एकनासका बीउ छान्ने गर्नु पर्छ । बीउ निकाले पछि २-४ दिन छाँयामा सुकाउनु पर्छ । सुकेको बीउलाई हावा नछिर्ने भाँडामा नामाकरण गरी भण्डार गर्नु पर्छ । अकबरे खुर्सानीको बीउ केहि समयसम्म सुषुप्त अवस्थामा रहने हुँदा यसको उमारशक्ति कम हुने हुन्छ र त्यसैले बीउलाई तातोले उपचार गर्दा उमारशक्ति राम्रो हुन जान्छ । अकबरे खुर्सानी गर्मी र न्यानो मौसममा हुने बाली हो । तुषारो नपर्ने र न्यूनतम तापक्रम पाँच डिग्री सेल्सियसभन्दा तल नजाने ठाउँमा हिउँदे बालीका रूपमा खेती गरिन्छ । १८ डिग्री सेल्सियसदेखि ३२ डिग्री सेल्सियसको बीचमा तापक्रममा अकबरे खुर्सानीको वृद्धि र विकास राम्रो हुन्छ । अकबरे खुर्सानीको बीउ अहिले कृषक बाट कृषकसम्म पुग्ने गरेको छ । यसको नर्सरी राखेर बेर्ना विक्रीबाट पनि आम्दानी लिन सकिन्छ । अकबरे खुर्सानीको बीउ उत्पादनको लागि श्रोत बीउको व्यवस्थापन गरी मूल बीउ उत्पादन र त्यसपश्चात उन्नत बीउ उत्पादन गरी यसको बीउलाई एग्रेभेट पसलहरूमा उपलब्धता बढाउनु जरुरी छ । बीउ उत्पादन गर्दा अन्य खुर्सानीहरूको बीउ उत्पादन प्रविधिसँग मिल्दोजुल्दो नै हुन्छ । त्यसको लागि अकबरे खुर्सानीको बेर्ना देखि बीउ उत्पादनमा कृषकहरूलाई सहभागी गराउनु जरुरी छ । अकबरे खुर्सानीमा भएको विविधतालाई अक्षुण्ण राख्दै भौगोलिक स्थान र ठाउँ अनुसार यसको खेती गर्न जरुरी छ र बीउ उत्पादन पनि त्यहि अनुसार गर्नु जरुरी छ । उपलब्ध विभिन्न जातहरूको अध्ययन गरी इलाइट जातहरूको विकास गरी त्यसको बीउ उत्पादन गरी आम कृषकहरूलाई बीउको पहुँच बढाउन जरुरी छ ।

पछिल्लो समय अकबरे खुर्सानी खेतीमा कृषकहरूको आकर्षण बढेसँगै वर्षेनी उत्पादनमा पनि वृद्धि भएको छ । नेपालमा हुने अकबरे खुर्सानी नेपाली बजारसँगै विदेशमा समेत निर्यात भएको भन्ने आधारले अकबरे खुर्सानीलाई निर्यात गर्न सकिने बालीको रूपमा लिन सकिन्छ ।

साभार सामग्री:

अर्थ-डबली सोमवार मंसिर ५, २०७९ अकबरे खुर्सानी खेती कसरी गर्ने ?

अकबरे खुर्सानीको बीउ उत्पादन प्रविधि, डा. दामोदर पौड्याल, सियान सीड सेन्टर प्रा.लि., काठमाण्डौ ।
अकबरे खुर्सानी उत्पादन प्रविधि, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद, कृषि अनुसन्धान केन्द्र, पाखीबास, धनकुटा, बैशाख २०६९, शर्मिला पिया तथा अजय श्रीरत्न बज्राचार्य ।

४.३ बीउ बिजन निरीक्षकको काम कर्तव्य र अधिकार

बीउ बिजन ऐन २०४५ को दफा १६ को उपदफा १६.१ र उपदफा १६.२ बमोजिम नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारबाट नियुक्त भएको वा तोकिएको सरकारी सेवामा कार्यरत बीउ बिजन निरीक्षकको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(क) बीउ बिजनको गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी कार्य गर्ने ।

(ख) बीउ बालीको खेत तथा बीउ सङ्कलन प्रक्रियाको निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने ।

- (ग) बीउ बिजन बजार अनुगमन गर्ने ।
- (घ) ऐन तथा यस नियमावली उल्लङ्घन हुने गरी कसैले काम गरेको देखेमा कारवाही गर्ने ।
- (घ) बीउ बजार अनुगमनको क्रममा बीउ बिजनको नमूना लिई प्रयोगशालामा परीक्षण गर्न पठाउने ।
- (ङ) बीउ बिजन उत्पादनको प्राविधिक परीक्षण गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा उपलब्ध गराउने ।
- (च) माउबोट/उन्नत बोट तथा प्रसारण सामाग्री उत्पादन गर्ने नर्सरी निरीक्षण गर्ने ।

बीउ बिजन प्रयोगशालाबाट वा बीउ बिजन निरीक्षकबाट बीउ बालीहरूको खेतमा खडा बाली निरीक्षण भएका बालीहरूको बीउ नमूना आधिकारिक बीउ नमूना संकलक वा सम्बन्धित बीउ बिजन प्रयोगशालाहरूबाट नमूना संकलन भएको बीउको मात्र बीउ बिजन प्रयोगशालामा बीउ नमूना परीक्षण हुने भएकाले सम्पूर्ण बीउ उत्पादक कम्पनी, संस्था, सहकारी, फर्म र व्यक्तिगत कृषकहरूले नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त बीउ बिजन निरीक्षकको सेवा लिनु लागि जरुरी देखिन्छ । प्रदेश सरकार अन्तर्गतका बीउ बिजन प्रयोगशाला बाहेक नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त बीउ बिजन निरीक्षकहरूको विवरण आम बीउ उत्पादन र बजारीकरणमा संलग्न सरोकारवालाहरूको जानकारीको लागि बीउ बिजन निरीक्षकहरूको विवरण यस पुस्तिकामा समेट्न खोजिएको छ ।

४.४ राष्ट्रिय बीउ बिजन समितिको सचिवालय हरिहरभवन ललितपुरबाट आ.व. २०७३/०७४ मा बाली निरीक्षक तथा बीउ बिजन नमूना संकलकको अनुमति पत्र लिएका व्यक्तिहरूको नामावली विवरण

सि.नं.	नाम थर	स्थायी ठेगाना	अनुमति पत्र नं.	सम्पर्क मोबाईल नं.
०१.	श्री सुमन ढकाल	सुनवल-१, नवलपरासी	०१/२०७३/०७४	९८५५०५४४५७
०२.	श्री महेश सापकोटा	बिरपुर-९, कपिलवस्तु	०२/२०७३/०७४	९८५७०१४१२२
०३.	डा. हरि कुमार श्रेष्ठ	गोरखा	०३/२०७३/०७४	९८५१२४३७०६
०४.	श्री भुवन जंग पुडासैनी	पृथ्वीनारायण-८, गोरखा	०४/२०७३/०७४	९८१३५१९४३५
०५.	श्री भिम पाण्डे	सालकोट-४, सुर्खेत	०५/२०७३/०७४	९८४५६३१४५२
०६.	श्री अभिषेक श्रेष्ठ	घोघनपुर-५, सप्तरी	०६/२०७३/०७४	९८४२९९६२६२
०७.	श्री शरण पन्थी	छत्रगंज-९, अर्घाखाँची	०७/२०७३/०७४	९८४४७१३५२३
०८.	श्री बिष्णु गौतम	मधवलिया-६, रूपन्देही	०८/२०७३/०७४	९८५७३८२८२
०९.	श्री निता खरेल	दाङ्ग	०९/२०७३/०७४	९८४७८०८१५९
१०.	श्री भिम नारायण थारु	परोहा-२, रूपन्देही	१०/२०७३/०७४	९८४७०५०८०२
११.	श्री सुरक्षा सुवेदी	बिजुवार-७, प्यूठान	११/२०७३/०७४	९८४९१५५२५४
१२.	श्री दिपेन्द्र केशरी न्यौपाने	व्यास-५, तनहुँ	१२/२०७३/०७४	९८५११९६५७८
१३.	श्री रमेश आचार्य	जुटपानी-५, चितवन	१३/२०७३/०७४	९८४५०६३५८९

सि.नं.	नाम थर	स्थायी ठेगाना	अनुमति पत्र नं.	सम्पर्क मोबाईल नं.
१४.	श्री पंकज प्रसाद जोशी	भिमदत्त -१, कंचनपुर	१४/२०७३/०७४	९८४९४६१४०५
१५.	श्री बलराम सापकोटा	हेम्जा-७, कास्की	१५/२०७३/०७४	९८४५४४०६६४
१६.	श्री सन्देश भट्ट	ता.मा.ला.वोट-७, गोरखा	१६/२०७३/०७४	९८५११९४८३५
१७.	श्री सुर्य ढुंगाना	चितवन	१७/२०७३/०७४	९८५११८४७१९
१८.	श्री अर्जुन बास्तोला	रत्ननगर-१, चितवन	१८/२०७३/०७४	९८४५१६०३२७
१९.	श्री सहदेव के.सी.	पनौति-१३, काभ्रे	१९/२०७३/०७४	९८४९३४७९८९
२०.	श्री गोविन्द पाण्डे	विर्धा-३, स्याङ्जा	२०/२०७३/०७४	९८५१२२१३६४
२१.	श्री विवेक पनेत	सैनामैना-२, रूपन्देही	२१/२०७३/०७४	९८४९६८८१७०
२२.	श्री प्रमोद ठगुन्ना	भिमदत्त-७, कंचनपुर	२२/२०७३/०७४	९८०३२८२४१६
२३.	श्री लक्ष्मीकान्त ढकाल	मंगलापुर-८, चितवन	२३/२०७३/०७४	९८५८४२०५६०
२४.	श्री लाल प्रसाद आचार्य	काठमाडौं-९, काठमाडौं	२४/२०७३/०७४	९८४९४६५३१५
२५.	श्री शंकर न्यौपाने	तुलसीपुर-३, दाङ	२५/२०७३/०७४	९८४७९४०००३
२६.	श्री कृष्ण दाहाल	ईटहरी-८, सुनसरी	२६/२०७३/०७४	९८४९११६२२५
२७.	श्री बिजय पौडेल	सुनवल-१, नवलपरासी	२७/२०७३/०७४	९८५७०५८२०१
२८.	श्री निर्मल पौडेल	गैडाकोट-१, नवलपरासी	२८/२०७३/०७४	
२९.	श्री प्रकाश घिमिरे	सौ.फर्साटिकर-१, रूपन्देही	२९/२०७३/०७४	
३०.	श्री बिश्वास राज बास्तौला	सैनामैना-४, रूपन्देही	३०/२०७३/०७४	९८४७२९७०५४
३१.	श्री पुष्पराज चालिसे	सर्कुवा-६, बागलुङ	३१/२०७३/०७४	९८४९६८५३९३
३२.	श्री घनश्याम कंडेल	बिदु-२, बागलुङ	३२/२०७३/०७४	९८४७७१३१८७
३३.	श्री समिक्षा रिजाल	साँखु-३, काभ्रे	३३/२०७३/०७४	९८४९१०४७८९
३४.	श्री दामोदर पौड्याल	राईनस-१, लम्जुङ	३४/२०७३/०७४	९८४९४२५५०३
३५.	श्री सुमन कुमार भगत	बिराटनगर-२, मोरङ	३५/२०७३/०७४	९८४९२५१३३५
३६.	श्री भिम लाल न्युरे	घोडाघोडी न.पा.-१, कैलाली	३६/२०७४/०७५	९८५८४२५३४१
३७.	श्री आस्था दाहाल	ठिंगन-४, मकवानपुर	३७/२०७४/०७५	९८४९५१६६९७
३८.	श्री सुनिल जोशी	महेन्द्रनगर-४, कञ्चनपुर	३८/२०७४/०७५	९८४९६१५३२१
३९.	श्री पुजा थापा	रत्ननगर-७, चितवन	३९/२०७४/०७५	९८४५५६५७४९
४०.	श्री सुवासना चौधरी	नारायणपुर-८, कैलाली	४०/२०७४/०७५	९८४८४७६९७७
४१.	श्री वीणा ढकाल	वागवाना-९, पर्सा	४१/२०७४/०७५	९८४५७१८६२२
४२.	श्री कविता अधिकारी	सिद्धार्थनगर-८, रूपन्देही	४२/२०७४/०७५	९८४७११४८९८
४३.	श्री स्वस्तिका चौहान	धार्दिजन-४, झापा	४३/२०७४/०७५	९८४५६५२९१७
४४.	श्री रुक्मेनी अधिकारी	विदुर-९, नुवाकोट	४४/२०७४/०७५	९८४९१८६४१४
४५.	श्री सर्मिला फुयाल	बेताली-२, रामेछाप	४५/२०७४/०७५	९८४३५९३९८१
४६.	श्री क्रान्ति राई	नुनथला-१, खोटाङ	४६/२०७४/०७५	९८४२८८४४८९
४७.	श्री दिक्षा शर्मा	वीरेन्द्रनगर न.पा.-७, सुर्खेत	४७/२०७४/०७५	९८४४८९७४२०
४८.	श्री दामोदर गौतम	सौ.फर्साटिकर-२, रूपन्देही	४८/२०७४/०७५	९८४७५२७८८२

सि.नं.	नाम थर	स्थायी ठेगाना	अनुमति पत्र नं.	सम्पर्क मोबाईल नं.
४९.	श्री विराट भण्डारी	गौरीगंगा-७, कैलाली	४९/२०७४/०७५	९८४८४०००८९
५०.	श्री सुरज सिंह कार्की	दशरथचन्द-२, बैतडी	५०/२०७४/०७५	९८४८६२७९१५
५१.	श्री रमेशउप्रेती	नवदुर्गा-९, डडेल्धरा	५१/२०७४/०७५	९८४८६३७३८६
५२.	श्री केशव भुसाल	बाडला-७, अर्घाखाँची	५२/२०७४/०७५	९८४७९४७०६२
५३.	श्री योगेन्द्र कटुवाल	हात्तिखर्क-१, धनकुटा	५३/२०७४/०७५	९८४२०७०६७७
५४.	श्री केशर वहादुरखत्री	खानीखोला-७, सुर्खेत	५४/२०७४/०७५	९८४८९३४२६८
५५.	श्री अम्बा दत्त बिष्ट	गोकुलेश्वर-८, दार्चुला	५५/२०७४/०७५	९८६५७४९७३८
५६.	श्री सुनिल घिमिरे	तानसेन-१३, पाल्पा	५६/२०७४/०७५	९८४७३०७७२६
५७.	श्री होम वहादुर खत्री	सहारे-७, सुर्खेत	५७/२०७४/०७५	९८६७००२५९९
५८.	श्री मिलन आचार्य	अमलाचौर-२, बागलुङ	५८/२०७४/०७५	९८४९९३८२५३
५९.	श्री अनिल तिमिल्सिना	भरतपुर-९, चितवन	५९/२०७४/०७५	९८४५३३२५५६
६०.	श्री विनोद आचार्य	जुटपानी-५, चितवन	६०/२०७४/०७५	९८४५३३२५३८
६१.	श्री दिनेश मरासिनी	हँसपुर-८, अर्घाखाँची	६१/२०७४/०७५	९८४९८७०४६९
६२.	श्री झरना उपाध्याय	उत्तरगंगा-२, सुर्खेत	६२/२०७४/०७५	९८४८०४८०४०
६३.	श्री अनुपमा शर्मा	भरतपुर म.न.पा.-१२, चितवन	६३/२०७४/०७५	९८४९२०६८८५
६४.	श्री सुवाष विश्वकर्मा	नरपानी-१, अर्घाखाँची	६४/२०७४/०७५	९८४९८६१३६४
६५.	श्री सुदिप मरासिनी	तमघाँस-६, गुल्मी	६५/२०७४/०७५	९८४७३५९५७९
६६.	श्री अनुप अधिकारी	चन्द्रेश्वर-३, लम्जुङ	६६/२०७४/०७५	९८४५४९५५९५
६७.	श्री विवेकानन्द महत	गोटिखेल-८, ललितपुर	६७/२०७४/०७५	९८४९९२०७८९
६८.	श्री हार्दिक सापकोटा	ललितपुर-२५, ललितपुर	६८/२०७४/०७५	९८४९३६४९५५
६९.	श्री विश्ववन्धुक्षेत्री	सन्धिखर्क-६, अर्घाखाँची	६९/२०७४/०७५	९८६०६९८३७०
७०.	श्री अच्युत गैरे	रानीपोखरी-९, तनहुँ	७०/२०७४/०७५	९८४६३९८९००
७१.	श्री प्रमोद प्रसाददाहाल	नार्गाजुन-१, काठमाडौं	७१/२०७४/०७५	९८४९९६७७०७
७२.	श्री दिपेन्द्र पन्त	भिमदत्त-११, कञ्चनपुर	७२/२०७४/०७५	९८४८७५८९२२
७३.	श्री प्रकाश मरासिनी	देवदह-५, रूपन्देही	७३/२०७४/०७५	९८४९२६३०६३
७४.	श्री गणेश लम्साल	भरतपुर-२, चितवन	७४/२०७४/०७५	९८४५४४०२०९
७५.	श्री सुस्मीता गौतम	देउडाकाला-७, बर्दिया	७५/२०७४/०७५	९८६०६९८०९८
७६.	श्री अशोक आचार्य	रेसुगां-४, गुल्मी	७६/२०७४/०७५	९८५९९७६४५३
७७.	श्री भावना पौडेल	वीरेन्द्रनगर-१०, सुर्खेत	७७/२०७४/०७५	९८४९०२६४४९
७८.	श्री गोमा धिताल	पात्लेखेत-३, काभ्रे	७८/२०७४/०७५	९८४९४७२२७६
७९.	श्री निला पौडेल	केवलपुर-४, धादिङ	७९/२०७४/०७५	९८४९२४९७२८
८०.	श्री सन्ध्या गौतम	दक्षिणकाली-८, काठमाडौं	८०/२०७४/०७५	९८६०२३४७४३
८१.	श्री सन्तोष के.सी.	आँबुखैरेनी-६, तनहुँ	८१/२०७४/०७५	९८४९९४५५९३
८२.	श्री हरि प्रसाद शर्मा	धर्मावति-८, प्यूठान	८२/२०७४/०७५	९८४९०९९३३४
८३.	श्री विनोद शर्मा	बिनमारे-५, बागलुङ	८३/२०७४/०७५	९८४९९८०६९६

सि.नं.	नाम थर	स्थायी ठेगाना	अनुमति पत्र नं.	सम्पर्क मोबाईल नं.
८४.	श्री दिपेन्द्र मणीलामिछाने	जुटपानी-२, चितवन	८४/२०७४/०७५	९८४५०४४३३६
८५.	श्री रामहरी तिमल्सीना	निलकण्ठ-१०, धादिङ	८५/२०७४/०७५	९८४९८९२१६६
८६.	श्री सन्तोष पाठक	नौबिसे-७, धादिङ	८६/२०७४/०७५	९८४९२१८२१४
८७.	श्री सानु कृष्ण महर्जन	महादेवस्थान-२, काठमाडौं	८७/२०७४/०७५	९८४९१५७०१५
८८.	श्री सर्जु महर्जन	महादेवस्थान-२, काठमाडौं	८८/२०७४/०७५	९८४९७७२५७७
८९.	श्री इन्द्र बहादुर थापा	पालुङटार न.पा.-५, गोरखा	८९/२०७४/०७५	९८४९८०९९७९
९०.	श्री सन्तोष मरहडा	आँपपिपल-९, गोरखा	९०/२०७४/०७५	स्वीकृत हुन बाँकी

श्रोत : बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र हरिहरभवन

(<https://www.sgcc.gov.np/pages/documents-List of Crop Inspector and Seed Sampler>)

राष्ट्रिय बीउ विजन समितिको सचिवालय हरिहरभवन ललितपुरले मिति २०७९/०९/०९ गते सञ्चालन भएको बीउ विजन निरीक्षक तथा बीउ विजन विश्लेषक परिक्षामा उत्तिर्ण भएका परीक्षार्थीहरूको नामावली विवरण :

क्र.सं.	नाम थर	प्रदेश	जिल्ला	ठेगाना
१.	अमृत रेग्मी	गण्डकी	पर्वत	फलेबास न.पा.-४
२.	प्रकाश पन्थ	लुम्बिनी	नवलपरासी पश्चिम	बर्दघाट न.पा.-४
३.	मुना न्यौपाने	गण्डकी	लम्जुङ्ग	राईनास न.पा.-११
४.	सर्मिला सुवेदी	गण्डकी	स्याङ्जा	पुतलीबजार न.पा.-४
५.	सुदिप रेग्मी	गण्डकी	स्याङ्जा	अर्जुनचौपारी गा.पा.-१
६.	सन्तोष पौडेल	लुम्बिनी	रूपन्देही	बुटवल उप.म.न.पा.-१४
७.	नवराज भुपाल	सुदूरपश्चिम	कैलाली	गौरीगंगा न.पा.-४
८.	नारायण लम्साल	कोशी	भोजपुर	षडानन्द न.पा.-६
९.	तिर्थ राज पौडेल	लुम्बिनी	बर्दिया	मधुवन न.पा.-४
१०.	गोविन्द सिजापती	सुदूरपश्चिम	अछाम	कमलबजार न.पा.-३
११.	अमृता पौडेल	गण्डकी	वाग्लुङ्ग	जैमिनी न.पा.-१
१२.	कल्पना काफ्ले	गण्डकी	स्याङ्जा	वालिङ्ग न.पा.-१३
१३.	सन्दिप तिमल्सीना	वागमती	चितवन	माडी न.पा.-८
१४.	संयम पण्डित	गण्डकी	कास्की	पोखरा म.न.पा.-७
१५.	सुदिप रेग्मी	गण्डकी	स्याङ्जा	वालिङ्ग न.पा.-१
१६.	सिद्धराज उपाध्याय	सुदूरपश्चिम	कैलाली	जानकी गा.पा.-१
१७.	वीरेन्द्रराज पराजुली	गण्डकी	लमजुङ्ग	राईनास न.पा.-७
१८.	समिक्षा खनाल	वागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.-२६
१९.	दिवाकर गौतम	सुदूरपश्चिम	कञ्चनपुर	पुर्नवास न.पा.-११
२०.	मधु शर्मा ओझा	लुम्बिनी	दाङ्ग	
२१.	सुरेश सिंखडा	गण्डकी	गोरखा	भिमसेन थापा गा.पा.- ४

क्र.सं.	नाम थर	प्रदेश	जिल्ला	ठेगाना
२२.	प्रमोद प्रसाद दाहाल	बागमती	काठमाडौं	नागार्जुन न.पा.- ४
२३.	मिनाकुमारी पौड्याल	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- ६
२४.	बिष्णु गौतम	लुम्बिनी	रूपन्देही	तिलोत्तमा न.पा.- १५
२५.	सिर्जना श्रेष्ठ	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- ९
२६.	किरण परियार	गण्डकी	कास्की	पोखरा म.न.पा.- २९
२७.	प्रवेश आर्चाय	लुम्बिनी	दाङ्ग	तुलसीपुर उ.म.न.पा.-६
२८.	टिकेन्द्र कुशमी	सुदूरपश्चिम	कैलाली	घोडाघोडी न.पा.-८
२९.	आषिष श्रेष्ठ	गण्डकी	लमजुङ्ग	राईनास न.पा.- ५
३०.	दिलिपजंग राना	लुम्बिनी	बाँके	कोहलपुर न.पा.- ६
३१.	भिम न्युरे	सुदूरपश्चिम	कैलाली	घोडाघोडी न.पा.- ८
३२.	माधव पौडल	गण्डकी	वाग्लुङ्ग	जैमिनी न.पा.- ९
३३.	प्रकाश घिमिरे	लुम्बिनी	रूपन्देही	सुद्धोधन गा.पा.- ४
३४.	लोकराज जोशी	सुदूरपश्चिम	डडेलधुरा	गन्यापधुरा गा.पा.- २
३५.	दिपेश कठायत	सुदूरपश्चिम	बझाङ्ग	छबिसपाथीभेरा- १
३६.	सन्ध्या तिवारी	गण्डकी	कास्की	पोखरा म.न.पा.- ३२
३७.	सुस्मिता तिवारी	गण्डकी	पर्वत	फलेबास न.पा.- ३
३८.	सविता घिमिरे	लुम्बिनी	नवलपरासी पश्चिम	सुनवल न.पा.-१२
३९.	रविन वस्नेत	कोशी	मोरङ्ग	रतुवामाई न.पा.- ७
४०.	अमृत अर्याल	लुम्बिनी	गुल्मी	गुल्मीदरवार गा.पा.- ७
४१.	सुरेश ओली	लुम्बिनी	दाङ्ग	शान्तीनगर गा.पा.- २
४२.	विपिन अधिकारी	गण्डकी	लमजुङ्ग	मध्यनेपाल न.पा.- ४
४३.	सन्देश सुवेदी	लुम्बिनी	प्यूठान	प्यूठान न.पा.- ४
४४.	किरण तिमिल्सेना	बागमती	धादिङ्ग	ज्वालामुखी गा.पा.- ४
४५.	सालु महर्जन	बागमती	ललितपुर	ललितपुर म.न.पा.- २८
४६.	अन्सु अधिकारी	कोशी	मोरङ्ग	बिराटनगर म.न.पा.- ११
४७.	अंकित लुइटेल	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- २०
४८.	अरुण चपाई	सुदूरपश्चिम	कैलाली	टिकापुर न.पा.- १
४९.	भक्ति प्रसाद रेग्मी	लुम्बिनी	बाँके	नेपालगन्ज उप.म.न.पा.- २०
५०.	सुगम भेटवाल	बागमती	कार्भेपलान्चोक	पाँचखाल न.पा.- ९
५१.	धिरेन्द्र प्रताप ठाकुर	मधेश	धनुषा	क्षिरेश्वर न.पा.- १
५२.	सुदिप देवकोटा	लुम्बिनी	नवलपरासी पश्चिम	सुनवल न.पा.- २
५३.	प्रज्ञाश्री गौतम	लुम्बिनी	बर्दिया	बढैयाताल गा.पा.- ८
५४.	पदम बहादुर सुवेदी	कर्णाली	सुर्खेत	बराहताल गा.पा.- ८
५५.	समिक्षा गौतम	गण्डकी	तनहुँ	शुक्लागण्डकी न.पा.- ४
५६.	विनयबाबु कोइराला	गण्डकी	स्याङ्जा	भिरकोट न.पा.- ६

क्र.सं.	नाम थर	प्रदेश	जिल्ला	ठेगाना
५७.	सुशिल श्रेष्ठ	गण्डकी	तनहुँ	व्यास न.पा.- ९
५८.	सन्तोष कडेल	गण्डकी	नवलपरासी पूर्व	गैडाकोट न.पा.- १०
५९.	अर्जुन प्रसाद खनाल	लुम्बिनी	रूपन्देही	सैनामैना न.पा.- ४
६०.	सुजन सुवेदी	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- ७
६१.	दिपेश अधिकारी	गण्डकी	लमजुङ्ग	बेसीशहर न.पा.- ७
६२.	कुन्दन यादव	मधेश	बारा	सिम्रौनगढ न.पा.- ८
६३.	पुष्पा ज्ञवाली	लुम्बिनी	गुल्मी	रुरुक्षेत्र गा.पा.- ५
६४.	सन्देश भण्डारी	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- १२
६५.	सागर पाण्डे	लुम्बिनी	रूपन्देही	वुटवल उप.म.न.पा.- ७
६६.	रितेश कुमार झा	मधेश	धनुषा	पिपरा गा.पा.- १
६७.	उत्तम पौडेल	बागमती	चितवन	माडी न.पा.- २
६८.	रविन खड्का	मधेश	धनुषा	क्षिरेश्वर न.पा.- ५
६९.	हरि प्रसाद गैह्रे	गण्डकी	तनहुँ	भिमाद न.पा.- ५
७०.	जेटुराम घिमिरे	लुम्बिनी	कपिलवस्तु	बुद्धभूमि न.पा.- ८
७१.	रोहित ढकाल	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- ४
७२.	नरेन्द्र बहादुर चन्द	सुदूरपश्चिम	कञ्चनपुर	भिमदत्त न.पा.- १८
७३.	स्वदेश रिजाल	बागमती	नुवाकोट	विदुर न.पा.- ७
७४.	विक्रम चौधरी	सुदूरपश्चिम	कैलाली	बर्दगोरिया गा.पा.- २
७५.	रेजिना बच्चाई	गण्डकी	तनहुँ	भानु न.पा.- ८
७६.	गणेश अधिकारी खत्री	कोशी	मोरङ्ग	लेटाङ्ग न.पा.- ५
७७.	प्रकाश शाह	सुदूरपश्चिम	कञ्चनपुर	बेलौरी न.पा.- ८
७८.	विवेकानन्द महत	बागमती	ललितपुर	महाँकाल गा.पा.- ३
७९.	मिलन सापकोटा	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- १५
८०.	कमल बहादुर सुनार	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- २५
८१.	धर्मराज कटुवाल	कोशी	संखुवासभा	खाँदवारी न.पा.- ८
८२.	हिमाल भुपाल	लुम्बिनी	प्यूठान	ऐरावती गा.पा.- ६
८२.	किरण बाँस्तोला	गण्डकी	कास्की	पोखरा म.न.पा.- १५
८३.	डार्विन जोशी	सुदूरपश्चिम	दार्चुला	लेकाम गा.पा.-३
८४.	बिनिता महारा	लुम्बिनी	दाङ्ग	घोराही उप.म.न.पा.- १८
८५.	अनिल कुमार सिंह	सुदूरपश्चिम	कैलाली	धनगढी उप.म.न.पा.- ४
८६.	ऋजा शाह	मधेश	महोत्तरी	महोत्तरी
८७.	मनिष कुमार पाल	मधेश	महोत्तरी	पिपरा गा.पा.- ६
८८.	मनोज कँडेल	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- ४
८९.	सुमन अधिकारी	सुदूरपश्चिम	डोटी	आदर्श गा.पा.- ५
९०.	मित्रराज दवाडी	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- २

क्र.सं.	नाम थर	प्रदेश	जिल्ला	ठेगाना
९१.	दिपेन्द्र अर्याल	वागमती	चितवन	रत्ननगर न.पा.- १५
९२.	मोहन महतो	गण्डकी	नवलपरासी पूर्व	मध्यविन्दु न.पा.- ४
९३.	सुस्मिता पौडेल	गण्डकी	कास्की	पोखरा म.न.पा.- २५
९४.	अनिल बच्छाउँडी	गण्डकी	गोरखा	गोरखा न.पा.- ८
९५.	सदिका खनाल	वागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- २६
९६.	लेखराज निरौला	सुदूरपश्चिम	कञ्चनपुर	शुक्लाफाँटा न.पा.- ५
९७.	प्रविन आर्चाय	कोशी	झापा	कमल गा.पा.- २
९८.	सन्तोष अधिकारी	गण्डकी	कास्की	मादी गा.पा.- ५
९९.	प्रकाश बस्नेत	लुम्बिनी	गुल्मी	रेसुङ्गा गा.पा.- १०
१००.	सुरता काफ्ले	कोशी	सोलुखुम्बु	सल्यान गा.पा.- ३
१०१.	पवन ज्ञवाली	लुम्बिनी	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क गा.पा.- ६
१०२.	सुलोचना थापा	गण्डकी	स्याङ्गजा	वालिङ्ग न.पा.- १४
१०३.	गोपाल भण्डारी	वागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- २२
१०४.	समिर न्यौपाने	लुम्बिनी	बाँके	कोहलपुर न.पा.- १०
१०५.	मनिषा सिग्देल	गण्डकी	तनहुँ	भिमाद न.पा.- २
१०६.	पुकार बस्याल	लुम्बिनी	रूपन्देही	तिलोत्तमा न.पा.- ५
१०७.	बुद्धिमान ओली	कर्णाली	रूकुम पश्चिम	त्रिवेणी गा.पा.- ८
१०८.	सन्तोष उपाध्याय	लुम्बिनी	बर्दिया	गुलरिया न.पा.- ४
१०९.	प्रशान्त रिजाल	गण्डकी	नवलपरासी पूर्व	कावासोती न.पा.- ७
११०.	सुमन खनाल	लुम्बिनी	रूपन्देही	सैनामैना न.पा.- ४
१११.	कृष्ण ढकाल	लुम्बिनी	पाल्पा	रामपुर न.पा.- ५
११२.	गोपाल थापा	कर्णाली	दैलेख	भैरवी गा.पा.- १
११३.	गणेश गुप्ता	मधेश	धनुषा	धनुषाधाम न.पा.- ५
११४.	गगन भट्टराई	गण्डकी	नवलपरासी पूर्व	देवचुली न.पा.- १०
११५.	निकिता भण्डारी	कर्णाली	सुर्खेत	वीरेन्द्रनगर न.पा.- ३
११६.	प्रदिप भण्डारी	लुम्बिनी	रूपन्देही	वुटवल उप.म.न.पा.- २१
११७.	सन्देश पराजुली	लुम्बिनी	रूपन्देही	वुटवल उप.म.न.पा.- ३
११८.	समिक्षा सेठाई	गण्डकी	लमजुङ्ग	बेसीशहर न.पा.- ११
११९.	सीता आर्चाय	वागमती	कार्भेपलान्चोक	नमोबुद्ध न.पा.- २
१२०.	विश्वास के.सी.	वागमती	काठमाडौं	कीर्तिपुर न.पा.- ६
१२१.	पंकज ज्ञवाली	लुम्बिनी	रूपन्देही	सिदार्थनगर न.पा.- ८
१२२.	पदमा पोखरेल	वागमती	चितवन	राप्ती न.पा.- १
१२३.	सञ्जिव बाँस्तोला	गण्डकी	कास्की	पोखरा म.न.पा.- २५
१२४.	नित्या दाहाल	वागमती	मकवानपुर	हेटौडा उप.म.न.पा.- ४
१२५.	निर्जला अधिकारी	वागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- ७

क्र.सं.	नाम थर	प्रदेश	जिल्ला	ठेगाना
१२६.	क्रान्ती राई	कोशी	खोटाङ्ग	रुपाकोट मजुवागढी- १३
१२७.	मनोज पौडेल	गण्डकी	कास्की	पोखरा म.न.पा.- २०
१२८.	रोशन कुमार मेहता	मधेश	सप्तरी	छिन्नमस्ता गा.पा.- १
१२९.	ऋतम्बर घिमिरे	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- २०
१३०.	अशोक पन्त	बागमती	धादिङ्ग	गजुरी गा.पा.-२
१३१.	सन्देश अधिकारी	गण्डकी	पर्वत	महाशिला गा.पा.-५
१३२.	विजय खड्का	कर्णाली	सुर्खेत	बिरेन्द्रनगर न.पा.-११
१३३.	बासु पौडेल	गण्डकी	गोरखा	गण्डकी गा.पा.-७
१३४.	रोमन चौधरी	सुदूरपश्चिम	कैलाली	टिकापुर न.पा.-१
१३५.	महेश सापकोटा	कोशी	मोरङ्ग	कानेपोखरी गा.पा.-३
१३६.	मदन कुमार राना	लुम्बिनी	पाल्पा	रम्भा गा.पा.- २
१३७.	प्रवास भण्डारी	कोशी	मोरङ्ग	केराबारी गा.पा.-९
१३८.	विजय सापकोटा	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.-१८
१३९.	सर्मिला फुयाल	बागमती	रामेछाप	गोकुलगंगा गा.पा.-४
१४०.	नरेश सिंह धामी	सुदूरपश्चिम	दार्चुला	मालिकार्जुन न.पा.- ४
१४१.	सुजाता ज्ञवाली	लुम्बिनी	कपिलवस्तु	बाणगंगा न.पा.- ४
१४२.	बसन्त न्यौपाने	कर्णाली	कालिकोट	पंचालझरना गा.पा.- १
१४३.	सुप्रभा पौड्याल	कोशी	मोरङ्ग	बिराटनगर म.न.पा.- १३
१४४.	गौरव ठाकुर	मधेश	महोत्तरी	पिपरा गा.पा.- ८
१४५.	रञ्जना दुवाल	बागमती	भक्तपुर	भक्तपुर न.पा.- ८
१४६.	राम प्रसाद खनाल	लुम्बिनी	दाङ्ग	लमही न.पा.- ५
१४७.	सुदिप खनाल	लुम्बिनी	रूपन्देही	सैनामैना न.पा.- ६
१४८.	कमल जोशी	सुदूरपश्चिम	कञ्चनपुर	दोधारा चौदनी न.पा.- ४
१४९.	तिर्थ सुवेदी	बागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.- ६
१५०.	शोभित खनाल	लुम्बिनी	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क न.पा.- ५
१५१.	अनिल चौधरी	लुम्बिनी	रूपन्देही	सैनामैना न.पा.- ५
१५२.	सुजन कँडेल	गण्डकी	नवलपरासी पूर्व	गैडाकोट न.पा.- १०
१५३.	दिनेश मरासिनी	लुम्बिनी	अर्घाखाँची	मालारानी गा.पा.- ७
१५४.	संगिता कडुवाल	कोशी	झापा	बुद्धशान्ती न.पा.- ४
१५५.	निर्मल भुषाल	लुम्बिनी	रूपन्देही	तिलोत्तमा न.पा.- ९
१५६.	उपकार भण्डारी	लुम्बिनी	गुल्मी	सत्यवती गा.पा.- ७
१५७.	प्रकाश दुवाडी	बागमती	धादिङ्ग	ज्वालामुखी गा.पा.- ४
१५८.	देवराज शर्मा जैसी	कर्णाली	हुम्ला	ताजाकोट गा.पा.- २
१५९.	दिपकराज ओझा	सुदूरपश्चिम	कैलाली	गोदावरी न.पा.- ४
१६०.	रमिन्द्र सुवाल	बागमती	भक्तपुर	चाँगुनारायण न.पा.- ३

क्र.सं.	नाम थर	प्रदेश	जिल्ला	ठेगाना
१६१.	पुरुषोत्तम जोशी	सुदूरपश्चिम	कञ्चनपुर	कृष्णपुर न.पा.- ४
१६२.	निर्मल सापकोटा	गण्डकी	बागलुङ्ग	जैमिनी न.पा.- २
१६३.	पुजा नेपाल	लुम्बिनी	पाल्पा	रिब्दिकोट गा.पा.- ७
१६४.	रोजन कार्की	वागमती	काठमाडौं	काठमाडौं म.न.पा.- १४
१६५.	गुमान सिंह जोरा	सुदूरपश्चिम	डोटी	शिखर न.पा.- २
१६६.	सन्दिप पन्थ	लुम्बिनी	गुल्मी	छत्रकोट गा.पा.-३
१६७.	अनिस पौडेल	मधेश	बारा	जितपुर सिमरा उप.म.न.पा.-१
१६८.	रमेश प्रसाद भट्ट	सुदूरपश्चिम	कञ्चनपुर	भिमदत्त न.पा.-१५
१६९.	सविना शर्मा	गण्डकी	म्याग्दी	बेनी न.पा.-४
१७०.	प्रदिप पन्थ	लुम्बिनी	गुल्मी	छत्रकोट गा.पा.- ५
१७१.	सुदिप भट्टराई	गण्डकी	गोरखा	पालुङ्गटार न.पा.-१
१७२.	दिपेन्द्र रेग्मी	लुम्बिनी	कपिलवस्तु	शिवराज न.पा.-५
१७३.	गणेश आर्चाय	गण्डकी	बागलुङ्ग	जैमिनी न.पा.-१
१७४.	सन्जना ठाकुर	मधेश	पर्सा	कालिकामाई गा.पा.-५
१७५.	प्रदिप खनाल	गण्डकी	स्याङ्जा	चम्पाकोट १०
१७६.	प्रविन लामा	वागमती	चितवन	भरतपुर म.न.पा.-११
१७७.	प्रदिप ज्ञवाली	लुम्बिनी	प्यूठान	ऐरावती गा.पा.- २
१७८.	हरिश भट्ट	सुदूरपश्चिम	कञ्चनपुर	बेदकोट न.पा.- ७
१७९.	आशिफ इकवाल खाँ	लुम्बिनी	रूपन्देही	तेनुहवा ९
१८०.	संग्राम चन्द	कर्णाली	सुर्खेत	सिम्ता गा.पा.- ८
१८१.	विनोदप्रसाद चौधरी (कुर्मी)	लुम्बिनी	कपिलवस्तु	महाराजगन्ज न.पा.- ६
१८२.	सदिक्षा पोखरेल	गण्डकी	कास्की	पोखरा म.न.पा.-१७
१८३.	समिक्षा पराजुली	गण्डकी	नवलपरासी	कावासोती न.पा.-१७,

श्रोत : बीउ बिजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र हरिहरभवन

(<https://www.sqcc.gov.np/storage/listies/December2022/Result%20of%20seed%20inspector1.pdf>)

चम्सुर (जातः स्थानीय) को बीउ निकाल्नको लागि
बोट/भाडहरू सुकाउने कार्य

PMAMP, PIU लमजुङबाट यस केन्द्रमा भएको
कृषक भ्रमण कार्यक्रम

एकिकृत कृषि प्रयोगशाला, सुर्खेतबाट बीउ प्रमाणीकरणको
लागि खडा बाली निरीक्षण

पञ्जीगत तर्फको कार्यक्रमबाट फर्मभिन्न निर्मित
सिंचाइ कुलो निर्माण

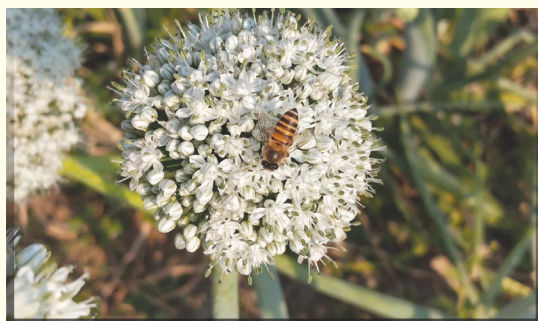
मुला (मिनो अर्ली) र रायो (खुमल चौडापात) को मूल
बीउ उत्पादन फिल्ड (गैही खेत)

रूकुम (पश्चिम)को चौरजहारी खोलागाउँमा गरिएको
मूला र प्याजको उन्नत बीउ उत्पादन

कृषि विषय अध्ययनरत ओजेटी विद्यार्थीहरूले सृजना
हाइब्रिड गोलभेडाको बीउ निकाल्दै

प्याजमा मौरीले परागसेचन गर्दै

चौमासे सिमीको बीउ उत्पादन फिल्ड

रेड क्रियोल जातको प्याजको बीउ उत्पादन फिल्ड

बीउलाई सुकाउने (Seed Drying) कार्य गरिरहे

प्याजको बीउ गानो भण्डारण

मालेपाटन बोडीमा प्लाष्टिक मल्लिङ्ग प्रविधि

रा.आ.,त. तथा म.वि.के. कीर्तिपुरका बाग.वि.अ. श्री विकास खरेलबाट कृषकस्तरमा प्याजको बीउ उत्पादन फिल्डको अवलोकन, मुसिकोट-६, रुकुम (पश्चिम)

कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरण प्रवर्द्धन केन्द्रका प्रमुख श्री टिकाराम शर्मा, कृषि तथा पशुपन्थी विकास मन्त्रालयका कृषि अर्थ विज्ञ श्री मिना कडेल

प्याजको बीउ गानो उत्पादन फिल्डमा सिंचाइ गर्दै